JKM LIBRARY
3 9967 00336 5603

ADAM DAN:

VAARBUD

Dora Rasmussen
Karen Dixen

ADAM DAN:

VAARBUD

FORTÆLLINGER, SKITSER

OG DIGTE

MINNEAPOLIS OG CHICAGO
C. RASMUSSENS FORLAGSBOGHANDEL
1902

JKM Library
1100 East 55th Street
Chicago, IL 60615

VENNER I VESTEN

VENLIGST

VIET

FORTÆLLINGER OG SKITSER.

FARMER JENS JAKOBSEN.

(Brudstykke af en Historie fra Iowa.)

* * *

Det var et fornøjeligt Brev, jeg fik forleden Dag fra min unge Ven, Mejeribestyrer Hans Kristensen i Blue River, Iowa.

Han havde en Gang fortalt mig en Historie derude fra, som imidlertid var gaaet mig af Glæmme igen. Jeg vilde gærne have fat paa den og bad ham nedskrive den, — det er saa rart med dette "sort paa hvidt". Det var dette Ønske, han nu opfyldte, og jeg maatte gærne "lave den om til en rigtig Historie", tilføjede han troskyldig. Det lod jeg mig ikke sige to Gange. Historien blev "lavet" og pænt inddelt i ni smaa Kapitler, som en rigtig Historie skal være. Da den imidlertid vil være for lang til denne Samling, saa udelader jeg de to første og de fire sidste Kapitler, altsaa baade Hoved og Hale; men der bliver alligevel en lille Historie ud af det. Lad mig dog lige straks bemærke, at Skikkelser som "Maren Syv" og "Niels Pandeka-

ge" findes her og der og alle Vegne; hverken Iowa eller nogen anden Stat har Patent paa at eje dem. Resten af Historien kommer en Gang ved Lejlighed.

III.

BLUE RIVER.

Den "røde Mand" sagde ikke fejl, da han kaldte Prærielandet herude I-o-wa, "dejlige Land". Og det gaar som H. C. Andersen siger i et af sine Eventyr: "det bliver jo længer, jo kønnere, og det er saa fornøjeligt"!

Store Prærievidder med Indianere og Bøfler er noget, der tilhører Sagaen; nu er her store Byer, kønne Nybygder eller "Settlementer", med Kirker og Skoler og naturligvis Jærnveje og Fabriker i Mængde.

B l u e R i v e r ligger et Sted i Iowa. Det er ikke værd at betegne nøjere, h v o r det ligger; ti saa kunne Folk jo sagtens finde det — begribeligvis, som Farmer Jens Jakobsen plejer at sige. Blue River er bedst tjent med ikke at blive "opdaget"

Det er dejligt, bakket Prærieland, alt opdyrket, med store, frodige Majsmarker, en Mængde smaa "groves" ved de pæne Huse og med en Befolkning,

der er alt andet end "Nathuer". De fleste er Danske, mange er fra Sønderjylland — sunde paa Sjæl og Legeme, lysvaagne og hæderlige.

Det er den lille Flod, Blue River, som giver Egnen Navn. Danskerne kalde den i Reglen kun "Krikken" — ikke fordi den har den fjærneste Lighed med et udlevet Øg, men bare fordi "Amerikanerne" sige "the creek". Dog er der ogsaa nogle, som kalde den "Riveren", — ikke fordi der er noget som helst "rivende" ved den; tvært imod, den er saamænd Uskyldigheden selv; men fordi det paa engelsk hedder "the river". ....

I Blue River er det i denne Henseende hverken værre eller bedre end anden Steds. Vi prøver paa i dette, som i alle Ting, at staa paa Højde med Landsmænd andre Steder. Jeg har end og ladet mig fortælle, at Danskerne i det navnkundige og klassiske Boston slet ikke er bedre til at tale kønt, rent Dansk end vi simple Præriefolk herude i Vesten.

Baade "Settlement", Posthus og Mejeri hedder Blue River efter Floden, hvis "lette Vover" snarere er graabrune, lige som Kaffegrums, end blaa.

Det fortælles, — men jeg ved ikke, om min Hjemmelsmand er fuldt ud paalidelig, — at en af de syv første Nybyggere herude, en lille, ilter Fynbo, vilde have Egnen kaldt enten "Kærteminde" eller "Munkebo"; ti der havde hans Vugge staaet.

De seks andre Patriarker nedlagde bestemt Indsigelse imod begge Navnene. Ingen af dem kunde dreje deres Mund rigtig til at sige "Kærte-

minde". Og hvad "Munkebo" angik, da forekom det Navn dem alt for katolsk. Her boede ingen Munke, og ingen af dem tænkte paa at blive Munke. I klosterlig Forstand var de slet ikke "renlivede". Alle syv havde Hustruer og ret anselige Børneflokke, om hvis yderligere Forøgelse de ikke nærede Skygge af Tvivl. Det blev der altsaa ikke noget af. Enhver af de seks andre "old settlers", der var fra hver sit Hjørne af det lille Danmark, vilde have et eller andet Navn fra sin Fødeegn knyttet til det ny Hjem paa Prærien; men de var alle seks smukt enige om, at Fynboen ikke skulde have Lov til at trumfe sit "Munkebo" eller "Munkebur" igennem.

En af dem, en Bornholmer, foreslog i ramme Alvor at kalde Nybygden "Aakirkeby"; ti, forklarede han, en Aa er her, en Kirke faa'r vi, og en By kommer af sig selv! Men det blev ogsaa forkastet, og langt om længe vedtoges det at overføre den lille Flods Navn paa Settlementet. Byen kom ikke "af sig selv", som Bornholmeren profeterede; den er ikke kommen endnu, skønt Folk med en vis Stolthed kalder den Vej, hvor Mejeriet, Posthuset og Smedjen ligger, Gaden. Det har heller aldrig manglet paa Projekter til Byens Udvidelse og Forskønnelse. Begge Dele kunde tiltrænges. En Gang var der endog en vild Ide oppe om en Park, hvori der skulde staa en Statue; der blev holdt adskillige hidsige Debatter om, hvilken Stormand i alle fem Verdensdele, der var mest værdig til at blive foreviget i Sten eller Bronze i "Blue River Park".

Da Debatten var paa det højeste, var der en for-

nuftig Mand, der foreslog, at "lægge Sagen paa Bordet".

Det skete, og der ligger den endnu.

Over de to tredjedele af Beboerne i en vid Omkreds er Danske, — brave, arbejdsomme Folk, de fleste af dem ret velstaaende. Paa et af de højeste Punkter i Egnen ligger Kirken med Kirkegaard og Præstebolig. Denne Ejendom er deres Stolthed; det var trange Tider, da de fik den. Kirken staar lys og venlig, og Kirkegaarden har mange smukke Mindestøtter. Det hele heroppe gør et overordentligt tiltalende Indtryk og gør Farmerne Ære. Nogen stærk religiøs Vækkelse har de ikke havt her; Kirkegangen kunde være betydelig bedre, og Jens Jakobsens Mundhæld: "Med Maade er al Ting godt", synes at være en Genklang af hele Egnens Tankegang. Det er en Fornøjelse at høre de gamle fortælle om, hvorledes det først saa' ud her, den Gang de kom og havde "knap til en Pibe Tobak". Under Tiden kan de fortælle om Danmark, især om Forholdene i Sønderjylland; saa spiller Øjnene i Hovedet paa dem, — det er, lige som de opleve det altsammen igen, og de unge, der er Tilhørere, opleve det med. Det er i det hele taget et saa kønt og solid dansk "Settlement", som man vil finde noget Sted her i Amerika.

Folk er venlige; det er Mennesker med lyse Smil. Her er ikke mange surøjede Klynkepotter; der er noget friskt og frejdigt over dem, som de friske Vinde, der suse igennem deres Kornmarker.

Det er en hel Oplivelse, at færdes iblandt vore Farmere.

Ja, Iowa er de friske Vindes og de lyse Smils Land, Perlen blandt alle "Uncle Sams" Juveler. Og Blue River er — i alt Fald for mit Vedkommende — det kønneste Sted under Solen*), og jeg er det lykkeligste Menneske i over ti tusinde Miles Omkreds! .....

IV.

FARMER JENS JAKOBSEN.

Der er, som allerede bemærket, mange brave Mennesker i Blue River. Men uden at gøre nogen Uret, tør jeg vist nok sige, at Farmer Jens Jakobsen er sit Hoved højere end de andre, og det vil de fleste ogsaa nok indrømme.

Han er en af de prægtigste Skikkelser, jeg har mødt, rigtig en Type paa en vel oplyst, fribaaren dansk Bonde,—ikke en "peasant", som mange Skribenter ynde at kalde alle Landsbyfolk i Europa. I Danmark er der ingen "peasants", ingen stakkels uvidende, halv trælbunden Bondestand. Vore danske Bønder er "Farmere", lige saa vel som dem her i Amerika. Især burde danske Forfattere vide bedre og ikke, naar de skrive eller tale engelsk, bruge Ordet "peasant" for Bonden hjemme og "farmer" for Bonden i Amerika. Mangen ameri-

*) Poor fellow! — he has never been in Boston!

kansk Politiker maatte ønske sig den Udvikling og Oplysning, som den danske Bonde sidder inde med.

— Farmer Jens Jakobsen er Sønderjyde med et trofast dansk Hjærte i Brystet, og en frejdig Tro paa, at endnu er ikke alle Dages Aften kommen, da Haabets Sol skal slukkes for Sønderjyllands Genforening med Moderlandet. Hvis der er nogen, han hader, saa er det "Hjemmetyskerne", der have voldt ham og hans Slægt megen Fortræd.

Han kan godt lide smaa, uskyldige Skælmsstykker og kan le ret hjærteligt af det, som mange snusfornuftige Folk ville kalde Narrestreger.

"Med Maade er al Ting godt", plejer han saa at sige, "med Maade — begribeligvis"!

Rænker og Sleskhed forstaar han sig ikke paa og hader som Pesten, og Omsvøb holder han ikke af. Der er dem, der synes, at han er vel fremtalende; og det var maaske næppe heller al Tid blevet taalt, hvis han ikke havde været den gamle, retsindige og velhavende Mand, han er.

Han er oprømt og livlig af Naturen, al Tid oplagt til Skæmt og Løjer, taler godt for sig og vil gærne tale.

En statelig Mand er han at se til, høj og bredskuldret, med klare Øjne, der har et frimodigt, lyst Blik, som al Tid frygtløst er rettet paa den, han taler med. I Reglen er det mildt og venligt, under Tiden med et lunt Smil og spillende Skælmeri. En enkelt Gang kan det blive hvast, og da er det ikke godt at staa for. Det er, naar han møder noget svigefuldt.

Jens Jakobsen var ikke tidligere videre religiøs. Hans Religion bestod i, sagde han, at gøre Ret og Skel, "gøre sin Pligt". Men ingen kunde bedre end han selv sige, hvad der var hans Pligt — begribeligvis!

Dette med "Pligt" holdt han strængt paa og indprændte sine Børn. Han er ogsaa en pligtopfyldende Mand, og det lige ud til Fingerspidserne.

"Med Maade er al Ting godt", er et af hans staaende Mundhæld og det anvendte han ogsaa paa det religiøse, men ikke paa Pligten.

Han gik al Tid i Kirke paa de store Højtidsdage; og hvis alle Kirkegæsterne vilde ofret i Forholdt til, hvad han ofrede, saa vilde Præsten have staaet sig godt. Man vilde ogsaa al Tid finde ham i Kirken, naar der var et eller andet særligt, som Høstprædiken, Konfirmation og Begravelse, og naturligvis ogsaa, naar han skulde være Fadder. Det var han ikke saa sjælden; ti han gav al Tid en smuk Faddergave.

Men saadan løbe til Kirke hver eller hver anden Søndag! — nej, det skulde han ikke have noget af. "Med Maade er al Ting godt, ogsaa Kirkegang."

Han kunde egenlig godt lide Præsten, — det vil sige ham, de nu havde. Dennes Formand, som kun var der et Aars Tid, kunde han derimod ikke forliges med. "Der var ingen Maade med hans Gudelighed", mente Jens. "Naa, han var jo Præst, saa det var jo hans 'business', — begribeligvis! Men alligevel! Hvad lignede nu det, at han gik og lirkede for mine Folk", sagde han til mig en Gang,

"for at faa' dem til at fortælle, om det var sandt, at jeg spillede Kort med Per Kusk og Niels Pandekage. Naar han saa havde faa't lidt at vide, tro'r du saa, han kom ind for at tiltale mig? Nej, han dyede sig nok; men nede hos Maren Syv og hellig Mads Jyde sad han og græd over min Ugudelighed".

Hvem er Maren Syv?

"Ih — kender du ikke Maren Syv? Nej, det er sandt, hun kom vel her til, mens du var i Teksas. Ja, der var nok en Gang nogle durkdrevne Gavtyve, som mente, de kunde narre vor Herre, og som spurgte ham ud om en Kone, der havde havt syv Mænd og ingen Børn. Saaledes var det ikke med Maren Syv; hun havde havt syv Børn, men ingen Mand. Hun blev nu Præstens højre Haand, da hun lod sig omvende af ham. Hun vilde ogsaa havt ham til at døbe sig, for det gjorde Baptisterne ved [illegible], da hun sidst omvendte sig, og hun mente, [illegible] noget, der hørte med hver Gang. Men det vilde Præsten dog ikke indlade sig paa".

Maren Syv havde for øvrigt Ord for at være en "klog Kone", der kunde kurere for mange Slags "Værkelighed", bare ved at "læse over det" og gnide den syge Legemsdel med en Slags Olje, hun selv lavede, men hvor til hun paastod, vor Herre selv i et "Himmelbrev" havde givet hende "Opskriften".

Om det saa var den fornuftige Jens Jakobsen, saa mente han, at "Maren Syv ikke var saa fejl endda", mens han ikke havde megen Tiltro til Lægerne.

Det blev almindelig paastaaet, at Maren Syv gærne vilde giftes og havde lagt mange snedige Planer og havt mange Lokkefugle ude for at fange et eller andet mandligt Hjærte, men forgæves Hendes Yndigheder vare desværre saa faa og tarvelige, at de ingen fristede, desuden var man bange for hendes Mund, der var skarp, trods den sukkersøde Tale; og saa det med "de syv"! De fleste syntes ogsaa, at skønt det kunde være nok saa "g'lant", at have en "klog Kone" paa Egnen, saa var det dog en egen Sag at gifte sig med hende og have hende hos sig til daglig.

Den eneste Frier, der havde tilbudt sig, var Niels Pandekage; men han var netop den eneste, Maren ikke vilde have. "Nej, begribeligvis", sagde Jens Jakobsen; mens Niels var kæphøj, slog ud med Haanden og udbrød, da man drillede ham: "Eins Bier — som Tysken siger. Nu kan hun faa' Lov at blive gammel Jomfru alle hendes Dage. Hun kunde faaet det som Blommen i et Æg hos mig. Jeg la'r hende sidde".

Og saaledes sidder hun endnu. Der er faa, der bryder sig om at være Venner med Maren Syv; men der er endnu færre, der skøtter om at have hende til Uven.

Jens Jakobsens Hustru er død for mange Aar siden; jeg kan lige mindes hende som en køn, lys og stille Kone, der udmærket forstod at tysse paa Manden, som den Gang var lidt af en Bulderbasse og let blev alt for højrøstet, naar noget gik ham imod. De havde kun to Børn, Laura og en Søn.

Om ham vidste man ikke meget. De fleste mene, at han havde gjort en eller anden gal Streg, saa at han over Hals og Hoved maatte rejse langt ud i Vest, og at det har kostet Jens Jakobsen store Penge.

Derude har han nok hel'er ikke skikket sig paa det bedste. I alt Fald gaar Rygtet, at han er bleven dræbt i et Slagsmaal i et berygtet Hus. Der bliver aldrig talt om ham i Hjemmet, naar der er fremmede tilstede.

Datteren, Laura, "den kønne Laura", som hun kaldtes, da hun begyndte at blive voksen — og hun gik tidlig med i den voksne Ungdoms Lag — har jeg kendt, fra hun var helt lille. Vi gik i samme Skole; det vil sige, hun var i en af de smaa Klasser, da jeg var i næstøverste.

Vi gik ogsaa begge i den samme danske Skole, men der var hun meget dygtigere end jeg.

Da jeg var en ung Knøs paa et Par og tyve Aar, altsaa paa den Tid, denne Historie egenlig begynder, var hun knap sytten Aar, men var allerede kendt viden om som den "kønne Laura".

Det kønne ved Laura var egenlig mest en fri, utvungen Optræden, hvori der dog kunde ligge noget fint. Efter at hun var bleven konfirmeret, havde hun opholdt sig en hel Del baade i St. Paul og Chicago hos velstaaende Slægtninge; det havde givet hende en vis Frihed i hendes Væsen, som, i Forbindelse med hendes livlige og muntre Natur og store Hjærtelighed, gjorde, at hun var meget indtagende. Hun var ogsaa, hvad vi herude paa Landet

kalder meget "belæst", og tog sig unægtigt ud til sin Fordel, naar hun stod imellem en Flok af de andre unge Piger. Nydelig i Tøjet var hun al Tid; hun var jo en rig Mands Barn.

Det kønneste ved hende var et Par lyse, milde Øjne, store og straalende, skælmske, lige som Faderens. Hun lignede ham i det hele meget, undtagen, at hun var lille af Vækst, som hendes Moder havde været, og hun havde ogsaa Moderens smukke, lyse Haar, medens Jens Jakobsens var sort og stridt, — "mine Børster", kaldte han det.

Laura var naturligvis Faderens Kæledægge. Fra lille af havde han kaldt hende sit "Solsmil", og hun livede virkelig ogsaa op baade i Hjemmet, og hvor hun kom, som en lys og varm Solstraale.

Fuld af de hundrede Spiloper og Indfald, lige som Faderen, var hun dog en dygtig lille Husmoder, der var paa Færde fra Morgen til Aften paa den store Farm. Men jo flere Kunster hun fandt paa i Retning af Hovro og Morskab, jo mere beundrede han hende.

Han gav hende et udmærket Klaver, og to Gange om Ugen kørte Vognen ind efter den bedste Lærerinde i Musik, der var at faa' i den lille, nærliggende Købstad.

Efter Haanden som Faderen blev ældre, og hun blev voksen, blev han svagere og svagere over for hende. Der var næppe noget, han vilde have nægtet hende. Havde hun ikke været saa kærnesund, vilde al denne Ømhed have fordærvet hende. Hun læste en hel Del, baade engelske og danske Bøger,

mange af tvivlsomt Indhold, og var nu og da noget overspændt. Hun længtes efter de store Byer, efter at opleve noget eventyrligt; det maatte gærne være noget grufuldt: en Krig, et Skibbrud, en Revolution eller en Bortførelse.

Laura var sin Faders Øjesten og havde gode Dage. Faderen saa' igennem Fingre med mange Ting eller kunde ikke se andet hos hende, end ret og godt, saa hun havde fuldkommen fri Hænder. Der var intet Gilde, hvor Laura ikke var med, og var der Dans og Lystighed inde i Byen, var hun ogsaa med. Køn og munter var hun, saa den velstaaende Farmers Datter, eneste Barn, var vel set alle Vegne. Naar en og anden gjorde Faderen Forestillinger, og mente, at Laura ikke burde være saa "vidtløftig", blev han enten vred og bad dem passe deres egne Sager, eller ogsaa han svarede med sit sædvanlige Mundhæld: "Med Maade er al Ting godt — med Maade, begribeligvis"!

En af de sidste Gange jeg var sammen med Laura, var ved en "Diddeltantforestillelse", som Niels Pandekage kaldte den. Vi følge nemlig med Tiden og spille af og til Komedie herude. Det var "Genboerne", hvor jeg var "Jøden", og Laura var Rikke. Jeg vilde helst have spillet Klint eller Basalt; men det maatte jeg ikke faa' Lov til. Vi spillede ellers glimrende, rent ud sagt: storartet! "Hallen" var stuvende fuld, Publikum var gruelig taknæmligt. Oppe fra Scenen kunde vi høre, hvor glade de var dernede, over at kunne kende os, trods Forklædning, Sværte, Sminke, Skæg osv.

"Der er Hans"! — og saa lo det kære Publikum, bare ved at se mig. "Nej, se til Per Smed, hvor han gør det naturligt"! — Da Basalt kyssede lille Rikke, hørte vi en sige: "Det slap Kobenhavneren og Laura skam godt fra"! — "Ain't she sweet"? var der nogle, der begejstret udbrød. — "Nu kommer vor Maren", hviskede en trivelig lille Kone halvhøjt og puffede til sin Sidemand. "Vor Maren" var Amalie; og den lille henrykte Moder nede imellem Tilskuerne saa' snart paa hende, snart paa Forsamlingen; hun lo højt, og saa stod der alligevel klare Taarer i de ærlige, gode Øjne.

Ikke længe før denne "vellykkede Affære", som Avisen kaldte vor Komedie, var der et andet stærkt Røre. En Jærnbane skulde anlægges og gaa midt igennem "Settlementet". Blue River mente, der forestod et vældigt "boom"; det samme mente Haywoods, vor gamle Rival, og begge dængede hverandre med alle Slags Spydigheder, hver af dem lige vis paa, at den vilde blive ophøjet til "railway-station" med Hotel, Maskinfabrik og andre Herligheder.

Jærnbane-Selskabet gik imidlertid forbi begge de stridende, og anlagde selv en hel ny, lille By, der fik Stationen, mens baade Blue River og Haywoods stod lidt flove.

Det ny Baneanlæg gav Anledning til, at et Par Landmaalere og Ingeniører kom til Egnen, og at nogle af dem kom til at bo paa Farmen, nærmest til Jens Jakobsens. En af de unge fremmede var Johan Ehlers, en Kobenhavner, lidt af en Udhaler,

forekom det mig, men godmodig, beleven og med et udmærket Snakketøj, hvor med han snart snakkede sig ind i Lauras lille Pigehjærte. Hun var en forholdsvis let Erobring. De var mødtes første Gang ved en Høstfest, og snart mødtes de næsten daglig. Det havde den Virkning, at hun blev stille og eftertænksom, var meget mere hjemme, gik omkring, lys og lykkelig. Han opgav sine Kammeraters støjende Lag, og det bedste hos ham voksede ved Lauras Kys og lyse Smil.

Jens Jakobsen saa' ikke noget. Men adskillige misundelige Farmersønner gav ham det nødvendige Vink. Saa blev der Tordenvejr. Jens buldrede og svo'r paa, at han ikke vilde have en blegnæbet københavnsk Laban til Svigersøn.

"I Morgen kører jeg med dig til Byen, og saa rejser du op til din Tante i St. Paul. Der kan du gaa i Skole et Aars Tid eller to og hjælpe din Tante i Huset — begribeligvis! Saa er den Historie ude!"

Men Historien var ikke ude. Da Jens Jakobsen kom ned i Stuen næste Morgen, var der ingen Laura, ingen "Solsmil", og hun var intet Steds at finde. Jens havde da først støjet og buldret; men da man op ad Dagen fik at vide, at "Hr. Ehlers", som man halvt spottende kaldte ham, ogsaa var forsvunden, gik det paa en Gang op for ham, hvad der var sket, og at han nu stod helt alene i Verden. Han blev paa en Gang en gammel Mand.

Hvor de unge var bleven af, og hvorledes det gik dem, det fik man ikke at vide. Tilsyneladende gjorde Jens Jakobsen intet Forsøg paa at efter-

forske, hvor de var. Der var dog dem, der mente, at han vidste noget, men ingen holdt af at spørge, og han selv nævnte det aldrig.

Der var kommen en sær Rastløshed over den gamle Mand. Ude og inde, al Tid paa Færde. Han tvang sig til at være munter, som han plejede; ti han var en stolt, ærekær Mand, der satte et hæderligt, pletfrit Navn over det meste andet. At det nu var givet til Pris for Sladderen, og at al Verden skulde have hans og hans Datters Skam at lobe med, var ham en voldsom Pine. Derfor mente han, det klogeste var, at være, som om intet var hændt.

Hans kæreste Plads var ude i Haven, paa Bænken under et Bøgetræ, som han selv havde opelsket. Der kunde man næsten al Tid træffe ham om Sommeren, naar ikke netop Arbejdet krævede hans Nærværelse. Der nød han sin Pibe og "Dannevirke"; men længe efter, at Piben var røgen ud og "Dannevirke" læst, sad han og saa' hen for sig. Da var hans Tanker i Mindernes Land, hvor Savnet fulgte ham som Vejviser.

Med et langt Suk eller et Par klare Taarer vendte han saa tilbage til de sædvanlige Omgivelser, puttede sin Pibe i Lommen, lagde "Dannevirke" sammen og gik stille og langsomt ind i Huset.

V.

NIELS PANDEKAGE.

Et Par Maaneder før denne Blue Rivers store "sensation", — den "kønne Lauras" Flugt, — havde jeg forladt Egnen. Min Moder var nylig

død, og min Fader og ældste Broder drev Farmen, der var af de mindre, saa der var ikke noget rigtig for mig at gøre. Jeg rejste en Tur til Teksas, hvor vi havde et Stykke Land i den danske Koloni. Derfra tog jeg op til Kansas og Missouri og lagde mig efter Mejerivæsnet. Saa tog jeg en Tur hjem til Danmark, og blev derhjemme over et Aar; ti der har de Mejerier! Jeg kom til Amerika som et Svøbelsebarn; hvad jeg vidste om Danmark, var jo kun, hvad jeg havde hørt af andre. Nu brugte jeg baade Øjne og Øren, saa' og lærte saa meget, og kom til at holde af mit lille Fædreland, som jeg gennemturede paa kryds og tværs, besøgte Højskoler, Mejerier, Museer og alt muligt, men hentede maaske ogsaa de første Spirer til min Nyresygdom ved al denne farten omkring.

I hele den Tid —over fire Aar — havde jeg saa godt som intet hørt fra Blue River. Min Fader skrev nok en Gang imellem, men det var med flere Maaneders Mellemrum og al Tid kun om Farmen og Livet inden Døre. Min Broder føjede regelmæssig et Par Linjer til Faders Brev ,men de indeholdt ufravigelig det samme: "Da Fa'r har fortalt dig om alt herhjemme, saa har jeg intet at meddele, uden en kærlig Hilsen fra Din hengivne Broder".

Jeg var derfor fuldstændig uvidende om alt, hvad der var vederfaret Laura, og stor var min Overraskelse, da jeg kom hjem, og Niels Pandekage fortalte mig det, som nu allerede var en gammel Historie i Blue River.

"Men en god Ting kan man ikke fortælle for

tidt. Det er saa lærerigt for unge Mennesker", sagde Niels med en vis Højtidelighed.

Niels Pandekage var noget af en Musikanter og spillede ved de fleste Gilder i Blue River. Jeg havde lovet at købe ham en "rigtig dansk Klarinet"; ti "de, som man kan faa' herovre", forklarede han, "er gode nok, men ikke saadan rigtig klare i Symfonierne. Og naar man nu en Gang er lidt genialsk anlagt, lille Hans, — og det kan en jo inte gøre for, at en er — saa kan man inte nøjes med hvilken som helst Klarinet. Immer besser — immer besser, som Tysken siger, og Tyskerne, de forstaar dem paa Musik; de er nogle rene Bæster til at spille. Det er ogsaa derfor, vi har Ordet 'Katzenjammer', for i Tyskland er ikke alene Karle og Piger og Svøbelsebørn og gamle Koner musikalske, men baade Katte og ....."

"Ja, Niels, jeg ved nok, du kender til det, fra du rejste i det tyske, men ....."

"Ok ja! .... da jeg rejste som Blikkenslagersvend! Det var noget andet end dette elendige Farmeri! Da var man æstimeret, Hans, og havde Penge i 'æ Fik', som Slesvigerne siger, — du ved nok, de mener: i Lommen, — og naar man ingen havde, fægtede man som 'zünftig Bursch', til man fik nogle. Ok ja — — det var Leben! Men jeg kom fra det om de tyske Katte. Det var, da jeg var i Leipzig....."

....."

"Ja, jeg har vist hørt om den Kattemusik før, Niels. Sig mig hellere, hvorledes har Jens Jakobsen

det efter den Halløj eller Overrumpling?" spurgte jeg.

"Overrumpling! — Ok ja, det maa du nok sige, Hans; for det var det! Ja, se saadan udenpaa er der ikke noget at obselvere hos Jens; alt gaar lige saa regulantert som al Tid. Jens er livlig og snaksom ongefær som i gamle Dage. Men jeg er hans gamle, fortrolige Ven. Ok ja, vi har saamænd faaet os mangen Schærvindsel sammen, Jens og jeg! Og al Tid er han en honnet Mand, der betaler sine Beter lige saa gelassen, som Tysken siger, og han har aldrig været den Mand, der har ladet det mankere paa Spise og Drikke. Ok ja, sikke Sul, der vankede ved Juletid! Men nu kan det hænde, at han falder i Tanker lige midt i Schærvindselen, og jeg har hørt ham sukke saa drøvelig, naar vi andre sad og grinte over et og andet Lirum-Larum. Se, saadan noget er inte gode Sympetoner, Hans, — saa meget kender jeg da til den menneskelige Mekanik og alle de andre Dele".

Jeg tro'r, jeg vil over at se til ham i Morgen; jeg har ikke andet at bestille alligevel, sagde jeg.

"Ja, hør, — det skulde du gøre, Hans"! Niels Pandekage blev helt ivrig. "Du kommer justement lige fra Danmark og maa jo have plenty af nyt at destillere ham med. Det vil opmuntre ham at tale med dig; men det er dog inte værd, at du ytrer dig angaaende Tøsen; ti hvad hende anbelanger, taaler han ingen Spas, det kan du være mukkens om .... Ja, du vil jo holde Præken, eller hvad det nu skal kaldes"?

Nej, Niels, afbrød jeg ham, prædike giver jeg mig ikke af med; jeg vil ikke tage Brødet fra Præsten. Jeg vil bare fortælle lidt hjemme fra Danmark.

"Ja, men det kender vi jo allesammen; for det er naturligvis akkurat, som det var, da vi rejste. 'Nichts kommt heraus', som Tysken siger; — jeg kommer da i Aften, — begribeligvis, som Jens Jakobsen siger. Ok ja! Far vel Hans"!

Far vel, Niels.

— Niels Pandekange tridsede af ind til Smeden.

Han havde faaet sit Øgenavn, fordi han en Gang havde vundet et Væddemaal, der gik ud paa, at han i 14 Minuter skulde spise 14 Pandekager og drikke 7 smaa Snapse.

Han slap godt fra det, men trods sit Øgenavn har han ikke siden rørt ved Pandekager og kan knap taale Lugten af dem. Snapsene har han derimod ikke forsaget. Han holder meget af at pynte sit Sprog med tyske og andre fremmede Ord, der ikke sjælden er helt menigsløse. Forøvrigt er han en sølle godmodig Stymper, der gaar for Lud og koldt Vand, digter Sørgevers til Begravelser og Glædes dito til Brylluper og korter Tiden for Jens Jakobsen og et Par andre gamle Farmere, ved at spille Kort med dem, naar de ingen anden kan faa' fat paa.

Stakkels Niels! Der siges, at han skal have været en gæv Karl en Gang; men saa slog Kæresten ham fejl; lidt skør var han nok i Forvejen, og saa begyndte han at drikke og drive, og gjorde sig selv til et Fugleskræmsel.

Efter Mødet, hvor jeg holdt et Foredrag over mine Rejse-Indtryk i Danmark, fulgte jeg med Smeden hjem.

Vi kom da ogsaa til at tale om Niels Pandekage.

"Ja", sagde Smeden, "jeg kan en Mængde Historier baade om ham og af ham, — de sidste maa helst fortælles med hans egne Ord.

"Jeg vil begynde med at fortælle om hans uheldige Digt:

"Det var et Par Uger efter Lauras 'Forsvindelse', som Niels kaldte det, at jeg havde et Ærinde ude hos Jens Jakobsen. Jens var gæstfri som al Tid. Jeg maatte ikke gaa, før jeg havde faaet at spise og drikke.

Bedst som vi sidder ved det runde Bord i Dagligstuen og prater om Vejr og Vind, Stemningen var lidt trykket, begribeligvis, som Jens plejer at sige, stikker Niels Pandekage Hovedet ind af Døren, ser meget spekulativ ud og staar og pusler med Dørhaandtaget, lige som han ikke rigtig kan finde det.

"Hvad staar du der og lirker efter"? raabte Jens, "kom nu hen til os andre".

"Saa gelinde — saa gelinde, som Tyskeu siger. Nu kommer jeg jo lige gelik, lille Jens, ja saamænd gør jeg saa! Er det ikke et grusomt dejligt Veir, vi har, Per Smed! Der er noget saa — saa — tolerant og fortryllendes i Luften".

"Ha — ha — ha! — ho — ho — ho"! lo Jens Jakobsen. "Ja vist er Vejret tolerant og fortryllendes. Men nu maa du hellere sætte dig ned og

faa' en Sjat Øl og en Bid Brød, det er vist endnu mere tolerant"! Vi lo begge to.

"Ja, det er jo næsten en Skam, men ellers Tak"!

Da han havde spist og drukken, halede han et noget medtaget Stykke Papir op af Vestelommen og gav det til den forbavsede Jens.

"Hvad skal jeg med det"? spurgte denne.

"Maaske sætte det i Glas og Ramme. Det er et Par Sørgevers i Anledning af din Datters Bortgang. De skal synges langsommelig paa den gode, gamle Tone: Peder Skøt i Barndoms Alder".

Jens Jakobsen blev askegraa i Ansigtet, rejste sig i sin fulde Højde og lignede en gammel Kæmpe, der faa'r Bersærkergang, slog i Bordet, saa Kopper og Glas dansede, og raabte med Tordenstemme:

"Jeg tro'r den skinbar....."

Saa paa en Gang skete der en voldsom Forandring. Den stærke Mand lige som sank helt sammen og sagde lavt, uden at se paa Niels:

"Gaa din Vej"!

Saa vaklede han ind i Sovekammeret og blev derinde.

"Men hvad i alle Verdens Riger og deres Herligheder var dog det, Per Smed"?

'Du er en Torsk, Niels Pandekage", sagde jeg og gik ud af Stuen.

"Begribeligvis"! mumlede han, idet han fulgte efter, "begribeligvis! Jeg vil gaa hjem og sætte en anden Tone paa den; jeg mente, den traurige

passede bedst til denne Gelegenheit, som Tysken siger".

"Det er nok sundest, du ikke kommer her igen med dine Viser og Didelum-dej-Toner, for ellers bliver der maaske en 'Gelegenheit', som du vil komme til at huske Resten af din elendige Livstid", sagde jeg, idet jeg drev ned imod Stalden for at trække min Hest ud; jeg var nemlig ridende den Dag.

Stymperen stod og maabede efter mig, og listede endelig ud af Gaarden med højst betænkelige Miner, lige som han tænkte: her gaar det ikke rigtigt til"!

"Vil du høre lidt mere om ham"? spurgte Smeden og fortalte videre:

Niels Pandekage kan en utrolig Mængde Historier, og laver af og til nogle selv — han kan jo digte — og under Tiden hændes det virkelig, at der er noget morsomt i dem, og man faa'r en Tanke om, at han maaske en Gang har havt Forstand. En Dag, da jeg og et Par Naboer gav ham adskillige Krøniker at løbe med, sagde Niels:

"Ja, der hæpner saa mange sære Ting i denne her Kasseking, vi kalder Verden, som f. Eks. da jeg rejste i det tyske og var i det hillede country, de kalder Bloksbjærg, hvor alle Heksene rider hen paa deres Kosteskafter, — da var der en Dag en Karl og en Pige, som gik op ad et Bjærg; de gik højere og højere op, — immer weiter, som Tysken siger, immer weiter, — og de kom ikke tilbage igen".

"Hvad for noget"! udbrød vi," hvad skete der med dem? Tog Heksene dem? Hvad blev der af de to Stakler"?

"De gik ned paa den anden Side", svarede Niels tørt og blinkede lidt med Øjnene.

Ja, saadan kan han være po'isk til Tider, men for det meste er han halv tumbet, sagde Smeden og fortalte videre:

En Aften, da jeg kom hjem fra Byen, stod Niels uden for Smedjen.

"Hællo, Per Smed! jeg saa', du kørte i Morges. Skulde du til Byen"? spurgte han.

"Ja". — "Det var Skade, jeg vilde havt dig til at tage en lille Pakke med".

"Hvorfor raabte du ikke efter mig"?

"Jeg saa' dig ikke".

"Hvad er det for Snak! du sagde jo selv før, at du saa' mig køre"!

"Ja — det har sin Rigtighed, Per Smed; men det var først, efter at du var ude af Syne".

— Naar Niels spiller til Dans, og han synes, han trænger til en Hjærtestyrkning, plejer han at give et Par mere end almindelig falske Toner tilbedste og raaber derpaa, saa højt han kan: "Ausgespielt, — som Tysken siger". Naar han saa har faaet, hvad han ønsker, siger han: "Saa fanger vi an"! og saa kiler han paa igen.

Du har ikke hørt, hvad han fortæller om Mr. Snyder?

"Nej, lad høre", sagde jeg.

Ja, jeg maa helst fortælle med hans egne Ord:

"Mr. Snyder var en Yankee, der nok en Gang havde været en Tysker; han saa' bos nok ud til det, allenfals, men han var lige saa fuld af Kommers som en Melon af Kærner. Han var Adventist, sagde han, og troede paa Verdens Ende og alle den Slags ugudelige Ting, som en ærlig Kristen ikke skal bemænge sig med.

"I Morgen er det Verdens Ende, Niels", sagde han til mig en Dag, "saa farer jeg til Himmels i hvide Klæder, men hvad tro'r du saa, der bliver af dig"?

"Paa dette nærgaaende Spørgsmaal svarede jeg ham ikke, men sagde, at det kunde være Pladser at se, hvordan Verdens Ende gik til.

"Ja, du bliver til det bare ingen Ting, Niels", sagde han, "du brænder helt op, der bliver ikke en Gang Aske af dig".

"Ja, saa kan jeg da synge: 'Alles ist væk — væk — væk' — som Tysken siger.

"Næste Dag tordnede det umaadelig stærkt om Morgenen. Maaske det alligevel er Verdens Ende, tænker jeg og tridser a' op til Præsten; han maatte vel kunne give en et godt Raad i en saadan abstrakt Tilfældighed. Men de gode Raad var dyre i Præstegaarden; Præsten kaldte mig en Flynder og sagde, jeg var fuld og dum, og Mr. Snyder var en falsk Profet og en Ulv i Faareklæder. I dette sidste havde han begribeligvis Ret.

Lige som jeg kommer udenfor igen, kommer der et vældigt Lyn og slaar ned i et af de store Træer ved Kirken, og der lyder et dundrende

Tordenskrald. Det blæste og det regnede og — saa, — ja..." saa kom Niels styrtende ind til mig, sagde Smeden, og da han var kommen indenfor Døren, faldt han, lige saa lang han var og laa og sprællede og vendte Øjne som en gal Mand og raabte i et væk:

"Verdens Ende! — Ulv i Faareklæder! — Verdens Ende"!

Vi havde nær aldrig kommen os af Latter igen.

"Ja, men Mr. Snyder foer ikke til Himmels den Dag alligevel. Han sagde, han vilde ikke udsætte sig for at blive forkølet i det Regnvejr", plejer Niels at slutte med, naar han fortæller dette, hvad han gærne gør, især naar han faa'r et lille Glas. Naar han mærker, at vi er fornøjet over den, opvarter han med andre, som Mr. Snyder har fortalt ham, f. Eks. Jagthistorien:

Det var en Dag, Mr. Snyder gik paa Jagt. Men han saa' ikke andet end et sølle Egern, højt oppe i et Træ. Ja, noget vil jeg ha' med hjem, tænkte han og gik rundt om Træet nogle Gange for at vælge et Stade. Til sidst sigtede han da og skød. Men saa skulde I set et Trolleri! Kuglen i hans Bøsse vilde blive ved at gaa rundt om Træet, det var vel saadan en Naturlov, kan jeg tænke, siger Niels, som han havde engageret, saa Kuglen hun kredser omkring Træet, men stiger samtidig stadig højere og højere op efter Egernet. Det lille Utyske sidder ganske rolig paa sin Gren og kiger ned efter Kuglen, som i store Kredse kommer nærmere og nærmere. Da den kommer nær nok, vifter Egernet

til den med Halen, men hvad sker? — Saa forplanter Runddansen sig fra Kuglen til Dyret, og det begynder at løbe rundt deroppe imellem Grenene, og Kuglen bag efter. Det varede næsten en halv Time, inden Egernet maatte gi' sig. Kuglen foer lige durk igennem det, og Snyder ved ikke, hvor hun blev af, men Egernet drattede ned paa Jorden.

Jeg er nær ved at tro, at Niels tager Mr. Snyders Historie for ramme Alvor; ti han har en vældig Ærbødighed for, hvad han kalder 'Naturens juridiske Love og Anrettelser'. Sølle Niels Pandekage! — — Naa, skal det nu være"?

"Ja. God Nat og Tak for i Aften, Per Smed".

"Selv Tak for Besøget! Kig indenfor igen. God Nat, Hans".

— Jeg drømte hele Natten om 'den kønne Laura', og at jeg fandt hende og førte hende hjem til hendes Fader igen; men saa kom Niels Pandekage og erklærede, at nu var det Verdens Ende, og Mr. Snyder vilde skyde os allesammen.

VI.

EFTER FLUGTEN.

Det blev et fornøjeligt Besøg hos Jens Jakobsens. Jeg kunde den Dag ingen kendelig Forandring mærke paa ham, skønt han var kommen til at

se en hel Del ældre ud, siden jeg sidst havde set ham. "Begribeligvis, — det var ogsaa nogle Aar siden", bemærkede han, da vi kom til at tale om det. "Jeg er jo i den Alder, da Folk bli'r skimlet".

Han var munter og snaksom og fortalte Pudsigheder — "Plaserligheder", vilde Niels Pandekage have kaldt dem. Naar Niels var derude, og det var han regelmæssig tre Gange om Ugen, — det "traf sig" al Tid, at han kom ved Spisetiderne — sad han med en yderst andægtig Mine og Hænderne foldede over Maven — en stakkels slunken, slatten Mave — naar han lyttede til Jens Jakobsens Historier, lige som naar han var i Kirke.

Jeg tro'r nok, at jeg al Tid har været i Jens Jakobsens Kridthus, og at han maaske slet ikke vilde havt saa meget imod, om det havde været mig, der var løben af med "den kønne Laura", hvis det da var sket paa en skikkelig Maade.

Mit Besøg oplivede den gamle, og vi kom da ogsaa til at tale om de kirkelige Forhold, som vi herude i Vesten endnu er gammeldags nok til at interessere os en hel Del for, enten det saa er blevet en Hjærtesag eller ej. Ikke ret mange af vore Farmere vilde taale, at en fremmed sagde noget nedsættende om Kirken,— i alt Fald ikke om v o r e g e n Kirke! Imellem os selv kan vi nok høvle Præsten lidt af en Gang imellem; det ved han godt og lægger ikke videre Vægt paa det. Herude paa Landet har vi ikke saa meget at more os med eller tale om, saa vi tager, hvad der byder sig,

Præstens Kejtethed og Ubehjælpsomhed f. Eks., over for alle Spørgsmaal vedrørende Landvæsnet, eller det, at han ikke forstaar at "lægge paa en Hest" eller at køre, hvad jo den mindste ti Aars Knægt forstaar, er en uudtømmelig Kilde til Munterhed. At en "studeret Mand" kan være saa akavet, for ikke at sige dum, og at der er Ting, hvori vi er hans Mester, baade forundrer og gotter os. Men derfor sætter vi ham lige højt; "for det er jo ikke til saadan noget, vi har kaldet ham", hedder det; nej, naar han kun er en dygtig Mand paa "æ Stuel" og venlig og ligefræm i sin daglige Omgængelse, saa holder vi af ham. Ja, det kan Folk i de store Byer maaske ikke forstaa; men saadan er vi nu en Gang anlagt.

Hvorledes gaar det med den Præst, vi har nu? spurgte jeg. Han er jo kommen, mens jeg var borte, saa jeg kender ham slet ikke. Kommer du noget sammen med ham?

Jens saa' lidt paa mig med noget af det gamle, lune Smil.

"Ja, ser du, jeg er bleven lidt anderledes tilsinds i det Kapitel, end jeg før har været .... Man bliver jo gammel, og et og andet støder til....og en ved jo inte, hvor naar en dratter a' som han siger, Niels Pandekage ....."

Han gjorde denne Bemærkning næsten som en Slags Undskyldning for, at han var kommen Kirken nærmere end før og fortsatte saa:

"Vor Præst holder jeg meget af at høre, og jeg

prøver ogsaa paa, det bedste jeg kan, at tro, hvad han siger og leve efter det; ti det er jo da derpaa, det kommer an, ikke sandt, Hans?....Men det er noget, jeg ikke taler med Folk om. Min Tro er min Hjærtesag, og Hjærtesager raaber man ikke ud, som de hjemme i Kjøbenhavn raabte med Rejer paa Gaden".

Der gik lige som en mørk Sky over Jens Jakobsens lyse Ansigt, og han tav stille et Øjeblik, lige som hans Tanker dvælede ved noget smærteligt. Men saa vedblev han:

"Nej, Præsten kommer her ikke saadan videre. Han er ellers en flink Mand og ikke bange for at gaa ind paa en Spøg".

Ikke det? hvorledes, for Eksempel?

"Ja, se det var nu saaledes, at jeg skulde jo en af de første Dage, efter at han var kommen her, op at hilse paa ham og føle mig lidt for, hvad Slags Mand han var. Vi kommer jo til at tale om mange Slags Ting og kommer jo da, begribeligvis, temmelig dybt ind i Skriften, indtil vi pludselig støder paa Jonas, — du ved nok, ham med Hvalfisken! Og saa plumpede det saadan helt troskyldigt ud af mig: Sig mig en Gang, Hr. Pastor, sagde jeg, tro'r De nu ogsaa, det kan have sin Rigtighed med den Hvalfiske-Historie? Kan det være troligt, at en Hvalfisk saadan hel og holden kan sluge et voksent Menneske, der oven i Købet var en Profet, og saa give ham fra sig igen lige saa spillevende, som han var før?... Vor forrige Præst gjorde jeg ogsaa

en Gang et Spørgsmaal, men han svarede slet ikke paa det, men foer ind paa mig, som han vilde æde mig:

'De er en verstockter Mand', raabte han; han var næmlig halv tysk i sit Sprog og hel tysk i sit Sind; 'uforskammet, tro'r De, jeg er en Nathue?' — — — Naa, men Pastor Lind — det er ham, vi nu har, han missede lidt med Øjnene og sagde: 'Ja, ser De, Jens Jakobsen, — for det første er det nu slet ikke sagt, at det var en Hvalfisk...'!

"Hvad for noget! var det ingen Hvalfisk!...Jeg var nær ved at stejle over et saadant Kætteri af en Præst. Det har jeg dog al Tid lært".

'Meget muligt! Men læs De Historien i det gamle Testamente, i den Bog, der har Navn efter Jonas, ikke fordi han har skreven den, men fordi den handler om ham, saa vil De finde, at der staar ikke et Ord om en Hvalfisk, men ganske simpelt, det var en stor Fisk. I det ny Testamente, hvor der henvises til Jonas og denne Historie, staar der i Græsken, at det var et Sø-Uhyre eller saadan noget'.

"Du kan ellers tro, jeg fik Respekt for Manden; og saa det, at han ganske jævnt og fornuftig vilde indlade sig med mig! Han viste mig Stedet i det gamle Testamente, hvor der ganske rigtigt slet ikke stod noget om nogen Hvalfisk; og hvad Græsken i det ny angaar, da trøster jeg mig med, at 'hvad Fatter siger, er det rigtige'.

'For det andet', sagde Præsten videre, og smil-

ede fint, 'maa vi jo huske paa, at Jonas var en af de tolv s m a a Profeter'.

"Se, det klarede han brillant"!

"En anden Gang, da vor værste Sladderkælling næst efter Maren Syv, Lene Gæsling, havde rendt Landet rundt med skidne Historier om mig og mit, sagde jeg til Præsten, en Aftenstund han netop traf at komme her ud i et Ærinde, og jeg var i et snavs Humør, om han ikke vilde tale hende lidt tilrette. Han syntes ikke videre om den Bestilling, begribeligvis. Saa for at give ham en lille Opmuntring, mindede jeg ham om, at Apostlen Jakob nok havde formanet til, at man skulde holde sin Tunge i Tømme. 'Meget rigtigt, Jens Jakobsen', sagde Præsten, 'men tro'r De ikke, at St. Jakob var klogere end som saa? Det var kun til M æ n d, han skrev det; han vidste, det var umuligt at forlange det af Fruentimmer .....'.

Kvinder, Jens Jakobsen, — Præsten sagde vist Kvinder, indvendte jeg.

"Det gjorde han vist nok, for han var en Sællænder, og de har al Tid saa travlt med deres Kvinder og deres Tøse, begribeligvis. Sønderjyder plejer nu at sige Fruentimmer, hvis vi ikke kalder dem "æ Piger" allesammen i en Slump, baade gamle og unge".

Det var, som sagt, et fornøjeligt Besøg, og jeg tav klogelig stille med alt, vedrørende Laura. Og han sagde ikke noget. Jeg maatte ud i hans Stalde,

se hans Køer og fortælle det nyeste, jeg vidste, om Mejerivæsnet hjemme.

Derefter travede vi omkring ude paa hans Marker. Har de dejlig Rug i Danmark — og det har de — saa kan det nok være, at de har dejlig Majs — eller "Korn", som de kalder det — i Iowa. Det staar som en vældig Urskov; en hel lille Armee kan ligge gæmt imellem de bredbladede Majsstokke. Majsen er en stolt, kongelig Plante. Blæser det, saa er det, som et helt Havbrus at høre. Ikke sjældent er der plantet Vandmeloner, Græskar og en hel Mængde andre store, dejlige Meloner inde imellem Majsen, det skinner baade med rødt og gult og grønt og mørkebrunt derinde.

Har man Øje for det, saa er der smukt herude i Iowa.

— — — — — — — — — — — — —

FJERDE JULI.

(Skitse fra en lille Minnesota-By.)

* * *

Bum — bum — bum!

Ritsch — ratsch ..... isch ....s....s....s!!

Klavs Møller, der lige var kommen fra Danmark, og som, efter i fjorten Dage at have tumlet omkring paa Verdenshavet og saa i fire Dage og Nætter været indestængt i en Emigrant-Jærnbanevogn, endelig havde havt en rolig Nats Søvn hos sin Søster i Pleasant Centre, vaagnede forfærdet og raabte:

"Hvad er det? — for Himlens Skyld! — — et Sammenstød ...."!

"Vær bare rolig", sagde Søsteren og stak Hovedet ind ad Døren. "Vi holder fjerde Juli i Dag, derfor er vi saa patriotiske og knalder og morer os. Kom op og i Klæderne! Pleasant Centre er i sin fineste Stads. Nu skal du se, vi har noget, der biter Grundlovsdagen".

Klavs var imidlertid bleven rigtig vaagen og lovede at komme ind til de andre om ti Minutter.

"Grundlovsdagen" — — hans Søsters Ord havde vakt Minder. Han var til Grundlovsfest, faa Dage før han gik om Bord paa det store Skib, der skulde føre ham til det fjærne Vest. Han saa' igen i Tanken den nys udsprungne Bøgeskov, Danebrogsflagene, Fa'r og Mo'r, der fulgte ham med fugtige Øjne. — og saa et Par Øjne til, — klare, blaa, — som havde set saa dybt og trofast ind i hans og helt ind i hans Hjærte.

Det var jo for disse Øjnes Skyld, han havde forladt Hjemmet, hvor han intet havde at byde hende.

Herovre vare Udsigterne til at samle sig en lille Formue lysere.

Han vilde arbejde, savne, stræbe og gaa fræm — — det s k u l d e gaa fræm! De blaa Øjne vilde følge ham alle Vegne som to klare Kilder, hvor af han kunde øse Haab og Mod og Kraft.

Og saa — om nogle Aar! — Aa, det var næsten alt for dejligt at tænke paa og drømme om! — —

Arbejd og drøm, skikkelige Klavs! Sæt din Vilje ind paa, at Maalet s k a l naaes, gaa saa frejdig fræm, brug dine stærke Hænder og din lyse Tanke! Er de blaa Øjne ærlige som dine, saa er der ingen Ting i Vejen! Med Guds Hjælp skal I lykkelig mødes!

— Men vor lille Historie er slet ikke om Klavs. Det var bare for at faa' en Begyndelse, som man jo ved, er det sværeste.

* *
*

Pleasant Centre havde ikke nogen "Celebration" ifjor. Ingen vidste, hvad der stak Bankmanden, Kulbaronen og Dr. Push, Byens tre store Matadorer, men de vilde ikke ud med Pengene. Og uden Penge kan man ikke "celebrate" — ikke en Gang i Pleasant Centre, hvor man ellers smukt og nøjsomt stiller Fordringerne lavt. Der blev, som sagt, ingen Fest. Folk trøstede sig ved at besøge et "Circus", der bød paa vilde Mænd og Mændinder, Abekatte, hvoraf en forevistes som det berømte "missing Link" og bød Folk Haanden som en ærværdig gammel Oldefader; endvidere Heste og Hunde, der var meget klogere end almindelige Mennesker, desuden Elefanter og Kameler og andre Uhyrer.

Men i Aar skulde der være Fest. Pengene var strømmet ind. Alt var Solskin. Det vilde blive storartet og give Pleasant Centre et Ry, som sent vilde blegne. Det forsikrede "Pleasant Centre Journal", hvis Redaktør, Mr. Cutter, havde været i Legislaturen og var Præsident i en republikansk Klub, saa han vidste Besked og havde Ret til at tale med, — en Ret, han dog i Reglen overlod til den bekendte, skønt noget mystiske Redaktør-Saks.

— Folk staar al Tid tidlig op i Pleasant Centre. Men fjerde Juli staar de op længe før Solen, og naar denne ærværdige gamle Herre viser sig, ringer Brandklokken — ingen af de to Kirker har Klokke — det lyder højtideligt, stemningsfuldt! Alle gode

Borgere lytter andægtigt. Saa begynder det at knalde, først den gamle Brumbasse, Kanonen, der har set adskillige Krigsbedrifter, og saa Bøsser, Revolvere og alt muligt andet, som der er Spor af Fut og Knald i.

Det bliver opad Formiddagen.

Alle Mennesker er i deres fineste Puds, de unge Damer i ny, bedaarende Sommerdragter og med smaa, kokette Flag som Brystsløjfer.

Farmerne komme til Byen. Vogn efter Vogn, Læs paa Læs, svingende fulde. Glade Mennesker, skælmske Smil, Vittigheder, Kaadheder, Skæmt og Lystighed alle Vegne. Det er Mennesker, som har sat sig for, at de vil more sig og være glade.

Alle de handlende i den lille By holder saa meget af at se saa mange "kære Farmere" og er lutter Smil og Opmærksomhed.

Lige, hvor Byen begynder, begynder ogsaa Herlighederne. "Ice cold Lemonade"-Manden har Søgning lige fra Morgenstunden. Der er Ballon-Manden, som er Skyld i, at mange smaa Børn sover grædende ind om Aftenen, nogle, fordi de ingen Ballon maatte faa', andre, fordi de fik en, men en ublid Skæbne, en nedrig Gren eller sligt rev en lille Flænge i den, og saa var det forbi med hele Dejligheden, — lige som med saa mange Balloner vi andre kloge Folk sætter til Vejrs.

Strygende Handel har den lille pukkelryggede, der sælger "fire crackers" og alt Slags knaldende. Ved Siden af ham er et Bord, der tager sig yderst

forførende ud, med store Stabler af "peanuts", Cigarer, "candy" og "gum". Lidt længere henne er Karusellen med sine vælige Heste og flotte Kaner. Helt nede i et Hjørne af en Majsmark staar et Skur, men kun de indviede har Adgang til det. Der maa næmlig ingen Værtshuse være i Byen. Men fjerde Juli er der ingen, der vil agte paa, hvad der foregaar i et saadant usseligt Skur i en Kornmark. Tallet paa de indviede synes i Dagens Løb at vokse betænkeligt, og hen ad Aften gaar det ret livligt til dernede. Adskillige Temperance-Damer — vordende Carrie Nations, dog minus Økser, — skotter ned efter Skuret og snøfter mistænksomt, de lige som vejre noget!

— Klokken præcis et staar Smeden, stræng og alvorlig, ved den gamle Kanon, der skal forkynde, at nu begynder Festen. Smeden er Kanoner. Men Klokken bliver halv to, inden han faa'r Lov til at udføre sit Hværv; ti Doktorens Damer vil ikke gøre sig færdige før; det er saa simpelt at være færdig til Tiden! De har for øvrigt været "færdige" i flere Timer.

Bum — bum! — Alle unge Piger og ældre Koner føler sig forpligtede til at raabe: "Uh"! mens alle Mænd og Drenge føler en lignende Forpligtelse til at se modige og overlegne ud, smilende ad Kvindernes Angst.

Nu begynder Toget. Main Street, Byens eneste Gade, er sort af Mennesker, Flagene smælde i den friske Sommerbrise, "fire crackers" knalder lystig

hist og her, Hundene halse, og der er over den hele store "crowd" denne Godmodighed uden Banden og onde Ord, som er saa ejendommelig for store Folkemøder i Amerika. Nu kommer Festtoget. Først Politistyrken: to værdige Lovens Haandhævere med skinnende Stjærne paa Brystet; paa Stjærnen læser man de mystiske Bogstaver: "P. C. P. D.", det er udlagt: "Pleasant Centre Police Department". Saa kommer Dagens "Festmarschal", højt til Hest. Det er naturligvis Bill Day, der har faaet denne Udmærkelse. Som "hero" fra den sidste Krig, hvori han dog ikke deltog, da hans Regiment blev liggende nede i Syden og slet ikke kom til Kuba, er han selvskreven. For en eller anden Fortjenestes Skyld, ingen vidste hvilken, — man forskede heller ikke smaalig efter saadanne Smaating, — var han ved Afskeden bleven Lieutenant. Hans begejstrede Bysbørn kaldte ham al Tid "Kaptejnen". Om et Par Aar, saa snart hans Mustacher bliver lidt mere synlige, vil man kalde ham "Colonel", og naar de første graa Stænk i Haar og Skæg blive kendelige, avancerer han til "General", uden at man i Washington aner noget derom.

Bill sidder paa sin vælige Ganger med stolt Bevidsthed om, at han er Dagens Løve. Han er i fuld "hero"-Uniform og rider med dragen Klinge. Det blanke Staal, der tindrer i Solskinnet, bringer adskillige smaa "sweet sixteens" Hjærter til at banke og gyse for Krigens fæle Rædsler.

"Tænk, hvis Bill nu virkelig havde jaget den Klinge igennem Hjærtet paa en Spanier — hu ha, det var rædsomt! Bill ser endda saa uskyldig ud"!

"Ja, men i Krig skal man ikke tænke paa at være uskyldig, Mary, da skal man bare gøre sin P l i g t".

Harriets Kinder gløde lidt ved dette store, indholdstunge Ord: "Pligt".

Efter Festmarschallen kommer hans 'Stab', ogsaa til Hest; men Stabens Gangere er temmelig adstadige Dyr, der til daglig gør Tjeneste i mere gemene Bestillinger. Staben bestaar af tre velnærede Borgere, smykkede med store Akselskærf i de nationale Farver. Man kan se paa Staben, at den vil værne om sin Festmarschal til sidste Blodsdraabe. Hvilke bestemte Miner, hvilken Ro, der er over dem!

Tut — tut! — dum — dum! Nu kommer Musikken. Den er storartet! Se til Tamburmajoren med den vældige Bjørneskindshue! Han kaster sin Stav højt i Luften og fanger den og svinger den og gør de vidunderligste Kunster med den. Hele Opmærksomheden er henvendt paa Tamburen eller "Majoren", som han helst vil kaldes. "Hele Titlen er saa lang, og jeg er ikke so storagtig! Kald mig derfor slet och ret Majoren", siger han.

Majoren er en indfødt Sachser og har tjent Kejser Vilhelm som Gardist og ser ogsaa bister nok ud til det. Han er imidlertid i Virkeligheden en

godmodig, gemytlig Fyr, hvis største Lyst er at fortælle Krøniker om, hvor gode Venner Kejseren og han var.

"Ach ja — vi tømte somænd tidt en 'Sejdel' Øl sammen — famoses Bier! — Och den Bismarck! — — Ach ja, han var ligefræm min fortrolige! Han foretog sig aldrig noget, uden først at spørge mig om Rad. — al Tid hed det: 'Wir muszen doch erst Major Fuchs fragen'! So natyrlich, bag efter spurgte han ogso den Moltke, men han sagde al Tid det samme, som jeg sagde"!

Majoren er Pleasant Centres Stolthed. Ingen af Nabobyerne kan møde med en Major foran deres "Band".

Manden, der dundrer løs paa den store Tromme, er et Syn for Guder. Hans Mave kunde godt gøre det af for Tromme. Men han forstaar at bruge sine Trommestikker. Af og til gør han et vældigt Rabalder, ser derpaa triumferende om til Manden med den lille Tromme, lige som han vil spørge: Kan du gøre mig det efter, Skraldemand, saa vær saa god! Den anden svarer med en høst drilagtig Hvilvel, saa vedholdende og dejligt skrattende, den vækker almindelig Beundring.

Hillemænd! — der kommer den nystiftede Odd Fellow-Loge. Ja, hvor de se mystiske ud, vandrende Sfinkser, der bære paa Livets tunge Gaader!

En Bande "Horribles": Indianere, Bajadser, Cowboys, Rough Riders osv. Nej, hvor de er morsomme, og saa er de dog allesammen Bysens Børn!

Ja, man kender kun lidt til, hvilke dygtige Kræfter, man selv ejer.

Igen Musik: "The Cadet Band" fra Nabobyen. Aa ja, — ret god, men intet i Sammenligning med vor egen Major!

Hurra! Hurra! Hurra! Hele U. S., — baade Alaska og Filipinerne er med. En hel Vogn fuld af unge Piger, der sidder paa et noget skrøbeligt Stillads, den ene Række over den anden, hver Pige forestillende en Stat. Aller øverst troner selve Columbia.

"Det er ordnet saadan amfiberalsk," siger en lille Madame, hvis Datter, hende med Færskenkinderne, forestiller Michigan.

Og saa alle de Blomster og Flag! Mænd og Drenge gør de mest beundringsværdige Anstrængelser for at fylde Luften med patriotiske Skrig.

En, to! — en, to! der kommer de gamle Veteraner, — der er kun seks, men de er graaskæggede nok for tyve. Og det er Soldater — de har været med — maaske set Lincoln og Grant!

I ti pæne Vogne sidder bl. a. Gejstligheden, to tynde Reverends, den ene har et "D. D.' bag ved sit Navn, han har været i Boston og er frygtelig lærd. Den anden er ikke nær saa lærd, men har omvendt en gruelig Mængde Syndere! Det kommer saadan over ham en Gang imellem, — saa holder han et "revival", og hver Mandag faa'r man i Avisen sort paa hvidt for, hvor mange han i Ugens Løb har omvendt.

Foruden de to Velærværdigheder, sidder i Vognene ogsaa Dagens Talere og Byens vise Fædre og et Par Damer. Efter Vognene kommer ordinære Borgere og Borgerinder og vordende dito, — det er Bagtroppen.

Byens fire Brandmænd har gjort "strike"; de ville ikke med, fordi de blev kritiserede i Byens Avis, da de forlangte, at Borgerne skulde give dem 50 Dollars af Kassen til et flot Bal. De truer med, at de ganske rolig ville lade hele Byen brænde, hvis den brænder.

Trods denne skrækkelige Trusel, som viser, at der selv i Pleasant Centre kan være nogle faa hjærteløse Mennesker holder Borgerne med beundringsværdig Sindsligevægt fast paa deres Kasse og er forberedt paa at møde selv de værste Muligheder. Brandmændene er rejst til Brandy City for at "celebrate" — et væmmeligt Hul, naturligvis! med "aabne Salooner" og al Slags Daarlighed.

Festtoget skrider højtideligt, langsomt, som sig hør og bør, gennem Gaden ud til den festligt smykkede Lund, hvor der er Bænke hist og her under de store Træer. I Forgrunden er selve Festpladsen med Talerstol, Bænke, Dansegulv, — et mægtigt Tælt — Spisetælt osv., det kunde ikke være bekvemmere. Fornøjelserne bestaar i Dans, Musik, Væddeløb, Opvisning af Gymnastik, Tableaus og Fyrværkeri.

— I Pleasant Centre, der al Tid har været en

mønsterværdig ordenlig By, deler de deres Fester efter den gode gamle Skik i to Dele: den alvorlige og den fornøjelige. Den alvorlige Del er under Tiden haard nok at døje; men det kan ikke hjælpe, den maa med. Det eneste, der kan gøres for at bøde lidt paa det, er at samtlige Talere bliver i al Hemmelighed bedt om at fatte sig i Korthed — "for de unges Skyld" — hedder det; de unge skal al Tid være Syndebuk!

Talerne love at sige det mindst mulige; men i al Hemmelighed beslutte de det modsatte. Fjerde Juli er næsten den eneste Lejlighed, de stakkels ubemærkede Talenter har til at vise deres forbløffede Medmennesker, hvilke Skatte de bære i det prosajske Hverdagslivs Lerkar, hvilke klare Lys, der brænder under Skæpperne. At de ikke skulde benytte denne Lejlighed, vilde være en næsten overmenneskelig Opofrelse.

Og "Overmennesker" er de gode Borgere i Pleasant Centre saa vist ikke.

Den alvorlige Del begynder med Bøn af den lærde D. D. Med Hensyn til Længde lader den intet tilbage at ønske. Efter Bønnen kommer Mr. Gordons Willy, hele Byens Yndling. Han bliver modtagen med stormende Klap. "He is too sweet for anything"! "Ain't he just too cute"! lyder det begejstret. Den lille Fyr er nok van til denne Virak, den synes i alt Fald ikke at falde ham for Brystet. Han giver sit "piece" tilbedste og faa'r en ny Salve. Miss Smart, Lærerinden, læser Uaf-

hængigheds-Erklæringen — flydende, med Fart. En Kvartet (fra en Naboby, ærgerligt nok!) opvarter med "At the Wabash far away". Avisen sagde bag efter, at Kvartetten "gjorde sit bedste".

Paa Tribunen er Plads til Talerne og en halv Snes af de "most prominent citizens".

Nu kommer Talerne. Skønt hele Forsamlingen kender dem og har kendt dem i mange Aar, kræver Reglerne dog, at de højtidelig "introduceres" og hilses med Klap, naar deres ærede Navne nævnes.

Den første, der taler, er, som sædvanlig, gamle Dr. Push. Han taler al Tid om det samme, al Tid med de samme "velvalgte Ord", al Tid med den samme rustne Basstemme, hvor med han saa tidt imod sin Vilje kyser sine Patienter.

Naar den kæmpestore Doktor, purpurrød af patriotisk Ivrighed, sætter sig og faa'r sit Bifald, kommer Dagens Hovedtaler, den egenlige "Orator".

Det er Byens ny Apoteker, Søn af en nærboende dansk Farmer. Han er lige kommen tilbage fra en "Apoteker-Skole" i Chicago, har bestaaet sin Eksamen og skal nu for sin Faders Penge "starte" Forretning i Byen. Han er en køn, ung Mand, noget undselig, og kun lige som modstræbendende optræder han som Taler.

Peter Madsen, bleg og noget nervøs — det er hans Jomfrutale — træder fræm.

"Hallo, Pete"! lyder det uanstændig højt fra et

Par halvvoksne Knægte, som sad i nederste Klasse, da Peter "graduerede".

Han ænser dem ikke, börster et Haar af sin ulastelige ny Prins Albert og piller lidt ved sit lige saa ulastelige hvide Slips, udsender et Par forberedende "hm — hm"! slaar ud med Haanden — en pæn, lille, veldannet Haand — og begynder:

"Da Pilgrimsfædrene strandede paa 'Mayflower' — — — —"

"Hu — hu —, Mama! Giv mig en Kage! Jeg vil have en Kage"! brøler en lille Unge, der ikke har Spor af Sympati med de ulykkelige Pilgrimsfædre.

"Vil du tie stille, du ækle Unge"! hvisker Moderen højt og rusker i Tøsen.

Peter begynder igen:

"Da 'Mayflower' strandede paa Pilgrimsfædrene — eller, hvad jeg vilde sige, da Plymouth Rock strandede paa 'Mayflower' — — — —"

"Bravo! — hør"! raaber adskillige af de prominente; de har ikke hørt andet end "Plymouth Rock", men forstaar, at nu er det Tid at give Bifald. De klapper stærkt.

Da Forsamlingen ser "de prominente" klappe, klapper de alle sammen. Al Ting i Verden forandrer sig, saa kan Historien vel ogsaa forandre sig, mener man.

Det redder Peter. Han slipper lykkelig bort fra Pilgrimsfædrene og det farlige Farvand ved Plymouth Rock og lader pludselig Navnene

"George Washington" og "Paul Revere" klinge ud over Forsamlingen.

Tordnende Bifald. Nu gaar det videre. John Bull bliver til det rene ingen Ting, og Ordet "Frihed" slynges ud med den Erklæring, at Pilgrimsfædrene lever endnu i alle gode Amerikaneres Hjærter.

Virkningen er løftende.

Hurraraab — Piben — fire-crackers — det er grandissimo!

Næppe er Larmen sagtnet lidt, før den geniale Taler affyrer Navnet Abraham Lincoln — "old Abe" — paa den intet anende Mængde, og nu bliver Jublen grænseløs. Folk er som vilde, græder, ler, raaber, og gør de største Anstrængelser for at vise Styrken af deres Patriotisme og gøre den mest kannibalske Støj.

Endelig raaber en behjærtet Mand:

"Tre Gange Hurra for Peter Madsen, Pleasant Centres udmærket begavede Taler og dygtige Apoteker"!

Hurraraabene lyder til Trods for, at Festmarschallen protesterer, dette hørte slet ikke med til Programmet, men det hjælper ikke.

Taleren forlader Tribunen, fulgt af hundrede Par beundrende Øjne. Det ser ud, som han er mest tilfreds med at kunne forsvinde fra den ophøjede Plads.

En ung Advokat holder derefter en længere Tale om "Amerikas Storhed": Hidtil har det været et staaende Mundhæld, hed det: "from the Atlantic

to the Pacific". Men det duer ikke nu. "The Pacific" er vort. Vi har baade Hawaij, Guam og Filipinerne, og Kina faa'r vi en af Dagene. Canada og Mexiko og hele Syd Amerika venter kun paa det rette Øjeblik til at kaste sig i "Uncle Sams" Arme. Kuba og Porto Rico ejer vi, de andre Klatter i Vestindien køber vi, og saa — kom an, John Bull og Tsar og Kejser Vilhelm!

Det er meget opbyggeligt. Baade Taleren og Amerika faa'r velmente Hurraer og Klapsalver.

Musikken slutter med "Star Spangled Banner", og der med er den alvorlige Del af Festen forbi.

Folk spredes omkring i Skoven. Gamle Kendinge mødes. Begejstrede Udraab alle Vegne: "It's a great day — a big turn out"!

* * *

"Dansen den gaar saa let gennem Lunden". "The Cadet band" spiller energisk. Tæltet er fuldt af sveddryppende danselystne. Omegnens Farmer-Ungdom er stærkt repræsenteret. Ikke saa faa af de gamle tage modig Del med, og Byfolkene der jo er et Par Tommer højere end Farmerne — i alt Fald i deres egne Tanker — kaster for en Gangs Skyld Værdigheden til Side og gaar med i Laget.

— Et Stykke fra den oplyste Danseplads staar et gammelt, stort Træ, en Elm, med Bænke rundt om.

Paa en af dem sidder et Par værdige Farmere, begge Danske.

"Jeg maa da sige dig, Søren Madsen, at du har Fornøjelse af din Søn. Jeg hører, han er en god Plastersmører, og vi har jo da ogsaa hørt i Dag, at han kan smøre en Tale sammen paa engelsk".

"Ja saamænd, Knud; han kunde jo være vovere", svarede Søren, der kun daarlig kunde dølge sin faderlige Stolthed. "Men der er ellers noget, jeg længe har gaaet og grubliseret over. Maa jeg sige det, Knud"?

Knud nikkede og skottede op imod Tæltet.

"Det er i Grunden en stor Skam, Knud, at vi to gamle Krigskammerater, Slof'er og Bysbørn og nu Naboer herovre i mange Aar, ikke er lige saa gode Venner, som i gamle Dage"!

"Ja, der er noget i det, Søren; men ser du, Ane Mette — — — — — "

"Ja, men din Ane Mette og min Kjesten, vore to gode Hustruer, sover jo nu begge to oppe ved Kirken paa Hillen. Jeg ved nok, din Ane Mette vilde gærne ha' havt Lisbet gift med vor unge Præst; men da han saa friede til vor Karen og fik ja, saa var der jo ikke noget at gøre ved den Ting. Var der vel, Knud"?

"Nej, — ikke saadan egenlig. Men Ane Mette — — — —"

"Ja, jeg ved nok, Ane Mette kunde aldrig glæmme det og mente, vi havde lagt Planer og sat ondt

for jer Lisbet hos Præsten; men det har du i Grunden aldrig selv troet, — har du vel"?

"Nej, — ikke saadan egenlig", svarede Knud langsomt.

"Skal vi to gamle Venner saa ikke være Venner igen og lade alt det gamle Vrøvl være glæmt"! sagde Søren og bød Knud Haanden.

"Det har jeg længe inderlig ønsket," sagde Knud, idet han modtog Sørens Haand og trykkede den hjærteligt, "men jeg har ikke kunnet faa' mig selv til at sige det".

"Saa Gud ske Lov da, at jeg fik det sagt, Knud. Aa, det er den bedste fjerde Juli, jeg nogen Sinde har havt"!

"Det siger jeg med", ytrede Knud, lidt mere spagfærdigt, men lige saa vel ment.

"Hys — hvem mon det er"? hviskede Søren, da han saa' to Skikkelser komme langsomt hen imod Træet.

"Lad os gaa", foreslog Knud.

"Nej — lad os blive siddende. Jeg er udmærket oplagt til lidt Kommers i Aften."

"Jeg kan ikke se nogen Kommers i det, — vel sagtens et Par Kærester".

"Det er det nok. I alt Fald er det en Karl og en Pige. Lad os to gamle Knarke høre lidt paa, hvordan saadan et Par kælne Duer kan kurre".

Søren og Knud blev siddende. Det unge Par gik forbi dem, men de gamle kunde ikke se, hvem de var. Da de var kommen nogle fa aSkridt forbi

Træet, vendte de om og satte sig paa den anden Side af den mægtige Stamme. De to gamle sad stille som et Par Mus.

Oppe i Løvet suste det sagte. Luften var sommervarm. Fra Dansepladsen lød Musik og glade Stemmer.

* * *

Der var ingen, Peter Madsen hellere dansede med, end Nanny, Knud Sørensens kønne Datter. Det var tydeligt nok, at de to havde Lyst til at danse sammen for Livstid, og det var en almindelig Mening, at de passede udmærket sammen, men alligevel aldrig vilde faa' hinanden. Det var nemlig vel bekendt, at der i flere Aar havde været et stærkt Fjendskab imellem de to unges Forældre. Peter Madsens Søster, Karen, var bleven gift med den unge danske Præst. Skønt han var ubemidlet, blev det dog anset for et godt, ja næsten et fint Parti, og der var adskillige Farmerdøttre, som saa smaat begyndte at plante og pleje smaa, spæde Haab, da den unge, ugifte og ret kønne og dygtige Præst kom til Stedet. Imellem dem var ogsaa en af Knud Sørensens Døttre, Lisbet, der blev ivrig styrket af sin Moder, der satte alt ind paa, at hendes Datter skulde blive Præstekone.

Det glippede imidlertid. Præsten blev gift med Søren Madsens Karen. Alle de andre smaa urolige

Pigehjærter faldt efterhaanden til Ro, Lisbets ogsaa. hun blev kort efter gift med en Amerikaner i en Naboby. Men hendes Moder kunde aldrig glæmme det, og fra den Tid af var der aabent Brud imellem de to Familier, idet Konerne opæggede deres ellers meget fredsommelige Mænd, der al Tid havde været gode Venner.

De to unge vidste god Besked om alt dette, men troede paa Kærlighedens Magt. — Peter drog sin Pige ud af Tæltet. "Her er saa gruelig varmt, lad os gaa lidt ind imellem Træerne," foreslog han, og snart gik de Arm i Arm bort fra den støjende Danseplads.

"Du tog dig godt ud i Eftermiddag, da du holdt din Tale," sagde Nanny, "men jeg kan just ikke sige, du slap videre godt fra det."

"Ikke det? — Da skreg de Hurra og Bravo, saa det halve havde været mere end nok. Men forøvrigt, jeg ved godt, det var noget Sludder! Jeg duer slet ikke til at være Taler, for jeg bliver lige straks saa svært forfjamsket, og saa vaaser jeg."

"Aa, — det ved jeg ikke; med mig kan du da godt tale", mente Nanny.

"Ja, det er noget helt andet, du er saa sød"!

Han kyssede hende, frejdig og glad.

"Men alligevel", fortsatte Peter, "jeg vaasede vist voldsomt, den Gang, jeg bad dig om at blive min, — gjorde jeg ikke"?

"Fy, — hvor kan du nænne at sige det", svarede Nanny blødt, "det holder jeg ikke af at høre. Havde

det været Vaas, som du siger, havde jeg saa vist ikke givet dig mit ja".

"Aa, du prægtige Pige! du har Ret. Nej, man vaaser ikke, naar Hjærtet taler. Men i Dag — det var noget helt andet. Jeg vidste, det vilde gaa galt og sagde det til Fa'r og de andre, — men de vilde slet ikke høre noget om det og mente, at jeg absolut m a a t t e tale. Jeg er jo lige kommen hjem fra Farmaceut-Skolen og skal selv begynde med et Apotek her. Fa'r mente, jeg maatte vise mig, avertere mig selv, det vilde give Anseelse og være en udmærket Reklame for den ny Forretning. Jeg strittede imod, alt hvad jeg kunde, men det hjalp ikke; og det er jo Fa'rs Penge, der skal ind i Apoteket, saa jeg lod ham faa' sin Vilje. Mange Folk mene, at saa snart een har læst lidt eller gaaet paa en Skole og studeret lidt, saa maa han absolut være en Taler".

"Ja, det er jo til Apoteker, du har studeret, og hverken til Præst eller Advokat", mente den unge Pige. "Søster Lisbets Mand har faaet Lov til at føre Sag i Højesteret, fortalte hun mig i Dag, — h a n er Taler".

"Ja, — men et pænt Apotek skal det blive, det kan du stole paa, min Pige! Jeg har godt Mod, det skal nok gaa! Der mangler bare een Ting".

"Hvad er det"?

"Aa, det ved du godt", svarede han med et varmt, inderligt Kys, som hun baade modtog og gengældte.

"Ja, Herre Gud"! udbrød hun, pludselig alvorlig. "Her gaar vi nu og er saa glade, og saa ved vi dog, at vi aldrig kan komme sammen, uden at der bliver stor Genvordighed! Din Fader og min kan jo ikke taale at se hinanden. Din Fader er istand til at tage sin Støtte fra dig, — saa ryger Apoteket i Luften, og hvad saa"?

"Saa har jeg jo alligevel dig! — ti du gaar vel ikke din Vej med det samme"?

"Nej, Peter; jeg gaar kun, hvor du gaar; men d e r gaar jeg ogsaa".

Hun klyngede sig kærlig ind til ham. Han slyngede Armen fastere om hendes Liv, idet han udbrød:

"Vi ville ikke tabe Modet! Jeg har læst i de gode, gamle Romaner, at Kærligheden al Tid sejrer. Lad os kun stole paa, at det er sandt. Og det e r sandt"!

De var kommen lidt forbi det store Elmetræ med Bænkene.

"Lad os sætte os lidt derhenne", sagde han.

"Sad der ikke nogen? Jeg syntes, jeg saa' to".

"Kan gærne være, men der er Plads nok; vi sætter os med Ryggen til dem".

Der sad de saa alle fire.

"Det har været en dejlig fjerde Juli", udbrød Peter, "synes du ikke? — — Sukker du"?

— "Men det er jo Peters Stemme"! hvisker Søren Madsen og puffer til Knud.

"Det er nok saa", svarer Knud sindigt.

— "Ja — jeg kan ikke glæmme det, vi talte om før, at baade din og min Fa'r er Uvenner og vil skille os ad".

— "Men det er jo Nanny, der taler"! sagde Knud hurtigere, end han plejede at tale, og højere end han havde havt i Sinde.

"Ja, det lader næsten til det," svarede Søren, der begyndte at føle, det var mere end almindelig morsomt.

— "Mon de to gamle ikke har hørt os"? hviskede Nanny ængsteligt"; aa, hvor det er kedeligt, at vi skal være bange for at være vor Kærlighed bekendt"!

"Bange! — vi skal ikke være bange", sagde Peter højt, "hele Verden maa gærne vide det, og de to gamle Fyre med! Forøvrigt er det jo et Par Yankees, de har ikke forstaaet et Muk"!

"Hi — hi — hi! — Ho — ho — ho"! lo baade Søren og Knud paa een Gang, idet de rejste sig og traadte hen foran de to forbløffede unge. "Saa I tro ikke, vi forstaa dansk mere, og er et Par gamle Yankees? — Det var nok ellers Sjov, hvad"?

Peter og Nanny havde jo straks paa Stemmerne kendt deres værdige Fædre. Men at de to var sammen her og, som det syntes, i god Forstaaelse og overmaade fornøjede, saa at de slet ikke saa' ud til at ville skille nogen ad, — det satte dem i den største Forvirring. Ingen af dem kunde faa' fat paa, hvad de skulde sige. De var midt imellem le og græde.

"Jeg synes, Apotekerens Mund er gaaet i Bag-

laas", sagde Knud paa sin sindige, lune Maade. "Ikke skulde det være gaaet dig, Peter Madsen, som 'Pilgrimsfædrene', der strandede paa 'Mayflower', eller hvordan det hang sammen, for det gjorde du os ikke ordenlig Rede for ....."

Det var sjældent, Knud sagde saa meget paa en Gang. Nanny vidste, at det betød, at hendes Fader var i ualmindeligt godt Lune.

"Ingen Skoser, Nabo", sagde Søren gemytligt; "han fiskede dem jo op igen, og vi fik at vide, at de er lyslevende endnu i alle gode Amerikanere! Men vi kan jo nok forstaa, at I to Gavtyve har troet, at vi var et Par hæslige Bussemænd, der vilde gøre jer Fortræd".

"Aa, lille Fa'r"! udbrød Nanny nu og slyngede sine Arme om Faderen, "vi mente ikke saadan".

"Ja, de allerbedste Meninger om os havde I da ikke, lille Børn", sagde Knud og klappede Pigen paa de friske Kinder.

"Vi vidste jo", fik Peter endelig sagt, "at I var Uvenner, og mente derfor, at I vilde sætte jer imod vor Kærlighed; og saa vilde det blive saa ondt for os. Ti opgive den, hverken kan eller tør vi, og dog ville vi saa nødig gøre jer imod"!

"Se, se, min Dreng! Tak for det! Der er herovre saa mange unge, som ikke bryder sig en Døjt om, enten de gør de gamle imod eller ikke. Du sagde, at Knud og jeg v a r Uvenner. Men vi er det ikke længer. Ska! vi nu give vore Børn Haanden og sige: Gud velsigne jer"?

De sidste Ord henvendte Søren til Knud.

Og saa tog de gamle de unge i Haanden, og sjælden lod der et mere ærligt og trohjærtigt "Gud velsigne jer, Børn"! end i dette Øjeblik i den milde Sommernat, under det store Elmetræ, mellem hvis Grene Maanen skælmsk kigede ned, — naturligvis! den næsvise Maane er al Tid til Stede ved saadanne Lejligheder; den mener lige fræm, den har Aartusinder Privilegium paa det!

De to gamle gik Arm i Arm op imod Festpladsen. De vilde op at "se til Hestene", sagde de; men i Virkeligheden var det, fordi de var saa sært bevægede, at de ikke rigtig vidste, hvor de skulde gøre af dem selv.

De to unge stod lykkelig betagne og saa' efter dem, til de forsvandt oppe bag Tæltet.

Saa vendte Nanny sig om imod den Mand, hun elskede, tog hans Hænder og udbrød, idet hendes Øjne straalede dobbelt kønne og klare ved de blanke Taarer, der stod i dem:

"Ja, det blev rigtig nok en mageløs dejlig fjerde Juli"!

I JOSAFATS DAL.

En Skitse.

Aldrig glæmmer jeg den unge Jødinde fra via Dolorosa.

Hun stod imellem en lille Flok af Israels Børn, lyttende til en protestantisk Lægprædikant, der med glødende Veltalenhed fortalte om Jesus af Nasaret.

Hun stod som en ædel Højsang-Skikkelse i en Forsamling af forsultne Plattenslagere.

Ingen Steder mindes jeg, at Jøderne have havt et saa ynkeligt og lidet tiltalende Udseende som i Jerusalem.

Der er noget usigelig pjaltet, ikke alene i deres Klæder, men i deres hele Optræden. Selv Talens "Geläufigkeit" er Pjalteri.

Paa Trinene op til en gammel Ruin sad nogle Muhamedanere. De smilte haanligt. En af dem — han bar grøn Turban, — mumlede: "Hunde ville lære Hunde"!

Saa rejste de sig og forsvandt lydløst i en af de mange mørke Porte.

Fra Minaretterne lød de blinde Muezziners skingrende Raab, der kaldte alle tro Muslemin til Bøn.

Ogsaa Jøderne listede af, den ene efter den anden, med slæbende Gang, ludende Hoveder og dette ubeskriveligt lurende i Blikket, Aarhundreders Arv og Trællemærke, et stikkende Blik, skabt af Had, der er paa Vagt imod enhver Fare og paa samme Tid spejder efter den mindste Lejlighed til at gøre "Geschæft".

Pjaltede, brun- og hvidstribede Kjortler, helt umulige Filthatte, og saa disse ækle Proptrækker-Krøller dinglende om Ørene . . . . .

Lægprædikanten vedblev ufortrøden. Til sidst var kun den unge Pige tilbage. Det var, som hun slet ikke havde mærket, at de andre var borte.

Det var at høre.

Det er let at tale, naar der bare er een, der hører saaledes. Han følte det vist.

Pludselig holdt han op. Den dybe Stilhed blev næsten ængstelig. Et Par glinsende Kamæleoner pilede afsted over et Par graa Marmorblokke. Langt ude fra Jaffavejen hørtes fjærne, dumpe, brummende eller knurrende Lyd af Kameler — en Karavane fra Middelhavet eller fra Ægypten.

Jødinden fæstede sine glimrende Øjne paa den unge Prædikant. Deres Blikke mødtes.

Glinsrende Øjne? — Ja, og dog lignede de den dybe, uudgrundelige Nat, der lige trofast gæmmer paa Livsdrømmen, et Menneske gladelig gaar i Døden for, og den mægtige Sorg, i hvis stærke Favntag Livet bliver affældigt og synes at skulle gaa tilgrunde.

Saa vendte hun sig og gik langsomt ned efter, hvor Jødernes Ghetto ligger.

En Sjæl i Kamp.....

Det skinnende hvide Klæde, hvori hun, som de fleste Jødinder, var hyllet, lyste langt nede i den halv mørke Gade, i Retning af Golgata.

Nu var ogsaa hun paa via Dolorosa, Smærternes Gade, den lange, trange.

Foran hende stod Valget imellem Fædrene-Troen og Nasaræeren. Korset — Forargelsens Klippe! .....

Jeg skyndte mig at naa' Damaskus-Porten, inden den blev lukket. Soldaterne var i Færd med at lukke, da jeg kom, men jeg slap ud.

Bag ved rødmede Juda Høje og de fjærne Moabiterbjærge ved den synkende Sols sidste Kys. Nede i Kedron og dybere ned imod det døde Hav lyste det blaat og violet.

Men for min Tanke lyste et hvidt Klæde, Rammen om et Par mørke Porte, der ført ind til Natten med den store Lidelse....

* * *

Anden Gang jeg saa' hende, var i Josafats Dal,

imellem de mange tusinde jødiske Grave. Tidligregnen havde lokket nogle smaa Blomster fræm af den ellers saa trøstesløst øde Jord. Maanen stod rund og blank over Jerusalem, Tempelbjærget og den hellige Moske drømte i dens Sølvglans. Kamsinen havde blæst hele Dagen, hed og tør, inde fra Ørkenen. Nu var det stille og melankolsk, Dalen havde et dæmpet, ubestemt og gennemsigtigt Skær. Helt nede i Kløften laa allerede det hemmelighedsfulde Mørke.

Hun sad ved Siden af en gammel, blind Mand, hendes Fader. Den gamle sad op til en lille Klippe, med Hagen støttet paa sin Stav. Ansigtet var indrammet af et stort, kridhvidt Skæg og vendt imod Sion, skønt de udslukte Øjne intet kunde se af den hellige Stad.

"Er Solen gaaet ned, mit Barn? det bliver saa koldt"! spørger den gamle Mand. Han skælver, og Stemmen er rystende.

"Ja, Fader, for længe siden", svarer den unge Pige. "Skal vi ikke gaa hjem nu? Du er træt og syg".

"Nej, nej! her vil jeg blive, — hvile hos mine Fædre vil jeg, — hører du"!

De sidste Ord raabte han med usædvanlig Kraft og greb hende i Armen.

"Snart er alt forbi! jeg føler det — Dødens Reb omspænde mig, dens Vande gaa over mit Hoved! Naar jeg er slumret ind, saa lad mig kun blive liggende. Gaa hen og sig det til Rabbi Benjamin.

Han vil sørge for alt. Men sig ham, at her vil jeg jordes"!

Jeg laa skjult af et stort Klippestykke, men nær nok til at se dem begge i det milde, dejlige Maanelys.

De var der igen, de glimrende Porte ind til den dybe Nat med den store Smærte.

"Mine Fædres Gud!... Skal jeg end gaa gennem Dødens Skyggedal, saa vil dog din Kæp og Stav trøste mig.....

...Mit Barn! mit Barn! hvor er du"?...

"Hos dig, Fader! hos dig"! Hun klyngede sig tæt ind til ham og kærtegnede ham blødt og varsomt.

"Mine Fædres Gud — mine Fædres Land — Sion er nedtraadt af Hedningerne ... bliv tro, mit Barn, bliv tro! — — lov mig det! — bliv tro!... læg din Haand i min — — saaledes — — bliv tro hos dine Fædres Gud! — — Israels Hyrde slumrer ikke — — — forlad ikke dit Folks Pavluner — — — bliv tro"! — —

"Ja, Fader"!

Stemmen skjalv. Det unge, dejlige Ansigt lyste hvidere end den skinnende Klippe i Maaneglansen.

"Israels Gud velsigne dig — — — din Udgang og — — — — aa, nu kommer det"!

"Hvad kommer, Fader"? Hun strøg ham blødt over de gamle, blinde Øjne.

"Det — — store — — Lys"! — — —

— Fra nogle af de ny Huse uden for Jaffa- og Damaskus-Porten kom mørke, kaftanklædte Skikkelser. De gik søgende, sagte kaldende, ned i Josafats Dal, ned imellem Fædrenes tusinde Grave. Saa fik en af dem Øje paa den unge Piges hvide Klæde, og snart var de, hvor hun sad, hulkende, kærtegnende den gamle, døde Fader, hvis opskræmte Tanke hun havde beroliget ved Løftet om Troskab mod hendes Fædres Gud.

Jeg hørte en dæmpet Mumlen, en gammel israelitisk Klagesang, saa forsvandt de med den døde Olding og hans Datter. En Hyæne hylede nede i Kedron.

Dette Troskabsløfte — — jeg anede, at hendes Liv vilde blive en fortsat via Dolorosa.

Hun gik ind i den dybe, tavse Nat med de tunge Spørgsmaal, med den store Lidelse .... Valgets Kamp.

NAAR BÆGERET FLYDER OVER.

Hvorfor var hun saa stærk?

Det var, lige som der var noget hos hende, han al Tid maatte bøje sig for, — men hvad var det?

. . . . . .

Forfatteren Sakarias Abel laa i den mest magelige Stilling paa en Sofa i sin elegante Ungkarle-Lejlighed paa Commonwealth Avenue, et af de flotteste Strøg i Amerikas mest klassiske By, Boston.

Den unge Digter var i sit sorteste Humør. Først fordi hans Forældre havde givet ham det tossede Navn, der gjorde ham til Nar for alle og enhver. Allerede mens han gik i Skole, maatte han døje mange Spottegloser for det Navns Skyld.

"Den fromme Abel," — han, som ikke for alt i Verden vilde være 'from', der for ham var det samme som usigelig dum, — "søde, lille Abel! skal du ikke hen at ofre"? — "hvor har du Dæggelammet"? "Er Broder Kajn slem ved dig, stakkels Abel"? "Hvorledes har de andre smaa Profeter det, Sakarias"?

Men han skulde huske det! Og det gjorde han. I hans Bøger var de allesammen, de, der havde haanet ham, saa vrængede og dog saa kendelige, ramt netop paa de ømme Steder.

Men endnu i Morges havde en nedrig Slyngel af Recensent vovet at drille ham med Navnet i en skarp Kritik af en af hans sidste Bøger. Han havde lige læst det i *Globe*. Sligt skulde han tage imod og tie stille til? Nej, han vilde dyppe sin Pen i Gift og Galde. Og nu Florence N.! — Hvorfor kunde han ikke bøje hende som alle de andre? Han var vis paa, hun elskede ham og saa' op til ham; men alligevel fik han ikke den Indflydelse over hende, han ønskede. Det var, lige som alle hans glimrende Tankepile prellede af imod noget stærkt inderst inde. De trængte ikke igennem. Hans livsfjendske, pessimistiske Anskuelser skulde være hendes. Hun hørte smilende, beundrende paa ham, men de blev alligevel uden for hende.

Mon det var, fordi han i Virkeligheden lige saa lidt var Pessimist som noget andet?

Hvad var han egenlig?

Han gad ikke gøre sig Rede for det. Det var kun Taaber, der al Tid tænkte paa at være noget.

Hvorfor anstrænge sig? — hvorfor gruble? Nej, nyde, nyde, mens Blodet er ungt! Nydelsens Evangelium er det eneste, der er værd at give sig hen til!

Men han var ingen Klostermand, ingen Ene-

boer. Han vilde have mange med sig, helst skønne Kvinder med Aand og Dannelse.

Derfor optraadte han som den landflygtige. Sandheds Ridder. Han vidste, det banede ham Vej mange Steder.

Naar han traadte fræm som den mørk-melankolske Livsforagter og øste af sin skarpe Kritiks Isvæld ud over alt Døgnets Pjat, saa vidste han, at han i mange Kvinders Øjne stod som en tragisk Skikkelse med noget betagende over sig, og at de, med dette underlige Ømheds-Drag hen imod alt lidende og savnfuldt, som er saa ejendommeligt for de bedste Kvinder, knyttedes til ham nærmere og nærmere, end de selv vidste eller vilde tilstaa.

Han var rigt, næsten ødselt, udstyret, — med Skønhed, store Ævner og ypperlige Forbindelser med Landets bedste Familier.

Hvad vilde han med dette Følge af begejstrede Kvinder, hvor af nogle vilde lægge Sol paa hans Vej, som de tænkte sig mørk og savnfuld, andre vilde omvende ham; ti han var jo en Hedning.

Hvad han vilde?

Intet, slet intet.

Han nød dem, det var alt. Nød deres Tilbedelse, deres Virak og deres stille Fortvivlelse, hvor med det al Tid endte. Dette sidste var endda det bedste.

Naar han i højstemte Toner gav sig selv Attest som Sandhedskæmpe og erklærede, at Sandheden krævede, at der blev bar Bund i Hjærtet, at al Re-

ligion, alle Følelser, al Overbevisning, alt helligt og rent blev sat i Gabestok; ti det var i Virkeligheden kun Løgn og Hykleri og Humbug altsammen, — troede han saa selv dette?

Troede? — Bah! Man skulde netop intet tro. Saa snart man var inde paa at tro noget, var man paa den gamle Skraaplan.

Nej, han nød de forskrækkede Øjne, de blege Kinder og sagte Suk, som hans Ord vakte. Han saa', de tænkte: hvor han maa kæmpe og lide! og paa samme Tid beundrede de hans kække Trods, hans svulmende Livsmod og stolte Haan, hvor med han lige som udslyngede Ordene, naar han i sine Forelæsninger over Ibsen og den moderne Literatur hudflettede alt og alle.

Han afklædte alt, hvad der hed Kærlighed, saa grundigt, at det var, som alle sad og frøs. Ægteskabet blev en latterlig Vanskabning, Religionen et skadeligt Snyltedyr. Man maatte frigøre sig fra alt dette. Sansernes Begær, ikke det raa, vilde og lave, men det fint kultiverede, var det naturlige, og det naturlige var det eneste guddommelige! Jorddrifterne, Mulden i os, dyrket igennem Aandens Arbejde, skulde æres og lydes. Ethvert Forsøg paa at give sig saa kaldte højere Magter i Vold, var Overtro og Øjenforblændelse og førte kun til, at man blev borte i de store Taager, drev omkring i den usle Almindelighed.

Trods hans saa kaldte Pessimisme var hverken hans Liv eller hans Tale og Skrift et Maleri med

uhyggelige, realistiske Skyggescener, med fortvivlede Kampe, med Sult og Nød og kvalte Skrig.

Nej, hen over det haanende, nedrivende, lagde han et fængslende Skær af Skønhed. Hans Tankebilleder og Sange vare farverige uden at være grelle — Mørke og Lys vekslede rigeligt og pludseligt, og Side om Side med den bidende Satire flød en Strøm af den Humor, der sjælden forfejler sin Virkning paa et amerikansk Publikum, naar han malede det frigjorte Liv: et Liv, hvor Mennesker er Mennesker, de skønneste Dyr under Solen.

Hr. Abel, eller Professor Abel, som han i Almindelighed blev nævnt, var et af de store Lys. Han vidste det; var saa van til Knæfald, at enhver Modstand eller Mangel paa fuldstændig Underkastelse og gaaen op i ham satte ham i ondt Lune, lige som et forkælet Barn, naar det en enkelt Gang ikke kan faa' sin Vilje.

Hvorfor vilde ikke Florence bøje sig, som alle de andre havde gjort?

Det æggede ham. Hun gjorde i Grunden ingen bestemt Modstand. Hendes store, straalende Øjne lyste i Beundring, naar han talte, eller naar han læste sine Bøger for hende, udvekslede sine Tanker. Men disse fængede ikke derinde. Hun fulgte ham uden at være hans Discipel; hun forstod hans Genius, men delte ikke, hvad den bar fræm.

Hvis hun endda havde været som de fleste andre; men hun var dem langt overlegen, var den

skønneste og finest dannede unge Pige, han havde mødt.

Hvad var det hos hende, der holdt igen, lige som gjorde hende usaarlig? noget, der blev staaende urokket, trods alle hans Angreb?

* *
*

Nu vidste han det.

At Florence var religiøs, havde han nok vidst. Men hvad — det er jo de fleste Kvinder i Amerika! Kirkerne og de literære Klubber har Mændene godmodigt overladt til Damerne som lidt Pusleri, lidt behagelig Smaasyssel. En vis Grad af Gudelighed hører med til kvindelig Pynt, som det næsten vilde være ubehageligt overraskende ikke at møde.

Men nu opdagede han, at her var mere. Hun havde selv nævnt det, der var hendes faste Værn og Værge.

Det var Barnetroen.

Men nu vidste han ogsaa, hvad han vilde.

Ingen voldelige Overfald, ingen kaade Angreb! Hvad et mægtigt Regnskyl ikke kan udrette, det kan Dryp efter Dryp: udhule, langsomt, men sikkert, til sidst ramler det hele sammen.

"Men hun er lykkelig i sin Barnetro", var der lige som en Stemme, der hviskede.

Blæse med Lykken! Den Lykke er jo kun et

Blændværk. At rive det itu er en Velgærning. Her er Barmhjærtighed en Brøde!

* *
*

Hvor vidt kom han?

Paa Hospitalet ligger en ung Kvinde, hvis Liv hænger i en Traad. Men der er Helhed og Lys over hende. En venlig Sygeplejerske sidder ved hendes Leje med et lille to Aars Barn paa Skjødet.

Den lille tager af og til en Mundfuld af et stort, rødt Æble, mens hun ser paa Moderen i Sengen med klare, spørgende Øjne.

Den syge har foldet Hænderne, og hvisker stille:

"Via dolorosa! — Fred! — Fred! — Mit velsignede Barn"!

— Fra det samme Hospital bliver en Mand, hvis Navn har været paa alles Læber, og hvis Ord og Skrift har tryllet tusinder, kørt til et Asyl for uhelbredelig aandssvage. Lægerne have erklæret, at den nærmeste Aarsag er et Selvmords-Forsøg, et Skud i Hovedet, Hjærnen har lidt. Men dette vilde ikke havt saa sørgelige Følger, hvis ikke Mandens hele Konstitution havde været saa magtløs og marvløs, som Følge af en stærkt ophidset, regelløs Livsførelse.

Da Asylets Embedsmænd førte den syge ind i det Værelse, der var bestemt for ham, saa' han sig

om. Det var, lige som et lille Glimt af Fornuft lyste i Øjet, da han mumlede, idet han knugede Haanden krampagtigt mod sit Bryst:

"Florence! — via dolorosa! — Fred! — aa ja, — Fred"!

"....Ha — ha— ha"! Glimtet var forsvundet. Det var den vanvittiges klangløse, uhyggelige Latter.

I Asylets Bog skrev Forstanderen :Værelse No. 18 — Sakarias Abel — uhelbredelig — meget svækket — tidligere Forfatter og Journalist — ingen Familie — privat Formue.

* * *

I en af de fine Lejligheder i det flotte "Apartment"-Hus paa Parker Hill boede Mr. Reed, en af Bostons ledende Forretningsmænd, Student fra Harvard, Kunstelsker, Selskabsmand og Kirkelys.

Et Par Gange om Ugen kom en fattig Kvinde for at vaske Trapper og Gange i det rige Hus.

En Formiddag laa hun, som hun plejede, paa Trappen med sin Klud og Vandspand.

Døren ind til Mr. Reeds Kontor stod aaben. Røg og Duft af fine Cigarer naaede helt ned ad Trappen.

Der blev talt højt nok til, at den fattige Kone kunde høre det. Men hun hørte ikke efter noget.

Hvad brød hun sig om den fine Verden og dens slebne Tale!

Men pludselig skræmtes hun op af et Navn, der lød deroppe fra.

Hun blev endnu blegere, end hun ellers var, rejste sig halvt af sin liggende Stilling og lyttede.

Hendes Hænder rystede, hendes lille, spinkle Legeme skjalv.

"Hvad er der egenlig i Vejen med vor gamle Ven, Sakarias Abel"? hørte hun Mr. Reed spørge. "Jeg har knap forladt Dampskibet, før der bliver hvisket til mig: 'Er det ikke sørgeligt med Mr. Abel'! Og den ene efter den anden af vore fælles Venner gentage det; selv i de Velkomstbreve, jeg fandt paa mit Bord her hjemme, stod gaadefulde Hentydninger til det sørgelige med Mr. Abel. Hvad er det"?

Den adspurgte, en ældre Mand, der havde en noget ubehagelig skingrende Stemme, svarede:

"Det troede jeg saamænd, du havde faaet at vide for længe siden! Ja, Stakkel! han prøvede paa at glide ud af denne pjaltede Verden — saadan ganske stille, forstaar du — men slap ikke rigtig heldigt fra det. Han kom paa Hospitalet, hvor de lappede og klistrede paa ham og 'frelste hans Liv', som de kalde det, men ikke anderledes, end at han bliver aldrig Menneske mer, — han er gal, fuldstændig gal"!

"Stakkels Sakarias"! sagde Mr. Reed, dybt vemodigt.

"Aa, hvad! han havde vel ikke mere her at gøre alligevel. For os var det ret heldigt! Jeg fik min Søn, Alfred, ind som Professor i Abels Sted. Jeg maatte rigtig nok lade adskillige tusind springe, for de var gruelig griske; næsten hver eneste en vilde have en lille Opmuntring. Men det gik ogsaa igennem med Glans".

"Men hvad har dog bragt Abel til et saa fortvivlet Skridt. Han, den livsglade, velhavende, uafhængige og fint begavede Mand"?

"Kalder du ham livsglad? — Naa, det er sandt, du har ikke fulgt ham i de senere Aar. Nej, der var ikke mere Livsglæde hos ham end bag paa min Haand. Han snærrede og bed ad alt og alle; baade Gud og Mennesker. I alt, hvad han skrev, stormede Trods og Foragt for alt det, vi andre skikkelige Mennesker holde mest af. Det duer ikke, det ender med Forskrækkelse, — en Eksplosjon".

"Jeg husker, det sidste af hans Digte, jeg læste, hed 'Den gyldne Port'. Jeg var helt betaget af det; ti det var virkelig storslaaet", ytrede Mr. Reed.

"Den 'gyldne Port' fører tidt ind i Elendighedens Land", sagde en tredie Herre, som ikke hidtil havde talt. "I de sidste Aar har hans Vej været en via dolorosa, en Smærternes Vej, som den, han har ledt saa mange ind paa".

"Hvad mener De"? spurgte begge de andre Herrer samtidigt.

"Jeg har kendt Sakarias Abel fra hans tidligste

Ungdom og har fulgt ham, som man følger den, man baade elsker og beundrer".

Den talendes Stemme bævede som i undertrykt Smærte. Han tav et Øjeblik, saa fortsatte han:

"Jeg beundrede hans ualmindelige Gaver, hans Tankes kække Flugt, hans vidt rækkende, overlegne Syn, hans træffende Domme og den Dristighed og det Livsmod, hvor med han gik i Kampen mod mosgroede Fordomme og bornerte, spidsborgerlige Anskuelser. Og jeg holdt af ham, først fordi han en Gang havde frelst mit Liv — med Fare for sit eget — og dernæst fordi, der var saa meget hos ham, der var værd at elske".

Der lød lige som et dybt Suk nede fra Trappen.

Ingen af de tre Mænd lagde Mærke til det.

"Der var den Gang kun et Punkt, hvor vi saa' grundforskelligt og ikke kunde følges; jeg var vis paa, det vilde føre til hans Ruin. Det har desværre altfor frygteligt bekræftet sig".

"Og det var"? spurgte begge de andre paa en Gang.

"Hans Syn paa og Forhold til Kvinden".

"Ah! — saaledes"! lød det noget ironisk fra den skingrende Stemme.

Mr. Reed sagde ikke noget.

"Ja, jeg husker det saamænd godt fra mine unge Dage", vedblev den anden; det er næsten ikke muligt at tage sig i Agt for de Kvindfolk! Saa snart en munter Fyr har havt lidt Sjov med et Pigebarn, saa render hun i Hælene paa ham alle

Vegne og tuder og gør Allarm, som der var sket en voldsom Ulykke. Hi — hi — hi! — Jeg havde min Nød med adskillige af dem; men jeg har aldrig set saa nøje paa Skillingen, naar det gjaldt en god Sag. Det hjalp al Tid".

Den forrige Taler fortsatte sin Skildring uden at ænse denne Afbrydelse:

"Sakarias Abel var Digter; men han har aldrig havt Agtelse for Kvinden. Han var i det Stykke fuldstændig som en østerlandsk Sultan. Var hun styg af Udseende, eller almindelig, hverdagsagtig, ænsede han hende aldeles ikke. Men derimod opstod der hos ham en stærk Attraa, et Begær, saa snart han mødte en Kvinde med fine Former og smukt Ansigt. Og Begæret steg, jo mere aandsudviklet og nobel hun var."

"Nej se, var han bleven saadan en Kvindejæger, det havde jeg dog ikke troet", indskød Mr. Reed

"Det var han heller ikke i den sædvanlige Betydning", vedblev Fortælleren. "Det var ikke raa, sanselig Kødslyst, i alt Fald ikke den alene, som drev Begæret op i ham. Nej, han vilde herske over dem. Det morede ham at se dem bøje sig for ham og suge Visdom fra hans Læber. Og han havde virkelig en sælsom Magt over næsten enhver Kvinde, med hvem han traadte i nærmere Forhold. Naar jeg før sagde, at der kun var dette ene Punkt, der adskilte ham og mig, saa var det ikke helt rigtigt. Der var noget andet, der ogsaa skilte os.

Det var Kirken, Barnetroen. Han kendte kun Vrængebilledet og spottede med al Tro. Og tidt kunde det more ham at spotte med det, hvis Ridder han dog selv saa ofte var, med Sandhed og Ret, med Livet og Lykken. Men det var ham næsten en Nydelse at undergrave Troen, hvor han fandt den, og slukke hvert Alterlys i Menneskers Hjærter. Naar de saa stod i Mørke og Forladthed paa Tvivlens øde Strand, kom der noget vildt, dæmonisk over ham. Havde han først faaet de dansende, intet anende Fluer fanget i sit Tankevæv af Gudløshed og kold Foragt, saa kedede de ham; — der var ikke mere at pine, ikke mere at lægge øde. Aa, lige saa meget som jeg holdt af ham og skattede ham, lige saa meget kunde jeg i saadanne Tilfælde hade ham og vende mig fra ham med Afsky.

"Af de mange unge Kvinder, han først daarede, og siden som en Vampyr udsugede deres Hjærteblod, ødte deres Sjælsro og stødte dem ud i øde Ismarker, var der een, som jeg tro'r, han virkelig holdt af, skønt han aldrig vilde tilstaa det. ..... Skal jeg gaa videre? trætter det Dem ikke"?

"Nej, nej, paa ingen Maade! jeg er lutter Øre"! svarede Mr. Reed ivrigt, kendelig bevæget.

"Bliv kun ved", udbrød den anden Herre. "Der er noget beroligende i at høre, at andre har været større Syndere end een selv! Det med Kvindfolkene kunde endda have passeret; men saadan helt at lægge Religionen til Side, — det duer ikke, det

er meget uklogt! Han var nu heller ingen Business-Mand"!

"Nej, det var han ikke. Han tog Livet som en Tanke-Leg og kun som saadan, og alt skulde med i Legen; intet var ham helligt. Florence N. var en ung Pige, der i mange Stykker lignede ham selv. Hun var smuk, aandrig, med fin Kunstsans og megen Læsning, interessant og fængslende. Hendes Forældre vare fattige, men meget agtede Folk ovre i Cambridge, strængt religiøse. Florence var den yngste af en ret betydelig Flok; men trods deres smaa Kaar, havde Forældrene intet sparet, hverken paa hendes eller de andre Børns Uddannelse. Florence havde gaaet paa Wellesley, lært Sang og Musik paa New England Conservatory og medvirket ved flere Konserter i den fine Verden. Det var ved en saadan, at Professor Abel — ja, jeg husker ikke, om han allerede den Gang blev kaldt Professor — saa' hende første Gang. Han havde let ved at faa' hende i Tale. Og det gik, som det plejede. Florence beundrede den smukke, aandrige Mand, som alle syntes saa godt om, og følte sig smigret af den Opmærksomhed, han viste hende. Bekendtskabet blev fortroligere. Hendes rene Uskyld og barnlige Enfold rørte ham virkelig under Tiden og fængslede ham, maaske endnu mere end hendes fine Aandsuddannelse, der satte hende i Stand til at tage Kampen op med ham, saa han følte, at den lille, yndefulde Due ogsaa havde noget af Ørnens Kraft og kække Flugt. I

næsten et Par Aar kom de jævnlig sammen; fælles Kendinge betragtede dem som Kærestefolk, skønt ingen nogen Sinde havde set dem give noget Kærtegn. I de Aar kom jeg ikke meget sammen med ham, men jeg glædede mig oprigtig over, at der syntes at være falden Ro over ham, og at denne unge Pige havde brudt hans Trods og Foragt. Men jeg tog Fejl. En Eftermiddag gik jeg op, hvor han boede, for at tilbage levere et Par Bøger, jeg havde laant af ham. Da jeg kom ind i det forreste Værelse, viste han sig i Døren til det næste og bad mig vente lidt. Florence N. var derinde. Han vilde snart komme ud til mig.

"Jeg satte mig og saa' paa et Par fine Billeder, Abel nylig havde købt, — mærkeligt nok, begge bibelske, og dog saa ubibelske. Fremstillingen af Isaks Ofring og Jesu Korsfæstelse var saaledes, at der ikke blev Skygge tilbage af de bibelske Fortællingers Troværdighed. Billederne vare kunstnerisk fine, Farverne gjorde ypperlig Virkning; men jeg vendte mig uvillig fra dem og kunde alligevel ikke lade være med at se paa dem.

"Hvor disse Billeder ligne ham selv, tænkte jeg. Ja, naturligvis: Enhver vælger jo Billeder og Bøger efter sin Smag og Tanke...Stakkels Florence! Hun var inde hos ham. Mon han havde faaet hende plyndret lige som saa mange andre?

"Jeg hørte hende tale temmelig højt derinde. Ordene faldt hæftige, lidenskabelige, men saa un-

derlig klanglöse, som i ræddelig Vaande; som en stærk Sjæl, der stønner i Dødsangst:

"'Aa — Abel! — Abel! ved du, hvad du har gjort? — Jeg staar ene i Verden, Fader og Moder er døde, siden jeg lærte dig at kende. Jeg gav dig alt. Jeg troede paa dig. Lidt efter lidt — Dryp paa Dryp — har du udhulet Grunden, hvor paa jeg stod. Hvad jeg var, ved du. Hvad jeg er i Dag, skal du vide. Fryd dig saa over din Udaad, Nidding, som du er! — Aa, at det er mig, der skal sige sligt om dig, som jeg — elsker! Ja, det er det forfærdelige: jeg forbander dig og elsker dig'!

"Hun hulkede. Det forekom mig, som han søgte at berolige hende; men jeg kunde ikke høre, hvad han sagde.

"Jeg burde maaske være gaaet. Men dels vidste han jo, jeg var der, dels k u n d e jeg ikke gaa. Jeg sad som fastnaglet til Stolen.

"Florence begyndte atter: 'Min stille Glæde over Livets Ynde tog du fra mig ved at vise mig, at det altsammen kun er Blændværk. Du har taget mit unge Livsmod og knækket det — aa, det gør saa ondt, saa ondt! — Min Tro paa Sandhed og Ret har du knust; du har lært mig at spotte. Du har taget min Barnetro og dyppet den i Tvivlens Ishav, du har trævlet den op, Stykke efter Stykke! — Aa, du ved ikke, hvor jeg gøs den Dag, da jeg lo med dig over den Taabelighed, der kaldtes Tro, over det Narreværk, der hedder Bøn! — Husker du to af dine Digte: "Den gyldne Port" og "Via

dolorosa"? Den gyldne Port, Livslystens Port ind til det skinnende Land, hvor frigjorte Mennesker danse fra Nydelse til Nydelse, jublende, straalende dejlige, alle nøgne; ti Klæder høre kun hjemme i Taagernes Dal, hvor Sansen skal bindes og Driften styres. Igennem den Dal gaar "via dolorosa", den snævre Smærtens Vej. Afbryd mig ikke! Du har talt saa meget for mig; jeg maa have Lov til een eneste Gang helt ud at sige dig alt. Din "via dolorosa" er med alle sine poetiske Herligheder og al sin musikalske Tonerigdom, et afskyeligt Vrængebillede — aa, saa afskyeligt! Det er den yderste Grad af Raahed og Aandsfornægtelse og Pjalter, omgiven af Lysbølger og en Mangfoldighed af Farver og Toner. Hver eneste Person paa din "via dolorosa" var en jammerlig Karikatur, som du kun kunde tegne, fordi du var bleven en Karikatur af dig selv! Men du har sluppen Dyret løs hos mange; du har været en langt værre Røver end nogen af dem, der sukke bag vore Fængslers Mure. Ti du har ikke plyndret Banker eller Postvogne, men Menneskesjæle, og du har gjort dem til Vrag, lige som du har gjort mig til Vrag. Men et Vrag synker dog ikke al Tid. Jeg vil rejse mig — paa "via dolorosa", Smærtens Vej, til jeg faa'r Fred, den Fred, du en Gang forgæves vil kalde paa. Aa, — Abel, Abel! — giv mig min Barnetro igen! Jeg stivner i denne forfærdelige Kulde! Du elsker mig ikke, jeg ved det. Du har aldrig elsket mig. Dit og mit Barn, som jeg bærer under mit Hjærte, skal

aldrig lære sin Fader at kende; ti han vilde kun plyndre det, som han plyndrede mig. Mit Barn skal faa Lov at beholde sin Gud! Min Vej er en "via dolorosa". Men du skal ikke hovere, ikke se mig nedbøjet! Jeg er stærk nu, Abel, stærk, som den mørke Nat, der gæmmer Verdens Sorger ved sit tavse Bryst, — som den kolde Bølge, der slynger Skibet i Afgrunden, som var det en Spaan. Jeg er stærk som den nøgne Klippe, og jeg skal ikke græde mere end den. Men det varsler jeg dig: den Nat, du har ført mig ind i, vil svøbe sig om dig selv! Dit Ord, din Digtning var saa bedaarende dejlig. Jeg fulgte dig længere og længere og spurgte ikke, om det gik op eller ned; jeg troede dig saa usvigelig fast. Til sidst, da du havde faaet mig afklædt, lod du mig staa, ene og nøgen i den nøgne Ørken. Jeg vilde paakalde min Barndoms Gud. Men jeg mærkede med Gru, at jeg havde ham ikke, han var ikke længer min Gud, du var det, du, og du var — Løgnen. Saa gik jeg her op. Du brød dig ikke om at se mig mere. Men du skulde se og høre mig en Gang endnu og saa — aldrig mere! Her staar jeg, der een Gang var ædel og ren, der kunde tro, haabe og elske baade Gud og Mennesker, — alt, alt er borte! Som et Træ, der af Stormen er pisket bladløst, staar jeg i den Ørken, hvor ud du førte mig, hvor onde Magter raade, og store, tavse Skygger følge mig, og jeg bliver selv en Skygge. Som saadan vil jeg følge dig, Abel, — hælde mig over dig, naar du digter, — staa bag ved dig, naar du hyldes,

— sidde ved din Sengefjæl i de mørke Nætter og se dig gennem Sjælen! Og Skyggen vil vokse, blive større og mørkere. Se, Abel, nu gaar Liget af den, der elskede dig mere end sit eget Liv, mere end sin Gud — ud paa "via dolorosa".'

"Høj og rank skred hun gennem Værelset, hvor jeg sad, uden at se mig. Jeg rørte mig ikke, men sad som skrækslagen.

"Lidt efter rørte Abel ved min Skulder.

"'Det var et fælt Optrin, — ikke sandt'? sagde han. Det skulde være sorgløst og let; men jeg mærkede straks, det var en forloren Frejdighed.

"Jeg afleverede mine Bøger; vi vekslede nogle faa ligegyldige Ord om Vejr og Vind. Han saa' øjensynlig helst, at jeg forsvandt. Jeg bød kort efter far vel og gik.

"Siden har jeg kun talt med ham et Par Gange og kun en eneste Gang vovet en Hentydning til Florence.

"Han saa' paa mig med et ubeskriveligt smerteligt Blik.

"'Aa du, hvor Liv samler Dom'! sagde han tonløst. 'Er der ikke en gammel Salme, der begynder saaledes: "Med Synd det kom, med Sorg det gaar"? — Men det gaar ikke; det er der, det bliver der, al Tid mere, al Tid mere, du! — Ser du Skyggen? — Jeg har aldrig Fred, — faa'r det heller aldrig! — Via dolorosa'!

"Han gøs.

"Saa slog han pludselig om:

"'Kællingesnak, min Dreng! Ikke andet! Bryd dig ikke om det'!

"Men jeg gyste alligevel".

— "Ved De noget om, hvorledes det siden er gaaet Florence"? spurgte Mr. Reed.

"Aa — hun er naturligvis gaaet i Hundene, lige som saa mange andre"! udbrød den ældre Herre. "Den Slags Tingester har ingen Modstandsævne og give tabt over enhver Bagatel. Det er godt, vi andre ikke er af saa spinkelt Tømmer!"

Han slog sig selvbehagelig paa sit brede Bryst. I Skjorten glimrede en ægte Diamant, — maaske det eneste "ægte" hos ham.

"Jeg ved ikke meget om Florence. Hun gled ud af det fine Selskab, og i lang Tid hørte jeg slet intet. Siden fik jeg at vide, at hun allerede i et Aars Tid havde været Moder til en lille Pige, og at hun gik omkring og vaskede for Folk."

"Ja saa", bemærkede den ældre Herre brøsigt, "hun sank altsaa ned igen til det, hun var oprunden af. Ja, saadanne Mennesker kunne ikke, selv om det hænder, at en enkelt en Gang imellem slipper i Vejret, holde sig imellem os andre. De høre nu en Gang ikke hjemme i vor højere — Sfære, og mangle den — den — ideale — eller — intellektuelle Dannelse. Jeg mener", tilføjede han, da han saa' den andens hvasse Blik, "dette overlegne, — beherskede, — dette — — — —".

"Prøvede Abel aldrig paa at gøre det godt igen"? spurgte Mr. Reed.

"Gøre det godt"? svarede den adspurgte, næsten strængt. "Hvor man dog taler! Som om sligt k a n gøres godt! Er der ikke et helligt Ord, der siger: 'hvad kan et Menneske give i Vederlag for sin Sjæl? Og naar et Menneske intet kan give i Vederlag for sin egen Sjæl, hvorledes kan han det da for en anden? Nej, Sjæleforlis er totalt Forlis".

"Ja, ja, — jeg mente kun — — —" indskød Mr. Reed sagtmodig.

"Nu — jeg ved nok, hvad De tænker paa. Jo, Abel tilbød flere Gange at yde Florence rundelig Støtte, — men hun vilde intet modtage af hans Haand. Jeg er nær ved at tro, at han ogsaa bød hende Ægteskab, men at hun afslog det. Hun var en sand og dyb Natur. Et Ægteskab, der skulde være som en Slags Bod for Brøden, en Straf for Udaaden eller en Forsørgelses-Anstalt for hende og Barnet, var hende en modbydelig Tanke.

"Men Abel blev lige som et andet Menneske. Der var aldrig Ro over ham; en lønlig Angst for Magter, han fornægtede og spottede, faldt over ham. Tiden gik, men Angsten steg. Til Tider blev den næsten til Vanvid. Han troede sig forfulgt af onde Aander, blev menneskesky og viste sig kun sjælden i Selskaber. De Bøger, han skrev, blev mere og mere trøstesløse; de var kun en dragebidt Sjæls Dødsraab: alt var Løgn og Ondskab! Ubarmhjærtigt piskede han med Svøber og Skorpioner, hudflettede alt og alle, jævnede alt med Jorden og sad saa imellem Tomterne

og raste over, at han ikke kunde rive de dumme, rolige Stjærner ned fra deres Højhed og kaste baade Sol og Maane i Havet yderst ude ved Verdens Ende; ti hvad skulde denne Klarhed til! Alt burde være mørkt; alt Lys var Blændværk, Gøgleri. Han var Nattens Profet, Mulmets Digter.

"Maaske har det været under et saadant Overfald af onde Magter, at han øvede den ulykkelige Handling, der har gjort ham til en uhelbredelig aandsforvirret. Nu er han i Mørket, fangen af den sorte Nat! — — — —"

"Hvad er det"! raabte Mr. Reed og gik til Døren og saa' ned ad Trappen.

De to andre fulgte ham.

De havde alle tre hørt som et tungt Fald der nede.

"Aa", sagde den ældre med sin ubehagelige Stemme, "det er ikke andet end Skurekonen, der er snublet paa den vaade Trappe og falden over sin egen Vandspand. Den Slags Folk er al Tid saa kejtede"!

Han vendte sig ligegyldig og gik tilbage til Kontoret.

"Lad os gaa ned og hjælpe Staklen paa Fode", sagde Mr. Reed godmodigt.

De fik hende løftet op og lagt ind paa en Sofa. Mr. Reed telefonerede efter en Ambulancevogn, der kunde tage den syge Kvinde paa Hospitalet. Ti de saa' snart, at hun ikke var snublet, men at

hun maatte pludselig være bleven syg og faldet i Afmagt.

Mr. Reed kendte ikke noget til hende, han var nylig kommen tilbage fra et flere Aars Ophold i Europa.

Den anden, der havde fortalt Sakarias Abels Historie, saa' længe paa den bevidstløse Kvinde, der endnu var ung, med stærke Spor af stor Skønhed og Intelligens. Han kunde næsten ikke vende sine Øjne fra hende.

"Hvorfor stirrer De saaledes paa den stakkels Kvinde"? spurgte Mr. Reed, da han lagde Mærke til Vennens ualmindelige Optagethed. "Er der noget usædvanligt ved hende"?

En Vogn holdt udenfor Døren. Et Par uniformerede Betjente traadte ind. Mr. Reed gav dem et Par Meddelelser, som en af dem noterede.

Saa bar de varsomt den syge Kvinde ud i Ambulancen.

Hun gjorde et Par Bevægelser, der viste, at hun begyndte at komme til sig selv. Idet Betjentene bar hende ud, aabnede hun et Par store, sorgfulde Øjne.

Mr. Reed og hans Ven fangede dette Blik. Den sidste skjalv.

Da Ambulancen kørte bort, sagde han:

"Hun har hørt, hvad vi talte deroppe. Det er Florence N. Jeg haaber, hun har endt sin 'via dolorosa'."

BLACK BART.

(En Skitse fra California.)

Colfax er en By højt oppe i Sjerra Nevada, oppe i "the Redwoods". Her staar Planteverdenens Kæmper; mange af Træerne er et Par hundrede Fod høje, men nede ved Calaveras er de end og over 300 Fod høje. Stammerne har et Par Fod fra Jorden et Gennemsnit af fra otte til ti Fod. En Gang paa en Rejse op til Minerne i Placer County maatte jeg vente næsten en hel Dag i Colfax, det meste af Tiden paa Banegaarden; men det blev ikke saa kedsommeligt, som jeg havde frygtet.

En Dame kom ind med et Par mægtige Pampas i Haanden. Hun havde været i Santa Barbara, hvor Pampasgræsset rigtig hører hjemme, og hvor fra det end og sendes lige til Paris, hvor det betales med et Par Dollars Parret. I Santa Barbara drives der en formelig Pampaskultur; en Skotlænder der nede har saaledes 28 Acres med dette Kæmpegræs, hvis Hoveder ligner mægtige Strudsfjær. Farmerne omkring Santa Barbara solgte i

1883 Pampas for 40,000 Dollars, — de "gór" i Pampas!

Ind kom Mr. og Mrs. Brougham. De skulde med Overland-Toget øst paa, men maatte ogsaa vente, hvilket i høj Grad ærgrede den gamle Herre.

Mr. Brougham var fra "Old England". Mr. Brougham var en rig Mand, en lærd Mand, en berejst Mand, der havde "gjort" baade Evropa og Amerika. Nu vär han paa Hjemvejen, men meget vred over alle de Skuffelser, han havde lidt. Virkeligheden havde ikke svaret til hans Rejse-Haandbog, og det var virkelig skændigt af Virkeligheden, især over for en Mand som Mr. Brougham fra Old England!

"Jeg forsikrer Dem", sagde den brave Gentleman mere end een Gang, "jeg forsikrer Dem det er den rene, skære Humbug altsammen! Hvor er Bøflerne? — Jeg her kun set Køer, ganske almindelige, meget tarvelige Farmer-Køer. Hvor er Prærie-Hundene? — Er det Hunde? Rotter er det, — jammerligt Humbug! — Jeg forsikrer Dem! — Hvor er 'den store amerikanske graa Bjørn'? — Burde ikke Baneselskabet sørge for, at et Par graa Bjørne spadserede omkring i Nærheden af Stationerne? — Hvor er Antiloperne? — Der staar i min Bog, 'at de i store Flokke løber foran Toget'! — Hvorfor opfylder de uforskammede Dyr ikke deres Pligt! — Men her er ikke Lov og Orden i Landet! Nej, da er det rigtig nok anderledes i Old England! Kommer jeg der

ind paa et Hotel og siger: Vært, Mrs. Brougham ønsker et Æsel! saa svarer han øjeblikkelig og med et dybt Buk: 'Jeg e rtil Tjeneste, Mylady'! Jeg forsikrer Dem! — — Saa staar der her i min Bog, — det er endda 'sidste forøgede og meget forbedrede Udgave' — om Rocky Mountains og vilde Indianere! — — — Er de tamme Stakler i lasede Tæpper, som staa ved Stationerne og skrige sig hæse ved at raabe 'maka! maka'! (Brød) vilde Indianere, 'the noble red man'? — Og skulle de smaa Tingester kaldes Fjelde? Hvorfor laver man ikke ordenlige Fjelde, fabrikerer dem i Pittsburg eller New York eller importerer dem fra Schweiz eller Norge? I min Bog læser jeg, at 'Skarer af hylende Cayoter (Prærie-Ulve) med deres vilde Hyl afbryde Nattens Stilhed'! Men ikke en Gang det har man sørget for at have ved Haanden! — Nej, der sørges yderst daarligt for de rejsendes Underholdning! Jeg har intet 'hylende' hørt, uden Lokomotivets hæse Hyl, — de amerikanske Lokomotiver er al Tid forkølede — en elendig fløjten! — ikke sandt? Jo, — og saa Bræmsemændenes skrigende Udraaben af Stationerne — taabelige Navne! Hver anden Ravnekrog hedder Kolumbus, Washington o. s. v.! Humbug! — elendigt Humbug altsammen"!

Mr. Brougham var vred. "Jeg bryder mig ikke en Døjt om eders 'g'orious country'! Nu rejser jeg hjem og skriver en Bog om Amerika"!

"Den bliver vist god", bemærkede jeg.

'Det bliver mine egne Iagttagelser. Jeg har et skarpt Blik — jeg forsikrer Dem! — saadan dybt, gennemtrængende"!

Er De nogen Sinde bleven overfalden, Mr. Brougham? tillod jeg mig at spørge.

"Ja, mange Gange, af Reporters, Interviewers, Spekulanter, Præster, Søndagsskole-Superintendenter, Agenter og andre Hedninger"!

Jeg mener af virkelige Røvere, f. Eks. af Black Bart?

"Aa, I har jo ikke en Gang en ordenlig Røverrede, —det skulde da være Børsen i San Francisco! Hvem er Black Bart"?

Ja, der kan De se! De kender ikke en Gang ham, hele Californias Stolthed, Røver-Poeten!

"Hvor er han"?

For Øjeblikket sidder han bag Laas og Lukke i San Quentin Tugthus.

"Aa, — er han nappet? Saa bryder jeg mig ikke om ham! Nej, naar jeg faa'r min Bog færdig, — den er allerede næsten færdig! — saa rejser jeg først til Grækenland og lader mig udplyndre af Røverne, — for dernede h a r de Røvere, — men det skal være i Nærheden af Olymp eller det delfiske Orakel. Saa vil jeg over at hjælpe Armenierne, og derfra rejser jeg enten til Yangtsekiang eller Kamsjatka. Hvad er det ellers for en Fyr, den Black Bart"?

Han hører til Californias berømteste Mænd. Af

Professjon er han Røver. Som "Sport" dyrker han Musik og Poesi og Religion. I Aviserne omtales han jævnlig som "the celebrated highwayman"; han er ikke nogen gemen Røver. Damerne slaas om at faa' fat i et eller andet, der har tilhørt ham; de gæmmer det som "Souvenirs"; vindskibelige Medborgere "gør" allerede i Black Bart-Erindringer og sælger Halsklude og Lommetørklæder i dyre Domme. Nu, en ganske almindelig Røver var Black Bart heller ikke. Han overfaldt aldrig enlige rejsende, men særlig Postvognene; dem havde han en vis Kærlighed til, og hvert Øjeblik blev de plyndret inde imellem Bjærgene. Han var al Tid alene om at øve sine Bedrfter, al Tid ridderlig imod Damer, — dem tog han aldrig noget fra, — for øvrigt gælder dette sidste om de fleste af vore Røvere her ude paa Kysten. Han optraadte al Tid med en sort Maske for Ansigtet. Den 3. Avgust 1877 begyndte han sin glimrende Løbebane med et Overfald paa Fort Ross Postvogn; det indbragte ham 700 Dollars. Aaret efter optraadte han som Poet, idet han, efter at have plyndret Ekspres-Kompagniets Pengeskrin, lod det blive paa Stedet og klistrede en Seddel paa det, hvor paa der stod et vittigt lille Vers, undertegnet "Black Bart, poet of the mountains". Dette gentog han ved flere af sine Røverier, der ikke var færre end 23 betydelige og en hel Mængde smaa. Mange af dem foregik under saa romantiske Omstændigheder, at de sikkert, lige

som Jesse James Bedrifter, ville give Stof til mange Historier for Ungdommen, "Dime-novels" og lignende, som der er en saa sørgelig Mængde af. Det mærkeligste var, at Black Bart boede i selve San Francisco, hvor flere af Opdagelses-Politiets bedste Støvere hørte til hans daglige Omgang; og de Svende plejer ellers at have fine Næser! Han var al Tid flot, men venlig og optraadte i det hele som en hæderlig Gentleman, saa ingen anede, at han var den Røver, om hvem man hvert Øjeblik hørte, at nu havde han været der, nu der, og som Skarer af Politimænd, baade hemmelige og aabenbare, havde været paa Jagt efter i Aaringer. Black Bart drev en Klædeforretning, var Medlem af en Universalist-Kirke og af flere velgørende Foreninger, — han havde jo en Del paa Samvittigheden! Han var Lærer i en Søndagsskole, optraadte af og til som gudelig Taler ved Menighedsmøder og lignende Lejligheder. De religiøse Blade bemærkede ogsaa som et kønt Træk hos ham, at han aldrig foretog noget Overfald om Søndagen; paa den Dag hvilede han fra sit "Arbejde" lige som andre skikkelige kristne! Man er lige ved at græde af Rørelse over denne ædle Røvers Gudelighed! — Han nød aldrig hverken Spiritus eller Tobak. Temperancefolkene er derfor nærved at give ham Aflad for alle hans Røverier! Foruden alle disse Fortrin er han en kundskabsrig Mand med stærkt udpræget æstetisk Sans, poetisk begavet, musikalsk, Mester baade i Ret- og Skønskrivning, Sprog-Geni, osv.

I Sandhed, kun Amerika kan frembringe den Slags Røvere! Hvad er Fra Diavolo, hvad er Rinaldo Rinaldino imod vor egen Black Bart! Øvrighederne i de forskellige Counties, Guvernøren, de forenede Staters Postvæsen og Ekspres-Kompagnierne udlovede store Belønninger til den, der kunde fange Røver-Poeten. Men til Trods for at disse Belønninger til sidst løb op til den skønne Sum af tyve tusinde Dollars og altsaa lokkede en Mængde dristige Æventyrere ud paa Jagt efter deres berømte Kaldsfælle, lykkedes det dog ingen at gribe ham. Det haanligste er, at man nu bag efter faa'r at vide, at medens en Mængde Politi gennemstøvede Bjærgene i nord og syd for at finde ham, færdedes Black Bart ganske roligt i selve San Francisco og spurgte med stor Deltagelse sine Venner i Politiet, hvorledes det gik med deres Jagt paa Black Bart; han beklagede deres Uheld og haabede, at det snart maatte lykkes dem at faa' fat paa Forbryderen!

Hans sidste Bedrift var ovre i Sonoma-Egnen. Han var, som sædvanlig, alene og maskeret og traadte fræm fra Krattet, da Postvognen kom. "Holdt"! tiltordnede han den forskrækkede Kusk, — Black Bart havde en vældig Kommandostemme — der straks vidste, med hvem han havde at gøre. Med Revolveren i den ene Haand greb han med den anden Pengekassen, som blandt andet indeholdt Guldbarrer fra Minerne og en Del rede Penge, i alt hen ved fem tusinde Dollars. I en

Haandevending fik han Kassen brudt op og Guldet stukket til sig. Da kom en Jæger, en Italiener, hen imod dem; hurtigt satte denne sig ind i Stillingen, skød paa Røveren og ramte ham. Black Bart flygtede ind i Skoven. Paa Flugten tabte han sit Lommetørklæde og dette ledede til hans Paagribelse. Lommetørklædet blev næmlig overgivet til Opdagelses-Politiet, der fandt et Mærke paa det, af den Slags, som de kinesiske Vaskerier bruger. Efter megen Søgen op og ned i Kineserkvarteret fandt man endelig det Vaskeri, som kendte sig ved Mærket, og som vidste at tyde det. Saa fik man at vide, hvod Lommetørklædets Ejer boede; ti det stod i Vaskeriets Regnskabsbøger, og længe varede det ikke, før Black Bart sad arresteret, skønt Folk, og selve Politiet, havde ondt ved at tro, at den pæne Gentleman kunde være den berygtede Røver; men han tilstod straks, og nu nylig er hans Dom falden, den lød paa ti Aar i San Quentin. Mange mente rigtig nok, at en saa romantisk Skikkelse havde fortjent en bedre Skæbne; men den prosaiske Verden og det endnu mere prosaiske Politi syntes ikke at ville paaskønne dette Udslag af den husvilde Romantik.

Mr. Brougham havde med uforstyrret Ro hørt paa min Skildring, men syntes lige fortrædelig.

"Ja, hvad kan det gavne mig, at De fortæller mig, at der h a r været en Røver, naar der ingen e r, og det eneste, der altsaa er noget ved, sætter man i Fængsel! Jeg forsikrer, Mrs. Brougham

vilde saa inderlig gærne opleve et Overfald"!

Mrs. Brougham havde ikke mælet et Ord og sagde heller ikke noget nu.

"The Overland going East! — all on board"! lød det. Saa forsvandt Mr. og Mrs. Brougham i en Sovevogn. En kinesisk Gentleman, der var kommen med "the Overland", traadte ind.

Wong-Chin-Fo var kinesisk Skuespiller af første Rang og paa Vejen til New York. Vi var alene i Ventesalen, han talte udmærket engelsk og smilede over hele Ansigtet, da jeg gav mig i Snak med ham. Han vilde kun gøre et kort Ophold i Colfax og var bleven flere Timer forsinket. Et Par Fragttog var løben imod hinanden, Sporet var blevet ufarbart en lang Strækning; endelig fik man det klaret, og han kunde rejse videre; men nu vidste hans Landsmænd i Colfax ikke, at han var kommen, ellers havde de sikkert været her at tage imod ham.

Han var kostbart klædt, gult og blaat Silke; en fin Pels laa ved hans Side, han skulde jo til det kolde Østen; men de skæve Øjne og den lange, rottehalelignende Haarpisk var lige som hos enhver anden John. Han fortalte, at han hjemme i Kanton var en af Scenens Stjærner. I San Francisco havde han glimret en Stund; nu vilde han unde New York lidt af sin Glans. Da han rejste fra San Francisco, var hele Byen — det vil sige, Kineser-Byen, — glimrende illumineret, og hans

Landsmænd afbrændte et Fyrværkeri, der kostede 800 Dollars, til Ære for ham.

Jeg lagde Mærke til, at en af de smaa skævøjede kom ind i Ventesalen, og da han fik Øje paa "Stjærnen", pilede han af igen, formodenlig for at mælde, at den store Mand var kommen.

"I New York er der over 8,000 Kinesere", fortalte han meget snaksom; "jeg skal forestaa det ny, prægtige kinesiske Teater i den store By."

Jeg sagde til ham, at jeg havde været i Kineser-Teatret i San Francisco og undret mig over Komediens uhyre Længde; jeg var der kun to Timer; men det blev mig forsikret, at den varede fra Klokken to om Eftermiddagen til Klokken tolv om Natten.

"O", svarede Wong-Chin-Fo, "De tager fuldstændig fejl! Det er netop det modsatte. De kinesiske Komedier er de korteste i Verden, sjælden varer et Stykke længer end en halv Time; men til hver Forestilling hører fra 12—20 Stykker, — aldeles forskellige Stykker".

Det kræver stor Udholdenhed hos Skuespillerne, bemærkede jeg.

"O nej, naar der bare er Lyst! Og saa bliver de godt betalt. En god Skuespiller faa'r i Shanghai, Peking og Kanton fra 1,500—4,000 Dollars om Aaret foruden mange kostbare Dragter. Jeg vil ikke sælge mine for 20,000 Dollars; vi bruger ikke Flitterstads til vore kongelige Dragter, men virkeligt Guld og virkelige Ædelstene. Vi have

ingen Skuespillerinder, ved De vel; hos os maa en Skuespiller lige godt kunne spille Kvinde som Mand, Tragedie som Lystspil. Musikken sidder under Scenen eller ogsaa bag ved Bagtæppet. Mit Orkester bestaar af tre Trommer, fem Gongoner, fem tostrængede Violiner, fire Messingpander og to Banjoer. De kan tro, det lyder smukt i udmærket Sammenspil. Saa har vi ogsaa den store Fordel fræm for eder, at hos os kunne Tilskuerne spise, drikke, ryge, snakke, sove, skændes under Forestillingen, saa meget de har Lyst, det anfægter os ikke."

Jeg afbrød den snaksomme Stjærne og spurgte: 'Hvad Tro har De; ti Kristen er De vel ikke?'

"Nej, — nej —"! svarede han og smilte indsmigrende; "Kristen er jeg ikke; men det er mange af Deres Landsmænd heller ikke?"

Ganske vist, men de fleste af dem kalde sig dog kristne.

"Ja", sagde Skuespilleren, "men jeg er kun Skuespiller paa Teatret, ikke naar jeg dyrker min Gud".

Dette Svar, der forekom mig baade vittigt og alvorligt, gjorde et vist Indtryk paa mig, og jeg vilde nok have fortsat Samtalen; men nu kom en hel Skare værdige Kinesere i fuld Puds. De skulde bede deres berømte Landsmand være deres Gæst et Par Dage. Et hvert Medlem af Komiteen omfavnede og kyssede Berømtheden; een af dem, en Redaktør, oplæste en lang Adresse; en anden holdt

en Tale, en tredje var Poet og fremsagde et Velkomst-Digt paa 48 Vers og overgav bag efter Digtet, der var sirligt trykt paa et Stykke gult Silke, fjorten Fod langt, til Wong-Chin-Fo.

Det var et Optrin fra Kineserlivet, som nok var værd at se. Wong-Chin-Fo blev "synlig rørt" over denneAnerkendelse og tog imod Indbydelsen. Et kinesisk Hurra, der lød helt ejendommeligt, vidnede om den Glæde, det voldte, og snart sad han i en af de ventende Vogne, der rullede ind til Byen med ham og de andre Sønner af det himmelske Rige.

Jeg har senere tidt maattet tænke paa den kinesiske Skuespiller, der ikke vilde spille Komedie, naar han dyrkede sin Gud!

— I California har en Kineser ikke Lov at gifte sig med en hvid Pige, selv om det sker fuldstændig frivilligt fra hendes Side. Loven synes at gaa ud fra, at sligt er umuligt, der maa absolut være øvet Tvang. I 1882 vakte en saadan Begivenhed stærkt Røre i Santa Cruz. Parret maatte flygte til San Francisco, hvor de satte Bo i Kineser-Kvarteret i et Hus paa Jackson Street, hvor der boede over hundrede Mongoler. Men Politiet fik dem opsnuset. Pigen var af tysk Slægt, ret køn og med et tiltalende Væsen. Hun erklærede, at hun elskede Kineseren og brød sig ikke om hvide Mænd; hendes egen Kinesermand var god og ærlig; i flere Maaneder havde hun levet sammen med ham og vilde snart blive Moder. Hun var kun 19 Aar,

Kineseren 30. Han bar det velklingende Navn: Ving-Tsing-Vong-Hav. Det haardhjærtede Politi havde ingen Medlidenhed med det elskende Par; hun blev sendt hjem til sin Fader i Sonoma, men Kineseren fik et Aar i San Quentin. Sig saa, at der ikke er Lov og Ret ude i Vesten!

En lille Flok Guldgravere, der skulde op i Minerne og med samme Tog som jeg, kom ind. De talte højrøstet om den Skam, det var, at Black Bart nu sad fangen, — en Skam, ikke for ham, men for hele California. En vidste et, en anden et andet at fortælle om ham. Mærkeligt nok, alle Historierne gik ud paa, at der hos Røveren maa have været noget vist hjærteligt og højsindet, som man ikke hver Dag finder hos almindelige, skikkelige Folk. Med Fare for at blive opdaget, havde han mange Gange hjulpet fattige og syge, og tidt under højst ejendommelige Forhold. Alt dette havde man nu faaet at vide bag efter. Maaske en Del af det var opdigtet, eller i alt Fald udpyntet; men der blev endda nok tilbage, til at jeg maatte tænke: Mon ikke hvert eneste Menneske gæmmer paa noget skønt inderst inde?

OLE SKRIVER RUNER.

Greenwood, Wis.,

November 29. 18..

Kære Moder! Jeg vil nu tage Pennen og først lade dig vide, at jeg er ved Helsen og er a l l r i g h t. Jeg har i nogen Tid l e v e t sammen med en anden B a t s e l o r, men nu er jeg paa en stor F a r m tæt ved T o v n, hos meget fine Folk, der har l o t s o f M o n i, og som t r i t e r mig a a f e l n e j s. De gaar meget i Kirke, og Folk siger, at det er vores o l d M æ n, som k i p e r Præsten og det hele. Han faa'r hans B o r d her, M i n i s t e r e n.

Du spørger, om jeg faa'r ordenlig Mad at spise, og om jeg kan sove i Fred for de vilde Indianere. Indianere er her ingen af; man skal mange tusinde Mil paa den anden Side Omaha, før man træffer dem. Vi har det O. K. Du maa ikke tro, at vi her ovre lever saa p u e r som I derhjemme. I Amerika kender man ikke til amerikansk Fedt, og vi har

Miet paa Bordet baade til Brækfest, Dinner og Sobber. Igaar var det Tænksgiving, — det er som Bededagen hjemme, og den biggest Helligdag næst efter Fort of Julej. Jeg havde hugget Hovedet af en Ruster og en Tyrk, og vi spiste dem begge to til Dinner.

Her var en Løjer fra Byen, en funni Fellow. Han og den ældste Mis plæjede paa Piano sammen, de sang og mækkede Fun. Hun tog hans Spektakler, og saa kunde han næsten ikke se. Hun puttede sig saa i Korneret iet andet Rum, men han kætsede hende alligevel. De gamle kan godt lide ham, for hans Fader er vælti og rejser Stok, og har Sjæres baade i det ene og andet, og han er nok ogsaa selv putti vel of. Hun er Titser, men ikke nær saa nejs som den unge Mis.

Vi havde en aafel varm Sommer; alt Græsset er drejet op, og en hel Del af Hveden ogsaa. Det blev ikke til meget, da vi fik Kroppen tærsket. Men saa fik vi da endelig en rædsom Regn. Den lille Krik var bleven saa stor, at jeg ikke kunde springe over den, og da jeg trejed det, slippede jeg og hørtede mit Ben. Da jeg kom ind til Tovn, kunde jeg næsten ikke flytte Benet, og da jeg skulde hjem, maatte Storekiperen sætte mig i sin Hæk. Den blev saa muddi paa Vejen, at vi nær aldrig havde faaet den Hæk klinet igen.

Per Jensen l u s e d e s i n B a r n forleden Dag ved en F e j r; han havde ogsaa mistet hele sin K r o p, hvis der ikke netop var kommen en god S j o v e r. Jeg græder ikke over det: han har en stor S t o k i Banken, saa han kan sagtens klare sig. Desuden er jeg m æ d paa ham, fordi han gaar og sparker vores yngste M i s, som jeg gærne vil være Kæreste med. Det m æ k k e r mig h e l t s y g, at se ham g a a r u n d t d e n V e j.

I spørger mig om Hans. Han er kommen ind paa S j a p p e n, hvor der er g o d e T i d e r nu, da Daglønnen er r e j s t. Men Hans er vist ikke f i t t e t for noget. Paa R æ l r o d e n gav de ham h a n s T i d, fordi han s m æ l l e d e saa a a f e l af L i k k e r; han var al Tid ovre i S a l u n e n k r o s S t r i t e t, eller gik og drev paa S e j d v a a k e t. Ude paa Farmen passede han slet ikke. Jim fortalte mig, at han kunde hverken f ø d e Kalvene eller t æ n d e til Grisene, ja ikke en Gang s j æ k k e S t o v e n ordenlig. Hans er et Vrøvl. Han siger, at han vil s u t t e R æ l r o d - K o m p a n i e t og ikke lade sig s i d d e paa. Da jeg sidst saa' ham r e n d t e han med S t r i t - K a r s e n.

Per Nilsen kunde nær ha' kommen galt af Sted forleden. Han var formodenlig d r u n k, for han kører T i m e t lige ud i en S v a m p og kan hverken b æ k k e o p eller komme fræm. Han havde en a a f e l T i d med at komme ud.

Jeg har faaet mig en ny S u t; du kan tro, den er fin og b i t e r alle deres derhjemme.

Naa, nu maa jeg s t o p p e for denne Gang. Jeg skal ud i F i l e n og rydde S t u m p e r op. Hils dem nu alle derhjemme . Din hengivne Søn,

Ole Knæk.

— Man kan maaske tænke sig, hvilke Forestillinger den gamle Moder fik ved at modtage et saadant Brev. Smeden og Skræderen var Landsbyens to vise Mænd; hun gik til dem for at faa' Brevet tydet; men de var aldeles hjælpeløse og kunde ingen Forklaring give. Til sidst gik hun til Degnen, som var en meget lærd Mand. Det, der især pinte hende, var, hvad Sønnen skrev, at han havde slagtet og spist baade en Ruster og en Tyrk; for en Tyrk var jo da en Slags Menneske, selv om han ikke var en Kristen.

Degnen forklarede, at med Ordet "Tyrk" forholdt det sig rigtig nok, det maatte desværre være en Tyrk, maaske en Pascha; og "Ruster" maatte jo være galt stavet og betyde Russer.

Ole havde rigtig nok aldrig været nogen artig Dreng i Skolen, men Degnen havde dog ikke troet, at han skulde synke saa dybt, at han blev Menneskeæder, og endda næsten drev Løjer med det. Dog, den gamle Moder behøvede ikke at være bange for Ole; ti i Amerika blev sjælden nogen straffet for den Slags Ting, erklærede han; der havde de fleste Mennesker adskillige Mord paa Samvittigheden. Men i Danmark, hvor der er Lov

og Ret og Øvrighed, kunde han naturligvis aldrig vise sig.

* *
*

Denne lille Historie har til Kilde et højst kuriøst Brev, som en haabefuld Sønneke sendte hjem til sin gamle Moder.

Det var spækket med en Mængde Ord, der var et sælsomt Pluddervælsk af engelsk og dansk, som det desværre kun alt for almindeligt tales af Danske her ovre, men som, tilmed gyseligt stavet, leder til de mest komiske Fejltagelser, naar de læses der hjemme, hvor det er aldeles umuligt at komme efter Meningen. — Den gamle Kone bad mig læse det, for at faa' de mange "svære Ord" forklarede — ti Wolle var nu bleven saa forfærdelig lærd der ovre", mente hun. — Jeg fortalte Historien første Gang en Aften for mange Aar siden ude paa Elk Horn Højskole, saadan som jeg i Øjeblikket kunde "brygge" den.

Det har moret mig at møde den igen flere Gange og paa flere forskellige Egne af Landet. Et Par Gange har Fortællerne udgivet Historien som deres eget Arbejde. De og deres Tilhørere anede ikke, at jeg var Forfatteren, og jeg oplyste dem heller ikke om det.

MORMONSKRÆDEREN.

(1889).

Det er en virkelig Molbohistorie, hvert eneste Ord er sandt; det er vi nødt til at sige lige straks, for ellers er der ingen, der vil tro det.

Det er over 40 Aar "tilbage i Tiden", som man siger. I Molboernes Land var der den Gang lige som endnu baade Præster og Kirker, men der var kun een Mormonskræder, og det er om ham, Historien drejer sig. Den faa'r en bedrøvelig Udgang, men det gør saa mange Historier, især de "virkelige".

Mormonskræderen havde en Gang ejet et Hus i Molboernes Hovedstad, Ebeltoft. Hvorledes han var kommen til det, mælder Sagaen intet om. Han var kommen af skikkelige Folk, hed det sig; skønt nogle mumlede om, at han nok i Grunden, naar alt kom til alt, slet ikke var et rigtigt Kristenmenneske, men en Skifting, lagt i Vuggen af Troldtøjet, som jo først temmelig sent forlod Molbo-

landet. Dog, her om talte man ikke gærne højt. Mormonerne havde havt fat i ham en Gang, og det gik op for ham, at han duede til mere end til at være Skræder. "Du er et stort Lys", sagde Mormonerne til ham, "lad Lyset skinne"! Saa blev han Præst, Mormonpræst, og Folk tyktes, det var farlig, saa lærd han var bleven.

Mormonskræderen var gift. Hans Kone var en Gaardmandsdatter, der en Gang havde været meget smuk, især maatte man lægge Mærke til hendes lange, dejlige Haar, som, selv da hun blev ældre og blev en stakkels forkuet, mishandlet Kvinde, beholdt sin glinsende sorte Farve. Hun var karaktersvag, hjærtensgod, men pjattet og nærede den dybeste Ærbødighed for sin Mands Visdom og Veltalenhed; hun havde et ganske godt Snakketøj selv, men som han kunde belægge sine Ord! ja, det overgik al Beskrivelse. En Skavank havde hun, eller muligvis hun først fik den senere hen i deres Ægteskab, hun var halt; men her var nu den Mærkelighed, at hendes Mand endog i dette overgik hende; ti han haltede endnu mere.

Deres Hus i Ebeltoft blev ødelagt i en Ildebrand; de mistede alt og havde nær mistet Livet. Konens lange, sorte Haar blev Luernes Rov; men paa den Tid, vi kendte hende, var det atter blevet lige saa langt og kønt som nogen Sinde før. Saa flyttede de ud paa Landet. Bag ved Kirken i A. ligger en temmelig høj Sandbakke; en lille Smule

grønt gør nogle ynkelige Forsøg paa at kravle op ad den, men det lykkes ikke, det døer undervejs. Den ligger der saa nøgen, saa øde, saa uendelig trist. Der kravlede Mormonskræderen ind med Kone og 6 Børn; noget, der lignede et Skur, blev bygget til Hullet ind i Sandbakken. Luft og Lys og Renlighed var Luksusgenstande, som kun sjælden fandt Vej der ind. Lejligheden, hvis det ikke var alt for fantastisk at kalde dette "Bakkehus" med et saa storartet Navn, deltes tillige af en Gris foruden Myriader af fir- og mangebenede af den lavere Dyreverden. Om Dagen maatte Vilhelm, den førstefødte af Børneflokken, rødhaaret og fregnet, men fiffig og rapmundet lige som Faderen, tøjre Grisen henne ved Kirkegaardsdiget, der skulde den gaa paa Græs. Mormonskræderen paastod, at hans Gris var ualmindelig opvakt, og han haabede at opleve den Dag, da den blev Degn; ti dens musikalske Anlæg var ubestridelige.

Da Mormonskræderen flyttede paa Landet, opgav han sin gejstlige Stilling, som nok heller ikke gav meget af sig; men han beholdt nogle Mormonbøger; Folk troede fuldt og fast, at en af dem var "Cyprianus". Naar nogen spurgte ham om det, blinkede han polisk, men sagde hverken ja eller nej, og det var just et Bevis paa, hvor kløgtig han var. "Hvorfor vilde du ikke være Mormonpræst længer, Hans"? sagde en til ham en Gang. "Nej",

svarede han, "nu er jeg Djævel, det er der da noget ved; det andet var bare noget Sludder"!

Noget dæmonisk vildt og uhyggeligt var der virkelig over ham. Han formelig fraadsede i Spot; at spotte og haane alt, hvad man i Almindelighed holder i Ære, det var hans Lyst; og han kunde gøre det paa en saa ejendommelig Maade, at hans Tilhørere, og dem manglede han sjælden, næsten tabte baade Næse og Mund, og stod og stirrede paa ham, halvt beundrende, halvt skrækslagne.

At Mormonskræderen stadig levede paa Krigsfod med Præsterne, kan man nok tænke. Over for dem opbød han hele sit rige Forraad af Spot og Drilagtighed. Han gik aldrig i Kirke uden paa de store Højtider, saa var det jo "Offerdag", og den Nydelse, at drille Præsten og imponere Menigheden ved at vise, hvad h a n turde gøre, vilde han ikke lade gaa fra sig. "Kom, lille Mo'r", sagde han til sin Kone, "i Dag har vi jo høj Helligdag; vi skal ofre til vor Fa'r. Skynd dig nu og kom i Stadsen"!

Stakkels Kone! hun kunde næmt "komme i Stadsen"; de elendige Pjalter kunde ikke fortjene Navn af Klæder, langt mindre af Stads.

"Siden det brændte for os i Ebeltoft, da vi mistede alt, hvad vi havde", kunde hun sige, "gaar jeg aldrig i Seng nogen Aften uden først at lukke min Dragkiste-Skuffe op, for at jeg næmt kan komme til mit Tøj, i Fald vor Herre skulde hjemsøge

os paany. Det burde alle fornuftige Mennesker gore, for man ved aldrig, hvad der kan hænde"!

Naar man vidste, at baade Seng og Klæder kun højst uegenlig kunde kaldes saaledes, da det kun var ubetydelige, elendige Pjalter og Trævler, saa var der noget tragi-komisk i at høre hende tale om "Dragkiste-Skuffer".

Det var baade til at le og græde over at se Mormonskræderens gaa i Kirke. Da det, som sagt, kun skete paa de store Højtider, saa hørte det til den lille Landsbys Helligdagsfornøjelser.

Det værdige Ægtepar gik Arm i Arm først et langt Stykke ned i Byen og saa ad en anden Gade tilbage til Kirken. Manden haltede til højre, Konen til venstre, det var et komisk Syn. For at "muntre" hende, nappede han hende af og til i Armen eller i Ansigtet, hvor det kunde træffe sig. "Det forhøjer Kærligheden", mente han. Hun fandt sig i at blive nappet, som i saa meget andet. Bag efter dem tridsede den rødhaarede Vilhelm af Sted med den vise Gris i et Tøjr. "Den skulde ogsaa vide af, at det var Helligdag", sagde Mormonskræderen, "man skal al Tid være god imod Dyrene". Efter Grisen kom Børnene: trip — trap — Træsko, kønt i Række og al Tid lige midt ud ad Gaden; "ti den lige Vej er den nærmeste", forklarede deres lærde Fader. Ja, det var virkelig et Optog, som det var Penge værd at se. Grisen faldt under Tiden i dybe Tanker og vilde ikke gaa længere; saa stod hele Toget stille, til den havde

udspekuleret. "Den har Griseforstand, og vi har Menneskeforstand; men Forstand er Forstand, hvad Ord der saa end staar foran", erklærede Familiens Overhoved; og mange fandt, at det var træffende sagt. Naar de kom til Kirken, skulde Vilhelm og Grisen holde hinanden med Selskab uden for. Naar Ofringen begyndte, var Mormonskræderen al Tid en af de første, der gik op. Med et dybt Buk og et smøret Grin trak han en rød Enesteskilling op af sin fedtede Lomme og lagde den haardt ned paa Alteret, men al Tid paa den modsatte Side af, hvor andre Folk lagde deres Alterpenge.

Naar Mormonskræderen skulde have et Barn døbt, var det ogsaa galt. Døbes skulde Børnene, dels var det jo Skik og Brug, og "hans Unger var lige saa gode som alle andres", erklærede han; dels var der ogsaa her en prægtig Lejlighed til at drille Præsten, og denne maatte nyttes. Om Lørdagen mødte han i Præstegaarden og bestilte Barnedaab. "Hvad skal Barnet hedde"? spurgte Præsten. "Ja, De maa undskylde, Hr. Pastor", lød Svaret, "vor Mo'r og jeg er ikke bleven enige om det endnu, men jeg skal skrive det hele paa en Seddel og give Præsten det i Morgen før Daaben". Præsten blev arrig, men det hjalp ikke noget, han vidste Besked. Næste Dag ved Daaben spørger Præsten: "Hvad er Barnets Navn"? Ingen svarer, men Mormonskræderen, der denne Gang har sat sig nederst ved Kirkedøren, spadserer sindig op ad

Kirkegulvet, op til Døbefunten; kommen derop, hiver han en vældig lang Plakat, der er lagt sammen flere Gange, op af Lommen og giver den til Præsten med et komisk Buk. Præsten folder Plakaten ud, den er lige saa stor som en almindelig Theaterplakat, og staver sig igennem den lange Række af Navne: ti, tolv eller femten, alle lige tossede Sammensætninger; og skønt Mormonskræderen skriver en god Haand, er disse dog næsten ulæselige Kragetæer; og for hver Gang Præsten staar og hakker paa de grinagtige Navne og har Møje med at faa' Rede paa hele Ræmsen, staar Mormonskræderen og ler indvendig og nyder Situationen.

Konen gik omkring i Gaardene og bad om Mælk, som hun al Tid fik imod at fortælle Historier om sin Mand og sig selv. "Ja, Hans er lidt haard ved mig", kunde hun sige: "mangfoldige Gange har han pryglet mig og trukket mig omkring paa Gulvet ved mit Haar; et Par Gange har han tøjret mig uden for sammen med Grisen, for at jeg skulde faa' en lille Smule Forstand, sagde han. Ja, han er haard imod mig; men tu, han er jo dog min Mand, og han har jo Lov at være saadan; jeg vil ogsaa blive hos ham, til jeg dør". Og saa græd hun, stakkels Skind.

Børnene fik næsten aldrig andet at spise end Kartoffelskrælling og lignende Affald. Der var en Indretning, der kaldtes Bord; Børnenes Plads, naar de spiste, var under Bordet. I Skole kom de

aldrig, skønt han blev mulkteret og pantet den ene Gang efter den anden, fordi han ikke sendte Børnene i Skole.

Den ældste Datter var en lille Skønhed med store, straalende Øjne, sort Haar, langt og glinsende som Moderens; rank som et Lys var hun, god og opvakt, flitig og fingernæm. Mormonskræderen tog hende med omkring hos Bønderne, hvor han syede; hun gik ham til Haande, og da hun blev voksen, var hun lige saa dygtig i Faget som han, men hun var lige saa god og blid, som han var ond og gal.

En taaget Efteraarsdag blev den unge Pige kørt til Sygehuset, hendes Fader til Fængslet. For en af de umenneskeligste Forbrydelser dømtes han til Tugthuset paa Livstid. Først længe efter at Faderens Dom var falden, blev den ulykkelige Pige udskreven fra Sygehuset, et stakkels Vrag paa Sjæl og Legeme. Nu er den blomstrende Skønhed en lille vissen, vanfør Skabning; kun de store, klare Øjne og det smukke, sorte Haar har hun endnu. Men Blikket er saa underligt tomt og sjælløst. Kun en Gang imellem, naar hun fører Haanden til Panden for lige som at samle de splittede Tanker, fyldes Øjnene med store, blanke Taarer, og da kan man skønne, at der bo'r en fattig, sønderslidt Sjæl bag ved det tomme Blik. Paa Fattiggaarden, hvor hun har sit Ophold paa Sognets Regning, er hun stille og flittig; fingernæm er hun endnu, og hendes Lyst er at gøre Gavn og

glæde andre, især dem, der giver hende et kærligt Ord og et varmt, deltagende Haandtryk.

I Sommeren 1884 var jeg hjemme i Danmark. I Kirker og Skoler holdt jeg Møder, ogsaa paa Fattiggaarden i A. Imellem mine Tilhørere der var en ung Pige, Mormonskræderens Datter, nu en svagelig, vanfor Stakkel, med de mørke Fortids-Minder bag ved og de kummerlige Fræmtids-Udsigter foran. Hvor hun lyttede! Kærligheds-Ordet gjorde hendes syge Hjærte godt, hun trængte til Trøst. Gud give hende den rig og fuld, sejrende over alle mørke Skygger!

Mormonskræderens Kone og de andre Børn forlod Egnen kort efter denne Tildragelse, og om dem ved man ikke mere.

Men vor Herres Sol, der skinner ned baade til rige og fattige,skinner ogsaa ind ad Fattiggaardens Vindue og kysser den ulykkelige Pige, den knækkede Skønhedsblomst. Og Solens Kys er de eneste rene og varme, hun nogen Sinde har faaet. Kys hende paa Mund og Kind, venlige Sol! Kys hende ind i Hjærtet, saa hun kan mærke, at hun ikke er forskudt og forladt! Syng for hende, du kvidrende Fugl i Fattiggaardens Have, syng om den Glæde, vor Herre har gæmt til hende! Syng om Freden, Guds Børns Fred, der vil træde ind netop der, hvor Menneskehjærter vaande sig og er i Nød, fordi de er bleven ubarmhjærtigt traadt ned i Støvet.

Og naar der en Gang inden ret længe er en lille Tue mere paa de fattiges Kirkegaard, den, der ikke pyntes og plejes af kærlige Menneskehænder, — dæk den da venligt, I Sommerens blomstrende Børn! Klæd den i det reneste hvidt, du bløde Julesne, der leger og danser over de levendes og dødes Boliger! Byg din lille Rede ved dens Side, du "de fattiges fattige Sanger". Stryg sagte hen over den, du lette, bølgende Foraarsvind, og syng din Salme, Paaskesalmen. Opstandelsens mægtige Sejershymne, over de duggede Grave!

TUNGE TANKER.

Blomster paa Graven.

Hendes Grav!

Hvide og gule Roser i rig Fylde.

Hvor var de fine og rene! Nogle gæmte sig undselig bag de saftiggrønne Blade, andre bød Solen hele deres svulmende Pragt.

Det maatte være en Nydelse for Solen at kysse denne bølgende Renhed og de smaa, uskyldige Knupper!

Tyst og fredeligt! anelsesrig Kirkegaards-Stilhed!

Af og til løsnede Vinden et lille Rosenblad, legede lidt med det, som skulde det se et Glimt af den store Verden.

Men snart blev Vinden ked af Legen og lod Bladet falde paa Jorden. Der blev det liggende imellem tusinde andre.

Vinden fo'r videre til ny Leg, dansede med Luftbølgerne og hang sig kælen paa de nys ud

sprungne Grene, der bævede let ved dens varme Pust.

Blomster paa Graven — hendes Grav!

Nu ødslede han med dem. Al Tid skulde den lille Tue staa smykket, maatte ikke være bar.

Daglig gik han der ud. Tankerne fulgte ham. Minderne slog Kreds om ham.

Folk i Nabolaget begyndte at lægge Mærke til denne trofaste.

Ti han var trofast.

Nu!

Blomster skulde hun have, — Blomster paa Graven.

Hvor han maa have elsket hende, sagde Nabokonerne rørt.

De hørte ikke, at han hviskede derude ved Graven:

Hvorfor plantede jeg saa faa Blomster paa din Livsvej? — din Livsvej ved min Side!

Angerens Taarer faldt ned paa de hvide Roser. De lige som skjalv ved det.

— Hvorfor traadte jeg plumpt paa mangen lille Blomst, du selv havde opelsket? — Hvor kunde jeg det? — aa, hvor kunde jeg det! — —

Dybere sænkede han Hovedet, tungere blev Taarerne.

— Blomster paa din Grav, du trofaste! jeg gav dig saa faa i dit Liv. — —

— Han ser hende saa tydeligt,—hans Ungdoms

prægtige Brud! Lys og let og livsglad gaar hun ved hans Side.

Han ser hende i Hjemmet, bygget af hendes kærlige Haand, sysle stille og forstandig, aldrig træt, al Tid i Arbejde. Han hører hende synge Aftensalmen med de smaa:

"Sov sødt, Barnlille"!

Og nu sover hun selv, hun, der elskede Livet! — men ingen Morgensol vil kysse hende vaagen, og de tynde, virksomme Hænder ville aldrig mere løfte sig til Arbejde for dem, hun elskede! — — —

Aa, dette "aldrig"!

Han ser hende følge sig paa Tankens og Tonernes Veje; hun forstod, hvad han bar paa af Haab og Længsel, blev fortrolig med ham, med det fineste og dybeste hos ham.

Hvor hun forstod at bjærge ham, naar det trak op til Uvejr, at afværge Fejlgreb og at bøde paa dem, hun ikke kunde afværge.

Hvor tidt havde hun ikke rejst hans synkende Mod!

Og saa var hun saa s a n d, saa ædruelig!

Han maatte s e o p til hende. — — —

Mon hun kan høre Taarerne, der falde paa Graven?

Der falder saa mange, saa mange! — — —

Aa, om hun var her, hvilte i hans Favn, bare en eneste Gang!

En eneste Gang! — — — Saa var der et Ord, han vilde hviske til hende, — kun et:

"Tilgivelse"! — — —

— — Med et lyst Smil, et af dem fra de gamle Dage, var hun kommen hen til ham. Det var ikke længe før Døden var der.

Han var i en Pengeforlegenhed. Hun vidste det og lagde en stor Sum, samlet igennem Aaringer fra de Penge, hun kunde undvære til Husholdningen, i hans Haand.

Han sagde Tak og var forundret.

Hun stod stille og lige som ventede paa noget. Men der kom ikke mere.

Saa vendte hun sig og gik ud af Stuen, saa træt, — saa træt af at vente paa Kærlighed! — —

Hun gik med Døden paa Læberne og ventede paa hans Kærlighed, tørstede efter den, efter et Kys, et Favntag, varmt som før.

Havde han ikke flere af dem til sin Ungdoms Hustru?

Hvad var der kommen imellem?

Paa dette grundede hun, til hun blev saa træt, — — saa træt af at tænke paa det, som var blevet borte!

Han saa' det og følte det, følte sig brødefuld, men kunde ikke aabne sig, lukkede sig i, blev mørkere og koldere.

Og dog elskede han hende som ingen anden.

Han troede ikke, at de saa snart skulde skilles.

Hun sagde saa lidt, men de spørgende Øjne sagde saa meget. Hvert Spørgsmaal var svøbt i Taarer.

Var det ikke alt dette, der mere end noget andet tog hendes Sundhed og Kraft?

De elskede hinanden, disse to, men der var kommet noget fremmed ind imellem dem.

Aa, nu saa' han det altsammen, nu kunde han give det Navn og kaste det fra sig, — men nu stod han ved hendes Grav! — — —

Det var blevet for silde! — — —

Et frygteligt Ord, dette "for silde", naar Døden skriver det! — — —

Han saa', det var ham selv, der havde skabt Skyggerne, — dem, hun til sidst sank sammen under.

Saaledes havde han lønnet hendes Hengivelse og Opofrelse!

Forstod han den da slet ikke? Var han saa ond, at han ikke v i l d e forstaa den? V i l d e han lægge øde?

Han følte, der var ingen i hele Verden, han agtede højere end hende, — ingen, han havde en saa ubetinget Tiltro til, — ingen, han skyldte mere, — ingen, han elskede højere! — — —

Hvorfor da denne grusomme Leg?

Ja, — hvorfor? — — —

Her ude ved Graven gentog han det nu atter og atter, dette "hvorfor"?

Han kunde ikke finde Svaret paa dette frygtelige Spørgsmaal.

Men d e t var kommet til at staa klart for ham:

Der var bleven øvet Synd imod hende, imod hans Livs elskede!

Og han havde øvet den! — — —!

Ikke al Verdens Blomster kunne sone eller læge den, heller ikke dette, at saa mange er lige som ham eller end og værre.

Men Blomster vil han lægge paa hendes Grav, til han selv skal stige der ned.

Saa vil han sige det til hende, — alt, alt sammen!

De vil finde hinanden igen. — — —

Og saa vil der være andre kærlige Hænder, der vil lægge Blomster paa Graven, — hans og hendes!

DA BREVENE BRÆNDTE.

Der sad en gammel Jomfru paa sit ensomme Kammer. Ovre fra Genbohuset lød Musiken. Vinduerne stod aabne, indenfor var mange Mennesker samlede, der var Sang og Klang, Dans og Lystighed: den rige Bankør gjorde sin Datters Bryllup, hun var hans yngste, hans kæreste Barn, og hun gik ind til Rigdom og Herlighed. "Ja, der er Lykke, der er Glæde", sagde Tilskuerne i Kirken, — Tilhørere var der ikke mange af — "der er Lykke"! sagde Folk, som gik forbi det prægtige Hus. Og Lykke var der, den klang i Sang og Tale, den lyste ud af Brudens dejlige Øjne.

Men ovre i Kammeret sad den gamle Jomfru — ja, gammel var hun egenlig ikke, men en 40-aarig Pige maa al Tid finde sig i at blive kaldt gammel Jomfru. Paa Bordet foran hende laa en Bunke Breve, nogle paa fint, rosenrødt Papir; mange af dem bar udenlandske Postmærker. Hvor mange Gange havde hun ikke læst disse Breve, og hvor

havde hendes Hjærte banket ved de rige Ord, Aabenbarelser af Kærlighed og Aandsflugt. Nu skulde Brevene ofres, Ilden skulde fortære dem, men det gjorde ondt; ti ethvert af dem havde sin Historie, sit Minde, kært og dyrebart.

Hun tog det første Brev og kastede det paa Ilden. Flammerne legede med det en Dødens Leg. Hun huskede tydeligt, da hun fik det — det første Brev fra h a m! Ordene dansede og legede i hendes Tanker, de gød en Strøm af Sollys over hendes Liv! — Lyset slukt, Døren lukt! Forbi!

Her var et Brev fra "den evige Stad", fra Kunstens og Tonernes Hjem. "Naar du en Gang bliver min", stod der, "skal du med mig ned til det dejlige Italien, ned til Rom"! — Grib dem, Flammer, med glødende Fingre!

Her var et Brev paa rosenrødt Papir. Myrte og Lavrbærblade laa i Brevet. "To Kranse vil jeg vinde, jeg vil plukke dem hernede", stod der; "Lavrbærkransen til mig selv, Berømmelsens Krans, og Myrtekransen til dig, der skal krone min Lykke og min Glæde"!

Lavrbærkransen til sig selv vandt han, men Myrtekransen til hende kom aldrig!

Hun stirrede ind i Ilden. Det rosenrøde blev kulsort. Kulsort! Var det ikke den Farve, hendes Liv havde"? Var ikke alle Livets røde Roser døde for længe siden? — de, der blomstrede op ad Væggen paa Bedstemoders Hus; de, der blussede paa hendes Kinder, da h a n trykkede det første varme

Kys paa hendes Læber; de, der sprang ud fra hver Linje i de Breve, han sendte hende fra fjærne Lande, naar han fortalte om fremmede Byer og al Dejligheden i det skønnes og stores Verden, om Kunstens og Videnskabens Sejre, om Længselsfuglen, der fulgte ham og sang for ham om hende, der smilte gennem Taarer og drømte om Møde og Gensyn, om Lyksalighed ved hans Side. Han vandt Rigdom, og han vandt det, der er meget mere end Rigdom, han vandt et Navn; det stod i Aviserne, Folk nævnte det med Ærbødighed, Digterne priste ham og hans Gærning i smukke Sange. Han kom hjem. Hvor han var smuk, stor og mandig, som han gik der imellem en Skare beundrende Venner. Hun saa' ham, men hun vovede ikke at hilse paa ham, men det gjorde heller ikke noget. Hun var jo hans, og han var hendes, det vidste hun; snart vilde han komme ind ad Døren til hende for at føre hende ud i den store, dejlige Verden; men det allerdejligste vilde dog blive at sidde hos ham i et Hjem, lyst og rigt og lykkeligt ved hans Nærværelse!

Dagene gik, Aarene svandt! Han steg i Berømmelse og Rigdom, men hos hende døde alle Haabets røde Roser, kun Mindets hvide gæmte hun, de blev holdt friske af hendes klare Taarer. Han rejste igen og kom tilbage, men til hende kom han aldrig "Jeg er ikke nær god nok til ham", sagde

hun tidt, "jeg har hverken Dygtighed eller Gaver; men der er heller ingen anden, der er ham værd"! Der var en Slags Vederkvægelse i den Tanke. Han blev ved at leve ugift, og hun blev gammel Jomfru.

Men i Aften førte han Bankørens unge, livsglade Datter hjem som Hustru.

Derfor brændte hun Brevene. Derfor maatte Nattens Farve være hendes.

* * *

— — Det er Farsots-Tid, Kolera-Tid. Døden har ikke Respekt for nogen, hverken Rigdom eller Rang bryder den sig om. De rige flygter paa Landet, men hvad hjælper det? — "Søster Klara" er i Professorens Hus, et dejligt Landsted ud til den dybe, blaa, skovomkranste Sø. Professoren er en navnkundig Mand, men Farsoten har grebet ham, Døden har sat sit Mærke paa hans høje, klare Pande. I et andet Værelse ligger hans Hustru, Bankørens yngste, livsglade Datter. "Søster Klara" kommer fra hende, hun har bredt Liglagnet over hende, to store Taarer faldt ned paa det. Nu stod hun ved h a n s Seng. Han saa' paa hende med et underligt Blik; et mægtigt Suk arbejdede sig fræm fra hans Bryst, han famlede efter hendes Haand og saa' hen imod Døren til hans Hustrus Værelse. Søster Klara hviskede med bævende Stemme; "Hun er gaaet hjem"! Saa kunde hun

ikke mere, men sank paa Knæ ved Sengen. Hun maatte græde, — græde ud!

Han saa' endnu paa hende, da hun løftede sit taarefyldte Aasyn, hans Øjne blev saa store, saa klare, og idet han greb fast om hendes Haand, sagde han: "Fadervor"!

Hun følte sig atter stærk og rolig og bad de hellige Ord. "Forlad os vor Skyld, som vi forlade vore Skyldnere"! hviskede den syge og saa' vist paa hende og sukkede, og da hun kom til "Amen", var hans Sjæl ikke mere her paa Jorden.

Søster Klara følte, at hun havde havt en Livsgærning!

Mange Roser døde, da hun brændte Brevene, men Kærlighedens Rose kan aldrig dø; den fyldte med sin Duft det pestfyldte Hus, den lyste med Tilgivelsens Trøst for den døende. Kærligheden ikke alene til ham, hvis Støv nu blev baaret til Graven, men den, der var adlet og løftet i Favnen af den evige Guds Kærlighed, bar hun ud i Verden, ud imellem dens visnende Roser. Velsignet er Kærlighedens udødelige Rose.

LANDSOLDATEN.

Under Danebrog er der kæmpet mangen en Kamp, hvor om Rygtet skal gaa, medens Bølgerne rulle mod Danmarks Kyster; under det har der baade i Freds- og Ufredstid staaet en Skare af Kæmper, ogsaa i Aandens Verden, hvis Navne tindre omkap med Himlens Stjærner.

Under det kæmpede Danmarks Sønner i den mindeværdige Treaarskrig. Ved Bov, ved Slesvig, ved Frederits, ved Isted, Øvre-Stolk og Frederikstad, — hvilke store Minder vækker ikke disse Navne! Mange af dem, som den Gang "var med", er nu forlængst gaaet ind til den store "Ryes Brigade"; andre leve endnu som hædrede Veteraner hjemme i Fædrelandet og her ovre i det fjærne Vest. Og naar Skumringen lægger sig stemningsfuldt over Genstande og Skikkelser i Dagligstuen, rykker Børn og Børnebørn nærmere sammen om den gamle Kriger og beder om "en Historie". Og saa drager Mindernes lange, lysende Tog forbi den

gamles Øjne, og han fortæller om Kampens og Sejrens rige Dage, rige trods Møje og Savn!

Derom kan en saadan "gammel i Gaarde" fortælle, kønt og malende; eller man kan læse derom i gode Bøger, læse om vore egne Helte og om dem, hvis Vugge havde staaet imellem Norges Fjælde, men som kæmpede under vort gamle Flag og vandt Heltenavn mellem de første.

Om Olav Rye, Schleppegrell og Helgesen, "der ikke kunde vige, kun falde kunde de". Paa Danmarks Bavtasten tindre Navnene med Stjærneskrift.

Under Danebrog blev der atter kæmpet i 1864 mod den vældige Overmagt: — under Helgoland om Bord paa "Hejmdal, Jylland og Niels Jul"; — ved Sankelmark i den dybe Sne og den klingrende Frost, — paa Dybbøls sønderskudte Skanser under Ildregnen og de hvislende, hvæsende Granater. Ogsaa da havde vi Kæmper, der ikke vandt Sejrens Lavbær, men vandt et uforgængeligt Minde i Folkets Hjærte.

Ingen Dansk kan læse om hine Kampens Dage, da Aand og Hjærte stod for Styret, og ikke smaalig Politik og splidagtige, oprivende Spørgsmaal om mit og dit, uden at der tændes Blus paa hans Kinder, og han kender, at han tør være stolt af at høre til det lille Folk mellem Sund og Bælt, fordi det er et aandsbaaret Folk, et Bedrifternes Folk med en herlig Fortid, der varsler om en rig Fræmtid!

Havet har sine mægtige Bølger, de røve, sluge, begrave, men bære og løfte tillige. Menneskelivet og Folkelivet har endnu mægtigere Bølger, der, som Havets, røve, sluge og begrave, men ogsaa bære og løfte. Der er Tider, hvor Havet ligger stille, uden Bølgegang, og der er Tider, hvor det bruser i voldelig Vælde. Der er Tider, hvor et Folk er som dvalebundet: ingen Livets Bølgegang, intet Aandens Vejr, ingen Daadstid — tamt og tomt, filisteragtigt pænt, farvelöst, klanglöst, aandløst glider Livet hen. En saadan dvalebunden Tid var i mange Maader Tiden i Danmark før 1848.

Men da vendte Bladet sig i Danmarks Saga. En ny Tid, en Livstid, en Lystid, en Friheds- og Daadstid oprandt. Da "Kongehaand og Folkestemme" i sjælden lykkelig Forening brød Vej for Frihedens Sol, og da "Landsoldaten" som en anden "Uffe" lod Sværdet klinge — da tændtes en Begejstringens Ild i vort Fædreland; den brændte i Kongeborgen og i den fattigste Lyngtørvhytte paa Heden. Og lige som i 1801, saa løftede sig ogsaa i 1848 en Skare Sangfugle, der sang den ny Tids Tanker og Daad ind i Hjærterne. Dvalen var brudt, Lænken løst. Paa Tinge løftede Bonden sin Røst, og Folket kom til sig selv igen. Mange gyste og gyser endnu over den ny Tid og det ny Livsrøre; de stred imod og vilde blive ved "det gode gamle". Men den gamle Tid havde udtjent, gjort sit Gavn, havt sin Betydning. Intet kan over-

leve sig selv, heller ikke Tiden. Ogsaa nu er det over alt en Gæringstid og en ny Tid er i Fræmbrud; de ny Tanker, ny Livssyn mælde sig og begære Ordet. Atter er der mange, som grue og gyse og spaa alle mulige Ulykker. Jeg hilser den ny Tid og de ny Tanker, ikke som mørke Skyer med Død og Undergang i Favn, men som dem, der løfte op i bedre og klarere Spor og ind i en rigere Udvikling. Jeg tro'r paa Fornyelse, ikke paa Undergang.

Landsoldaten! — Man taler og skriver saa meget om Nødvendigheden af at bevare Kærligheden til Moderlandet og Modersmaalet hos den opvoksende Slægt. Det er vi fuldt med til, om end ikke til alle de Midler, der er bragt i Forslag. Men lad os fortælle Ungdommen om Landsoldaten. Vi har ogsaa "boys in blue"! Vi har ogsaa havt Helte, hvis Navne ikke blegne ved Siden af Grants og Sheridans. Landsoldatens Daad er sungen ud af vore Digtere; giv vor Ungdom deres Bøger og Sange, hvori Fædrenes Liv og Gærning gøres levende. Vi har ogsaa Landsoldater af en anden Slags end dem, der med Sværd i Haand drev Oprørerne paa Flugt. Thorvaldsen var en Landsoldat, der huggede Skønheds- og Storheds-Skikkelser ud af den haarde Sten, huggede Navnkundighed til vort Land og Folk ind i Nationerne! Øhlenschlæger var en Landsoldat, der ud af Oldtids-Taagen huggede med Tankens og Skjaldskabets Snille de herligste

Kvad, begejstrende, løftende til Daad i ædle Fædres Spor. H. C. Andersen slog paa Stenen, og der sprang et Æventyr ud, rigt og dybt. Ørsted slog den elektriske Gnist til Verden, paa hans Arbejde har Samuel Morse og Thomas Edison bygget videre.

Landsoldaten! — Hjemlige Minder, straalende Minder, smilende Minder vækker hans Billede i vort Bryst! "Den Gang jeg drog af Sted", — hvor mangen Mand her ovre i Vesterland har ikke nynnet paa den Tone og nynner vel stundom paa den endnu; ti den hører til den Slags, som aldrig bliver gammel! Hvad enten man er Farmer i Minnesota, eller Guldfugl i California, eller Spekulant i Chicago, eller "strandet" i New York, eller en af "the boys" i de store Skove, eller Planter i Syden, eller "real-estate"-Mand i Los Angelos, eller Flerkonemand i Utah, eller Pebersvend i Washington, eller "Cowboy" i Texas, eller hvad som helst andet, man har drevet det til i den ny Verden: — naar Minderne kommer flyvende, dalende, leggende paa kendte Toners Vinger, saa mærkes det, af hvad Rod man er runden, saa banker Hjærtet stærkere, og der kommer let noget vaadt i Øjet, som gør saa underlig godt. I et Øjeblik er alt borte: de store Skove, Savmøllerne, Vingaardene, Minerne, Maskinerne, Business! du er selv langt borte; i Mindets Favn bærer din Tanke dig langt, langt bort til Danmarks Hovedstad eller til den

lille Provinsby med sine røde Tage, sine Spidsborgere, sine gamle Jomfruer med deres Gyldenlakker, Katte og Kanariefugle, og i Grunden med saa megen Elskværdighed; — eller til Stranden, hvor mægtige Bøge spejle sig i det dybe, blaa Vand og lige som spørge: Har du set noget dejligere ovre i det store Amerika? — Lærken over dit Hoved, Nattergalen inde imellem Buskene, Storken i Enge gør det samme Spørgsmaal! — Eller ud paa Heden, den stille, alvorlige, drømmende Hede med Moser og Lyngbakker, med røde Kinder og varme Hjærter! — Der er mit Fødested! der er Kirken, høj og alvorlig, hvor jeg blev konfirmeret! — der er Skolen, hvor mine syndige Rygstykker hentede saa mangen Dragt Prygl; vi var i Grunden ogsaa nogle Skarnsknægte mod den skikkelige, gamle Degn! — der er Kirkegaarden med de mange Grave, nogle af dem har kostet mig mange bitre Taarer! — der er det store Æbletræ! — der er Pilen, hvor Kirsten og jeg skar vore Navne St. Hans Aften, da Blussene lyste og vore Øjne lyste! — jeg gad dog vide, om de staa der endnu! — der —

"Hello, old fellow! what is the matter with you? what are you dreaming about?—Go on! go on! go ahead"!

Vi er igen i Virkelighedens Land. Farvel, Landsoldat! Kom snart igen, I løftende, styrkende Minder!

BEDSTEMODEREN.

Det var Sommertid, Solskinstid! I Udkanten af den store Skov laa et lille Hus — du har maaske set det? — det lignede et, som H. C. Andersen har sungen om:

"....Væggene lidt skæve staa,
Ruderne er ganske smaa!..."

Men der var alligevel saa fornøjeligt der inde, det er der ikke al Tid bag de store, lige Mure og de høje, glinsende Ruder. Katten sad gærne i Vinduet og slikkede Solskin og morede sig med at se, hvor langt han kunde naa' med sin Hale. Høne-Mo'r med alle de smaa Kyllinge-Børn var snart ude, snart inde, og i Buret sang Kanariefuglen om det dejlige Solskin og de friske Bøge, hvor igennem Sommer-Vinden suste saa mildt og stille. Men det bedste her inde var den gamle B e d s t e m o d e r, saadan en rigtig god, gammel Bedstemoder,

med mange Rynker i Pande og med tynde Hænder, men med et Par milde, velsignede Øjne og et varmt og blødt Hjærte. Hendes voksne Børn nede i Landsbyen vilde saa gærne havt hende i deres Hjem, men hun vilde ikke skilles fra sit eget gamle Hus.

"Det byggede eders Fader, da han var ung og stærk, kort efter vort Bryllup, — ja, da var jeg ikke saadan en stakkels gammel, skrøbelig Bedstemoder, som jeg nu er, da hjalp jeg ham ved hans Arbejde! — der inde levede vi sammen i over 40 dejlige, velsignede Aar, saa rige paa vor Herres Naade i Sorg og Glæde; der har I, mine Børn, ligget i eders Vugger, der har jeg sunget eder i Søvn saa mange, mange Aftener og takket Gud for eders Barnesmil hver Morgen; der gik I ud og ind, mens I var Børn, og efter at I kom ud blandt fremmede, var det dog al Tid en Højtids-Dag, naar I om Søndagen fik Lov til at gaa hjem til Fa'r og Mo'r i det lille Hus ved Skoven, for ingen Steder i hele Vereden var der dog fornøjeligere end her hjemme. Her fra gik I ud og fandt eders Hjærtenskjære, her har I staaet og bedet os velsigne eders Ægteskab — nej, nej! jeg kan ikke for'lade mit gamle Hus! — Her fra bar de min gamle, trofaste Mand ud til sit sidste Hvilested, — her fra skal de ogsaa en Gang bære mig"!

Saaledes talte den gamle Bedstemoder.

Men hun var en rask, gammel Kone, og især

om Sommeren, naar Solen skinnede, og Vejen var god, var gamle Bedstemoder næsten hver Dag nede i Byen hos et af Børnene, til stor Jubel for hendes smaa Børnebørn; selv om de var midt i den dejligste Leg, holdt de dog op, naar Bedstemoder stak sit milde Ansigt ind ad Døren og hilste: "Guds Fred"!

Hun havde en egen velsignet Maade at vinde Børne-Hjærter paa; de hang ved hende i stor Kærlighed, og havde dog megen Ærbodighed for hende; de var aldrig uartige eller ulydige imod hende, hvad nok kunde hændes, de var imod Fader og Moder. Men hun kunde ogsaa fortælle de dejligste Historier! Snart maatte Børnene le højt, naar hun fortalte om Mikkel Ræv inde i Skoven, eller om Høne-Mo'r, der "snurrer sine Kyllinger tre Gange rundt", — saa satte hun saadan et pudsigt Ansigt op, den gamle Bedstemoder! Snart stod de klare Taarer dem i Øjnene, naar hun fortalte om de slemme Drenge, der havde kastet de smaa Fugleunger ud af Reden, og stakkels Fugle-Mo'r fløj fræm og tilbage og klagede saa ynkeligt: Pi-pi! — forbi — al hendes Glæde var forbi, mente hun. Men aller dejligst fortalte hun om vor Herre, om Jødefolkets store Helte, om Julenat og Paaskemorgen, og hvad der ligger imellem. Jo, det var rigtig nok meget værd, at høre Bedstemoder fortælle.

"Oppe i Himlen," sagde hun, "der har vor

Herre bygget en Gaard, saa stor og lys og prægtig, at vi slet ikke kan tænke os det; der bo Englene, og der skulle alle hans Venner ogsaa bo med ham og dem, — der længes jeg efter at komme hen"!

"Vil du saa ikke mere komme ind til os"? spurgte en af de smaa Drenge og saa' helt ulykkelig ud ved Tanken derom.

"Nej, min Dreng! ikke saaledes som nu! men hver Gang I hører det suse i Skoven, og hver Gang den lille Fugl kvidrer omme bag det gamle Hus, hver Gang I bede Fader vor og er gode, lydige Børn, — saa kan I fornæmme, at jeg er hos eder, og naar der saa er gaaet et lille Stykke Tid, og I bliver ved at være gode Børn og holder eder nær til vor Herre, saa sender han en dejlig Engel, som skal bære eder op til gamle Bedstemoder, saa skal I al Tid være hos mig og hos alle de smaa, søde Engle".

Det var Sommertid, Solskinstid!

"Gaa ud til Bedstemoder, min Pige!" sagde lille Elisabets Moder; "spørg, om hun er rask; vi har ventet hende her ned i Dag, men hun har ikke været her, og igaar sagde hun, at hun var saa træt. Her har du en Kurv med en Flaske Saft og nogle smaa Kager og nybagt Brød, det kan du give Bedstemoder, det vil smage hende!"

"Maa Karo gaa med? den vil saa gærne", spurgte Elisabet.

Jo, det maatte Karo nok, den rare Hund, der

en Gang havde trukken Elisabet op af Vandet og frelst hende fra at drukne. Den sprang snart et langt Stykke fræm, som skulde den endnu i Dag til Verdens Ende, snart ind i Skoven og skrabede i de gamle, visne Blade, men kom saa springende tilbage til hende igen, og saa' hende saa trofast op i Ansigtet.

Snart stod hun uden for det gamle Hus; det stod, som det plejede at staa, Katten sad i Vinduet, og Kanariefuglen sang i Buret, men uden for sad Bedstemoder i sin store Stol med det gamle, kære Hoved bøjet lidt ned, Hænderne foldede og med Strikkestrømpen i Skødet; det var vel bleven for varmt der inde, saa havde hun flyttet Stolen ud, hvor det store gamle, knudrede Egetræ gav Skygge og Læ. Aftensolen skinnede hen paa hendes hvide Haar og paa de blanke Strikkepinde.

Elisabet listede sig paa Tæerne hen til hende, men nænnede ikke at vække hende; hun gik ind og satte Kurven paa Bordet. Hun syntes, Katten saa' saa alvorlig ud, Kanariefuglen sang ikke nær saa lystig, som den plejede, og Høne-Mo'r stod henne i en Krog med alle sine Kyllinger omkring sig og sagde: kluk-kluk! — hun var ved at fortælle dem noget vigtigt, det kunde Elisabet nok forstaa.

Bedstemoder vilde ikke vaagne. Karo havde været henne og villet slikke hendes Haand, men han blev paa en Gang saa stille og adstadig, lagde sig ved den gamles Fødder og saa' op paa hende.

Elisabet blev saa underlig tilmode, hun gik hen og lagde sin Haand paa Bedstemoders, — den var kold som Is; hun klappede hende paa Kinden, — den var ogsaa kold og stiv; hun raabte højt, men Bedstemoder vilde endda ikke vaagne. Da græd den lille Pige og gik hjem til sin Moder. "Bedstemoder er vist vred paa mig, for hun vil slet ikke svare mig, og er saa kold og stiv," klagede hun.

Barnets Moder brast i Graad: "Mit Barn! saa er Bedstemoder død! Vor Herre har hentet hende hjem til Bedstefader."

Bedstemoder er død! — Inden en Time vidste hele Landsbyen det, og alle Folk følte det som et stort Savn; ti de holdt allesammen saa meget af den kære, gamle Bedstemoder.

— Dagen efter Jordefærds-Dagen havde Elisabet og de andre Børn faaet Lov at gaa op til Bedstemoderens gamle Hus, det var deres bedste Legeplads, — men i Dag vilde de ikke lege. Haand i Haand gik de om bag ved Huset; der stod de længe stille og hviskede om hende, de saa tidt havde besøgt her. Da sidste Sommer-Vinden saa mildt og sagte gjennem Bøgeskoven, og en lille Fugl sang saa yndigt langt inde imellem Buskene.

"Nu er Bedstemoder hos os," sagde Henrik.

"Skal vi bede Fader vor"? spurgte Elisabet, "det har Bedstemoder lært os, hun bliver vist glad ved at høre det"!

Og saa bad alle Børnene fromt og enfoldigt deres 'Fader vor.'

"Bedstemoder har kysset os"! sagde Børnene, da de kom hjem, "hun kyssede os, da vi sagde Amen".

"Det var mig", sagde Sommervinden, "der kyssede dem paa Panden". Men det hørte Børnene ikke, og det kunde ogsaa være det samme.

DEN GYLDNE PORT.

Jødepigen! — Hvor foragteligt lød det i Bankørens Mund. Han var jo kristen, han havde sin egen Stol i Kirken, hvor han tog Plads, naar han til Menighedens Opbyggelse viste vor Herre den Ære at høre Pastor Bürlach prædike. At Bankørens Dyd stod paa svage Fødder, vidste man, det havde man for længe siden holdt op at hviske om i Kamrene, det talte man højt om fra Tagene; men derfor var det dog alligevel smukt, at han søgte Guds Hus, og at han vaagede over sin Søn, der ikke blot vilde lege lidt med den smukke Jødepige, men i fuldt Alvor tænkte paa at ægte hende.

Gifte sig med en fattig Jødepige! Har man hørt Mage! Hun ejer ikke en Gylden!

Ja, havde hun endda ejet noget andet end den rene Sjæl og det ædle Hjærte og de straalende,

mørke Øjne, saa havde det dannede Samfund ingen Indvendinger gjort. Havde Jødepigen været en Guldfugl, saa var det blevet kaldt en Lykke for dem begge, og i begejstret Frisind vilde man fundet det overmaade smukt, at Kærligheden nedbrød saadanne middelalderlige Skranker som Tro'sforskel og lignende.

Men hun var fattig, og han var rig. Og naar man er fattig, har man ikke Lov til at elske hvem som helst!

Hun skulde bort, men det var ikke nok, — hun maatte gøres foragtelig i den unge Mands Øjne.

I en saa alvorlig Sag laa det jo nær at raadføre sig med "Sjælesørgeren", der desuden har en Ven af Huset og en Mand med Livserfaring. Han var tilmed Kamæleon, og det er af stor Betydning, naar Talen er om "delikate" Sager.

Der var i den glimrende Residensstad mange oprigtige Kirkens Tjenere og nogle enkelte Lejesvende. Pastor Bürlach var en af disse, netop derfor den rige Levemands fortrolige.

"Penge er Livets g y l d n e P o r t", erklærede den rige Bankør. "Kun ind ad den gaar Vejen til Lykke og Ære". Denne Erklæring underskrev den værdige Præst i et og alt; ogsaa han beundrede Rigdommens gyldne Port.

Pastor Bürlach forsikrede Bankøren om sin

dybe Medfølelse og begyndte paa nogle passende "Trøstens Ord".

"Vis—vas"! snærrede den rige Mand. "Lad mig være fri for Rørelser! Vi to kender jo nok hverandre og kan nok tale sammen uden gejstligt Tilsnit".

Præsten missede lidt med Øjnene i Forstaaelse.

"Det er en meget ligefræm Sag", erklærede Bankøren. "De faa'r Pigen ind i et af disse Huse, De ved nok, mælder det til Forældrene, redder hende, som det hedder, fra Fordærvelsen og sender hende til et eller andet Magdalenehjem. Det hele kommer i Bladene; min Søn vil rase, men finde Hvile i den Tanke, at hun var en foragtelig Skabning, ikke hans Kærlighed værdig. De gaar til ham og forklarer det for ham. Her er en lille Godtgørelse for Ulejligheden; mere skal følge, hvis det lykkes efter Forventning".

— Ikke længe efter gik en Historie rundt i Bladene om en fattig Jødepige, eneste Datter af retskafne Folk, hvis smukke Ansigt var blevet hendes Ruin. Som saa mange andre, var hun kommen paa Afveje.

Da den ærværdige Pastor Bürlach, som i Bankørens Hus nogle Gange havde havt Lejlighed til at se det smukke Barn, da hun tidligere havde tjent der, fik nys om dette, gjorde det ham ondt for hende, og skønt af en anden Tro, sejrede som sædvanligt hans bekendte Frisind og ædle Hjærte,

og han fik hende med Møje ud af de forfærdelige Omgivelser. Skønt Synden og det dybe Fald allerede havde skæmmet hende, haabede man dog, at hun ved et roligt og stille Liv paa et langt bortliggende Sted, hvor hen hun ved den i Sandhed højsindede Pastor Bürlachs uegennyttige Bestræbelser var bleven bragt, vil kunne reddes fra fuldstændig at gaa til Grunde.

Dette er Indledningen til Historien. Hvad der nu skal meddeles, er Dagbogsblade, Optegnelser af en sønderreven Sjæl, der dog tilsidst sejrer over de mørke og kolde Taager og finder den g y l d n e P o r t. Det er den rige Bankørs Søn, hvis Dagbogsblade her meddeles.

WIEN.

— — — — — — — — — — — — —

Pastor Bürlach kom ind til mig i Dag. Han har al Tid mindet mig om en Snog, i Dag var han mig endnu mere modbydelig. Jeg kunde læse det i hans smaa, graagrønne, missende Øjne, at han havde ondt i Sinde. Jeg havde i de sidste fem Maaneder været i Udlandet og længtes efter at se mit Hjem. I Eftermiddag vilde jeg ud til h e n d e s Hus. Nu kom den ærværdige Herre og optog min Tid.

Med sin sædvanlige overlegne Selskabstone, let og flot, slog han ind paa adskillige Æmner. Han

mærkede snart min Adspredthed, da jeg tydelig nok lod ham forstaa, at han var mig i Vejen.

"Ja, min unge Ven", udbrød han, — jeg vilde ikke for alt i Verden være hans Ven! — "jeg ser nok, De er i en noget ophidset Sindsstemning; men det undskylder man let, naar man betænker Deres Alder og det Indtryk, det uden Tvivl har gjort paa Dem, at læse Historien om den smukke Mirjam, som jeg ved, De ogsaa havde et flygtigt Kendskab til. Ja, Verden er ond"!

Jeg stirrede paa ham som lynslagen. Han nød min Rædsel.

"Jeg bryder mig ikke om, hvorledes Verden er", fik jeg endelig sagt; "men hvad ved De om Mirjam? Hvad har De, den kristne Præst, med Jødepigen at gøre? — Hvad er der i Vejen"?

"Det var tre Spørgsmaal paa en Gang, unge Mand", svarede han overlegent. "Netop fordi jeg, som De siger, er kristen Præst, har Kristi Kærlighed dreven mig — — —"

Selv i den feberagtige Tilstand, hvori jeg var, kunde jeg ikke lade være med at smile foragteligt, da jeg hørte ham nævne "Kristi Kærlighed". Jeg kunde i det Øjeblik gærne have traadt paa ham.

Han vedblev rolig: "— — dreven mig til at hjælpe den ulykkelige. Men forøvrigt kan jeg give Dem Avisen, hvor hele Historien staar, og jeg kan bevidne, at hvert Ord er Sandhed".

Han trak en Avis op af Lommen og gav mig

den, idet han viste mig Stedet, hvor Historien om Jødepigen stod fortalt.

Et Øjeblik var jeg som lammet, tilintetgjort.

Mirjam! Mirjam!

Men snart løftede sig hendes rene, ædle Skikkelse op af den Taagemasse, der bølgede for mine Øjne, og jeg skammede mig over, at jeg blot et eneste Minut havde givet Tvivlen Rum hos mig, Tvivlen om hendes Sjæls Adelskab.

"De har solgt hende! — kastet hende ud i Skændslen — De og Fader! Men om De saa har ført hende til Verdens Ende, skal jeg finde hende! Hun er lige saa ren, som De er uren, lige saa hvid, som De er sort."

"Tys! tys! Jeg er en Herrens Tjener og tilgiver Dem Deres ubesindige Ord! En Kristen gengælder ondt med godt", sagde Præsten salvelsesfuldt.

"Ha—ha—ha! Hvor meget har Fader betalt Dem for den Præstesmørelse"? udbrød jeg haanligt. Det var for meget for den gejstlige Mand. Han saa' arrigt paa mig, greb i Lommen efter sit Lommetørklæde for at tørre sin Pande, hvor Sveddraaberne perlede, tog sin Hat og vilde forsvinde.

Et Stykke Papir faldt ud af hans Lomme. Jeg tog det op. Det var en Bankanvisning paa et tusinde Gylden. Min Faders Navn stod paa den.

"Vær saa god, Hr. Pastor! — De er ikke saa

dum at kaste Pengene i Tempelkisten og betynge et af Træerne i Parken med Deres gejstlige Legeme"!

Med en hæs Snøften greb han Papiret og gik.

Udenfor ringede Kirkeklokkerne. Der var Begravelse. Ogsaa hos mig var der Begravelse!

ROM.

For en Maaned siden døde min Fader. Døden kom pludselig, ingen havde havt Bud efter den, Fader allermindst. Lægerne erklærede, det var et Hjærteslag. Ved Begravelsen var der Pomp og Pragt, mange Folk, mange Vogne, mange Blomster, mange Taler, men ingen Sorg.

Jeg blev paa en Gang Millionær og kom i Spidsen for en af Hovedstadens største Forretninger uden synderlig Kendskab til den; min Fader havde aldrig sat mig ind i noget. Jeg besluttede snart at overlade Forretningen i dygtigere Hænder end mine. Mit Sind var tungt. Jeg maatte ud, ud for at finde Mirjam!

En Dag gennemsaa' jeg en Bunke Breve. Nogle bar Faders faste, tydelige Haandskrift, men de fleste var fra Pastor Bürlach, fra jødiske Aagerkarle, fra fattige, værgeløse Kvinder, bedragne for alt: Penge, Lykke og Ære, og Bedrageren var — min Fader. Ingen vidste det, ingen i den hele Verden skulde faa' det at vide, eller om man vidste

det, saa trak man paa Skulderen og mente: Bagateller, den Slags Folk skal al Tid gøre Vrøvl!

Den Slags Folk!

Et frygteligt Oprør arbejdede sig op hos mig. Jeg syntes, jeg sank saa dybt — saa dybt — og blev borte!

Jeg brændte alle Brevene, men i mit Hjærte tændtes en Glød, der brænder endnu, — er det en Afgrundsbrand, som er kastet derind? Jeg tro'r det næsten.

— — — — — — — — — — — — —

NEAPEL.

Forretningen i Wien er solgt. Mit eneste Arbejde i Livet skal gaa ud paa at finde h e n d e. Jeg forlod Wien Dagen efter, at alt var ordnet, og mine Penge indsat i forskellige evropæiske Banker, og kom til Rom. Jeg gennemstøvede Ghetto, Jødekvarteret. Intet Spor. Saa til Neapel. Heller intet. En sælsom Uro driver mig til Jerusalem. Jeg rejser til Syrien, til Jødernes gamle Land, i Morgen. Med mig rejser Savnet og Længslen.

— — — — — — — — — — — — —

JERUSALEM.

Der ligger Sol over Jerusalem, den gamle Sagaby.

Hun er her, Mirjam er her. Jeg har set hende, talt med hende. O, hvor mit Hjærte banker!

Det var paa via Dolorosa. Hun stod i Samtale med en ældre Jødinde, som jeg hørte, hun kaldte Kadidscha. Hendes Røst vilde jeg kunnet kende iblandt tusinders. Vore Øjne mødtes. Hun blegnede og faldt afmægtig i den ældre Kvindes Arme. Jeg ilede hen til dem og fræmstillede mig selv for den forbavsede Kadidscha, som en gammel Kending af Mirjam. Vi fik hende bragt ind i en Grækers Hus paa via Dolorosa, og jeg sad hos hende, da hun aabnede Øjnene. Først saa' hun sig forvildet omkring, men snart vendte hun sig til mig i lykkelig Genkendelse. Pludselig udstødte hun et højt Skrig, hendes Blik blev vildt, og hun raabte: "Rør mig ikke! Uren! uren! Værre end spedalsk"!

"O, jeg er saa ulykkelig, saa fredløs"! tilføjede hun lidt efter, mere stille, men i stærk Graad.

Jeg greb hendes Hænder og gav dem mine brændende Kys. Jeg nævnede hendes Navn med al den Kærlighedsklang, min Røst ejede.

"Nu er du min — min — min! Hør det, Sion og Moria! hør det, hver Sagafugl paa de hellige Steder! Mirjam er min"! udbrød jeg sværmerisk.

Hun smilede gennem Taarer. Var det Smil ikke nok til at løfte mig op til Himlen!

"Min Ven", sagde hun sagte. "Jeg kan aldrig blive din. Jeg er den fattige Jødepige. Jeg har

virkelig været paa det forfærdelige Sted, Avisen nævnede; hvad der stod, var virkelig sandt, undtagen...."

Jeg slap hendes Haand og stirrede paa hende i maalløs Rædsel. Talte hun i Vildelse? Eller kunde ogsaa Mirjam lyve?

Der brast en Stræng i mit Hjærte. Jeg hørte den klinge som et Dødssuk, saa langt, — saa længe!

Jeg trykkede endnu et Kys paa hendes Pande, saa tumlede jeg ud af Stuen.

Mirjam saa' langt efter mig.

— — — — — — — — — — — —

VED DEN GYLDNE PORT I JERUSALEM.

Nej, jeg vil ikke gænme paa de Tanker, de er onde, og de gør mig ond.

Men de komme igen, hvor ofte jeg end jager dem bort. Hvorfor er jeg endnu her i Jerusalem?

Sjakalerne tudede fælt forleden, og et Par Hyæner skoggerlo sidste Nat nede i Kedron. Mon det betyder noget?

Jeg boer hos en Jøde tæt ved "den gyldne Port".

En uforklarlig Magt drev mig hen til Tempelmuren i Fredags. Der var en stor Forsamling, baade Mænd og Kvinder; mellem de sidste saa' jeg ogsaa Mirjam.

En hvidhaaret Olding begyndte Vekselsangen:
"Guds hellige er vildsom og øde"!
Og hulkende svarede Forsamlingen:
"Ti sidde vi ensomt og græde"!

Disse Klagetoner fra et sønderrevet Folk gav Genklang i mit Bryst, — ogsaa det var sønderrevet!

Kærligheden flagrede over Ruinerne.

Hun kunde græde. Det kunde jeg ikke. Hun ejede Tro, den havde jeg tabt.

Hun saa' mig ikke. Men desto længer jeg saa' paa hendes Ansigt, saa skønt i Lidelse, — ti hun led, kunde jeg se — desto mere lys og ren stod hun for mig, og jeg gik hjem med den Forvisning: Hvad hun saa end siger, hun er ren, uskyldig og god! Jeg maa tale med hende endnu en Gang og have det opklaret.

— — — — — — — — — — — — —

BETLEHEM.

Alene!
En Grav mere i Josafats Dal!

Venlige Sol, naar du løfter dig op over Oljebjærget og kysser Morias Minaretter og Golgatakirkens gyldne Kors, kys da ogsaa Graven, hvor min Mirjam slumrer!

Min Mirjam! — Ja, nu er hun min! Stille gik

hun ind ad den g y l d n e P o r t til Fredens Land.

Svale Pust fra Havet, naar I suse ned igennem Kedron og hen over Sion, sus da mildt og stille over Stedet, hvor min Mirjam sover!

Min Mirjam! — Ja, hun er min!

Et Brev, skrevet med hendes egen Haand, rystende i Dødskulden, ligger foran mig:

Jeg ved, du vil tro mig! O, hvor jeg elsker dig! — Præsten kom til mig i min Faders Hus og sagde: "Skynd dig med mig, Mirjam! Bankør N's Søn er bleven dødelig saaret og baaren ind i et Hus i Donaugaden. Han kalder paa dig, du maa gaa med mig, det vil gøre ham rolig"! Jeg kendte Præsten og tvivlede ikke paa, at han talte sandt. En Tanke fyldte mig: Du var syg og saaret og kaldte paa mig!

Uden Tøven fulgte jeg med i den Vogn, Præsten havde tilrede. Da jeg kom til det omtalte Hus, blev jeg ført op ad mange snævre Trapper, jeg hørte Latter og raa Tale omkring mig.

Hvor er han? spurgte jeg. Præsten var forsvunden. En gammelagtig, svær Kone med et hæsligt Ansigt greb mig haardt i Armen. "Nu kommer han straks", sagde hun, hvor over et halvt Dusin udmajede Piger lo, saa Vandet kom dem i Øjnene. Den gamle Kone tvang mig til at drikke et Glas Vin, hvor efter jeg faldt i en lang, lang, rædsom Søvn — o, saa rædsom! Den Gysen,

Døden nu lægger over mig, er sød imod den, der da fyldte mig!....

Jeg var indespærret; i mange Dage, ja, vistnok i Uger, jeg husker det ikke, sad jeg som i Fængsel. Man truede, bad, bandte, skændte, lokkede, — men med Væmmelse og Gru viste jeg enhver Tilnærmelse fra mig. Det begyndte efterhaanden at gaa op for mig, hvor jeg var. O, hvor jeg bad til mine Fædres Gud, mange Bønner, brændende Bønner; og han hørte mig! En Nat vaagnede jeg op af den utrygge Søvn, jeg nød, ved at Raabet: "Brand, Brand, Brand!" lød ude fra Trapperne og Gangene. Min første Tanke var: Lad Flammerne fortære dit elendige Legeme! Men snart vandt en ædlere Tanke Rum. Jeg ilede ud imellem de andre og blev reddet. En ældre Jødinde, som jeg mødte paa Gaden, og som kendte mig fra tidligere Dage, Kadidscha hed hun, førte mig hjem til sit; hun var mig god, og jeg betroede hende alt. Hun vilde til Jerusalem, og da hun var rig, tilbød hun mig at rejse med. Saaledes kom jeg til Sion, mine Fædres Stad. Nu ved du alt. Jeg gaar til Hvile, gaar ind ad den gyldne Port til Fredens Land. Om faa Dage vil man kaste min Grav i Josafats Dal imellem mit Folks Grave. Du skal ikke sørge. Jeg faa'r det lyst og godt; det faa'r du ogsaa, men Vejen gaar gennem Taager, og du skal kæmpe dig fræm til den gyldne Port.

Mød mig tidt og mød mig gærne,
Naar du vandrer i det fjærne!
Mød mig som din Sjæl Veninde
I hvert lyst og kærligt Minde!

Din Mirjam.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Farvel, Jerusalem! Farvel, du stille Grav i Josafats Dal! Ved dig vil min Tanke ofte tage Sæde, og i stille, stjærnerige Nætter vil jeg se min Mirjam; og naar Taagerne svøbe sig som en Dødskaabe om mit Hjærte, vil jeg høre dit varslende Ord: Du skal kæmpe dig fræm til den gyldne Port.

Farvel, Mirjam!

Farvel!

— — — — — — — — — — — —

SAN FRANCISCO.

Jeg er i Frihedens og Fræmskridtets Land. Her er Ungdom og Dristighed, her er Stigning og Kraft, jeg mærker det straks.

Mon jeg her skal finde den Livsglæde, som gør stærk?

Jeg har kendt Livets tungeste Skibbrud; o maatte jeg kende dets skønneste Rejsning!

Et vil jeg — fornægte mig selv, tjene, gøre Gavn, volde Glæde, hvor jeg kan, — men aldrig bliver jeg selv glad!

— — — — — — — — — — — —

Arbejde! Velsignede Arbejde! Velgørende Træthed, naar det skumrer, og Signalet lyder: "Færdig for i Dag!" Saa sværme de ud, disse trætte, svedige, sværtede Mennesker; de skynde sig for at naa' hjem, hvor en kærlig Kvinde byder sin Mund til Kys, og et Par smaa Barnehænder faa' travlt med at lede efter Faders Sko. Den trætte Mand er aldrig for træt til at løfte sit Barn op eller give en Haandsrækning til hende, der er Solen i den lille Verden, der bærer det fortyllende Navn: Hjem.

Hjem! hellige Ord! mægtige, stærke Ord! Sprogets klareste Perle!

Men jeg er hjemløs. Jeg har intet at skynde mig efter. Intet Syn af smilende Øjne og bløde Fingre og buttede Rosenkinder svæver for mine Øjne! Kunde jeg finde et Arbejde, der blev mig en Livsens Vederkvægelse, en mægtig Strøm, der fanger mine Sorger og spreder Mørket!

Jeg, Rigmanden, misunder den jævneste Daglejer.

For et Par Maaneder siden kom jeg her til San Franciso. I det gamle Evropa kunde jeg ikke holde det ud længer. Jeg foragtede al den Unatur, hvori Livet optraadte, alt det Hykleri, der var blevet til en Nødvendighed for den dannede Verden, og harmedes ved at tænke paa al den Tid og Ungdomskraft, jeg havde ofret paa dette Afgudsalter.

Min Rigdom vil jeg bruge til at gavne mine Medmennesker, til at frelse de ulykkelige, tørre Taarer og stille Savn, sprede Lys og skabe Smil, kæmpe for Sandhed og Kærlighed — maaske viger saa den mørke Skygge.

Arbejde, — arbejde vil jeg, deraf vil jeg selv leve; arbejde mig træt paa Legemet — Sjæletræthed har jeg kendt saa længe!

— — — — — — — — — — — — —

SAN MATEO, CALIFORNIA.

Venligt og gæstmildt modtog den tyske Præstefamilie mig. Var Præsten ikke rig paa andet, saa var han det paa Døtre. Hans Hustru fortalte mig smilende, at hendes Mand i Bryllupsnatten havde drømt, at der stod en tilhyllet Kurv i hans Værelse, og da han gik hen og tog Klædet af, fløj tolv smaa hvide Duer ud og satte sig paa Gulvet, men blev saa til tolv smaa Piger. Drømmen opfyldtes til Bestyrtelse for Slægt og Venner; men Præsten og hans Hustru smaalo, naar velmenende Amerikanere gav deres Medfølelse tilkende med et: too bad!

De tolv Præstedøtre bliver ikke opdragne som Liljer paa Marken, der arbejde ikke og spinde ikke, men maa gøre Gavn og Nytte paa forskellig Maade. Der er hyggeligt og lyst i dette Præstehjem.

Jeg søgte ikke til Præsten for Troens Skyld.

Ak, — Troen er død for længe siden. Tvivlen sidder paa dens Grav som en hæs, skrigende Ravn.

Nej, jeg mente, Præsten kunde give mig Anvisning paa et eller andet, jeg kunde tage fat paa, et Arbejde.

Men jeg kunde ikke være uærlig imellem disse ærlige Mennesker. De fik at vide, at jeg var rig og mente derfor, at min Arbejdstrang kun var en Grille, som de intet Hensyn tog til.

Men saa skete der et Omslag. Præsten og jeg kom en Dag i alvorlig Samtale om Religionen. Jeg bekendte, at jeg var en Tvivler, at jeg ikke kunde tro paa alle de Læresætninger, Kirken havde vedtaget, men vilde gærne tro paa Guds evige Kærlighed. Om mig selv mente jeg, at jeg var i en ond Skæbnes Vold: Alt, hvad der hed Kærlighed, flygtede for mig; jeg bragte Sorg og Død, hvor jeg kom.

Præsten blegnede ved disse Ord og blev efter denne Samtale mere og mere kølig over for mig, hans Hustru og Døtre skyede mig, og jeg mærkede snart, at man ønskede, jeg vilde flytte.

Jeg flytter tilbage til San Francisco og lejer mig ind paa Montgomery Street, alene med mine Tvivl og tunge Tanker. Alene!

— — — — — — — — — — — — —

SAN FRANCISCO.

Jeg har været syg. Det uvante Arbejde kunde jeg ikke taale. Lægen har paa det strængeste forbudt mig at tage fat igen. Bør jeg adlyde ham?

Men noget maa jeg have at bestille. Jeg arbejder ved det store Blad, "Chronicle", som Reporter. Men jeg maa gøre Gavn i videre Kredse. Jeg maa trodse den Skæbne, der som en mørk Sky hænger over mig. Jeg skal jo kæmpe mig fræm til den gyldne Port.

— — — — — — — — — — — —

Jeg troede, jeg var i Oplysningens og Fræmskridtets Land. Men de samme fjendlige Magter, jeg flygtede for i Evropa, møder mig herovre i Amerika.

Forgæves søger jeg at tale de fattiges Sag. Man smiler, indrømmer høfligt et og andet, trækker paa Skulderen og ser paa Klokken: "De undskylder, — jeg skal netop med Færgen til Alameda"!

* * *

Igaar bar jeg mig ad som Kong Savl, der gik til Endor. Jeg var til Spiritualist-Seance. Jeg gyste ved Tanken om, at Mirjams Navn og Minde kunde blive besmittet, og dog drev en uovervindelig Lyst til at kige indenfor i det mystiske Aanderige mig til at gaa med. Men hvor jeg blev skuffet.

Pjattet Snak, daarligt eftergjorte Taskenspillerkunster og hverdagslige "tricks" var alt, hvad jeg fik at se og høre. Istaphænder strøg hen over mit Ansigt, Breve kom flyvende, Stole kom hoppende, hvide Skikkelser gled lydløst forbi os, men det hele havde noget vist haandfast ved sig, jeg kunde slet ikke blive betaget.

Hekse? Er der virkelig Hekse? San Francisco har legio af dem. Nogle af dem bo i elegante Villaer og modtager kun "Standspersoner"; andre tager til Takke med smaa Kvistkamre eller lignende beskedne Opholdsteder og vrager ikke mellem Gæsterne. San Franciscos Hekse kalder sig "fortune-tellers", "clairvoyants", Spiritualister osv.; en Mængde af dem skriver sig for Doktorer; Heksene af Mandkøn — dem er der ogsaa en Del af — er alle Professorer. I de daglige Aviser mylrer det med Avertissementer, hele Spalter fulde, fra disse overnaturlige; og udenfor deres Boliger indbyde pralende Skilte til at træde indenfor og faa' sin Lykke at vide. Disse Hekse er ikke gamle, magre Kvinder med rynket Aasyn, knoklede Hænder og tjavset graat Haar, ridende paa Kosteskafter, eller rugende over deres Heksegryder, hvor Menneskeben, Snoge og Tudser koge til appetitlig Vælling. De er heller ikke sorthaarede, sortklædte Præstinder med Diadem om Panden og Træfod til Trone. Nej, de er moderne "ladies".

Er det ikke mærkeligt, at i vor, i den store Op-

lysnings Tid, kunne disse Hekse, Sibyller og Tusindkunstnere trives og tjene Penge i tusindvis; ti San Francisco er ikke ene om Æren af at have dem, om der end maaske er flere i Stillehavets gyldne Stad end i de andre store Byer, som heller ikke har et saa broget Udvalg af Hekse af alle Folk og Stammer og Tungemaal. Blandt San Franciscos Hekse er Jødinder, Negerinder, Mulatinder, Kreolerinder, indianske squaws, Kineserinder, Japaneserinder, Otaheiti-Piger, mexikanske Signoritas, Spanierinder, Italienerinder, Kanak-Skønheder o. s. v., hvor til kommer en Hærskare af de mere almindelige, hvor Tyskerne danne Hovedmassen. Se, dette kan næppe nogen anden Storstad byde!

Men et sørgeligt Vidnesbyrd om Oplysningens Utilstrækkelighed er det rigtig nok, at Tallet paa dem, der giver sig af med at "mane, signe, øve Trolddom, vælge Dage og gøre Spørgsmaal til de døde", stadigt stiger, lige som Tallet paa dem, der søge saadanne Kloaker i Stedet for Livets klare Kilder. De fineste af dem optræder enten som Læger, der kende hemmelige Undere og hid til ukendte Lægedoms-Urter, eller som Præster; de undse sig ikke ved at kalde deres Sammenkomster "religiøse".

Fra en til fem Dollars tage disse Sandsigerske; nogle modtager kun Damer, andre kun Herrer, men de fleste gør ingen Forskel paa Køn.

Jeg har lagt Mærke til adskillige af Skiltene paa disse Heksehuler, der findes rundt omkring i den store By.

"Her bo'r den virkelige Taterske (the true gypsy), der tyder Haandens Palmetræ", staar der paa et Skilt; paa et andet læser man: "Gaa indenfor til den syvende Datter af den syvende Søn, Verdens største Vidunder; Fortid, Nutid og Fremtid afsløres, adskilte elskende hjælpes til at komme sammen, Livet gøres lyst og rigt. Tilfredsstillelse garanteres". Denne ædle Dame siges at være nøje kendt med San Franciscos Rigmænd. Hun er romersk-katolsk; men skønt Kirken strængt forbyder al Slags Trolddom, saa ser man dog gennem Fingre med hende, ja Præsterne kalde hende end og med op paa Basarerne til Fordel for Kirker og Vajsenhuse, for at hun kan faa' Lejlighed til at hellige sit Haandværk. De romerske Fædre er medgørlige!

Et Sted paa Mission Street læser man paa Døren: "Kristelig Sandsigerske, business-medium, naturlig clairvoyant, særdeles billig og ufejlbarlig". Paa Dupont Street bo'r en af en anden Slags: "Miss Loto og den ædle Indianer-Høvding 'Høge-Øje', som med Djævelens Hjælp gennemskuer alt." Det kan man kalde uforblommet!

En ejendommelig "business" driver en Mand, som hver Dag forsyner alle Byens Spaakvinder og Hekse med smaa firkantede Trylletegn. De er

dyppede i Blodet af henrettede Mordere og indførte fra Evropa, forsikres der, derfor koster de ogsaa fra en til tre Dollars Stykket. De sælges som "charms". Spaamændene i San Francisco kalde sig med Fællesnavnet 'Astrologer'; deres Kundgørelser i Bladene bærer som fælles Overskrift det mystiske Ord, 'Astrologi'. Mellem Astrologerne og Spiritualisterne føres der stadig Krig; de første paastaa, at de tjene den "fri Videnskab," de sidste kalde sig helst en "Kirke". Kun en Gang om Aaret, naar Astrologerne, Spaamændene og Heksene skulle løse Bevilling og betale "license", gaa de i sluttet Trop over til at være en Kirke for som saadan at blive fri for at betale; det er imidlertid sjældent, at det lykkes dem at overbevise de vantro By-Embedsmænd om deres Kirkelighed; ikke en Gang Madame Lionella, som satte et Rev. foran sit "verdensberømte" Navn og læste Fremtiden i en Jeriko-Rose, slap fri, men maatte ud med Pengene til Byens Kasse.

* * *

Tiden gaar, men Taagerne vokse. Nu har jeg snart været i Amerika i lang Tid. Man kalder mig Filantrop, man hædrer mig, og dog — jeg er ene og forladt, selv midt i den store Forening, hvis Præsident jeg er —, hvor jeg holder talrigt besøgte Møder og har vundet Navn som Taler.

* * *

Er jeg overtroisk — jeg, som intet tro'r? For mange Aar siden gik jeg med Mirjam i Prateren, det var hjemme i Wien. En gammel, styg Kvinde stansede os og bad om Almisse. Jeg gav hende en halv Gylden, men hun blev staaende og vilde absolut spaa os. Utaalmodig skubbede jeg til hende, saa hun snublede og havde nær falden. Men hvor hun blev vred! Hun løftede sin Stok imod mig — jeg synes endnu, at jeg kan se hendes vildt fordrejede Ansigtstræk og hendes knoklede Haand — og raabte: "Forbandelse! Forbandelse! Visne og dø skal alt, hvad du faa'r kært! Glæden skal flygte for dig! Freden skjule sig, naar du kommer!"

Mirjam blev bleg og rystede som en stakkels Blomst i Stormvejr. Jeg blev harmfuld, og vi gik hurtigt bort. Men jeg har aldrig kunnet glæmme den gamle Kvindes Trusler. Visne og dø! Min Ungdomsglæde, mit Ungdomsmod, mit Haab, min Mirjam — døde! Jeg selv er visnet som det gule Blad i Skoven.

* * *

Jeg er en Indbygger i Tvivlens Land, jeg driver ned ad en af de stride Strømme, som dette Land er saa rigt paa. Jeg kan høre Havet bruse. Er det Dødens Hav? Tilintetgjørelsens Vande?

Jeg sidder imellem Taagerne som imellem stængende Fjælde.

Var det bare Fjælde, jeg skulde komme over dem; der var Form og Fasthed; men disse døde, uformelige Masser! For hvert Slag, jeg slaar ned i dem, lukker de sig kun saa meget tættere!

Over Taagerne kan kun Kærlighedssolen sejre. Vil den nogen Sinde bryde mine Taager? skal jeg naa' den gyldne Port?

* * *

Jeg troede mig stærk. Ja, jeg kan spotte med Præsternes salvelsesfulde Taler; jeg kan le højt, naar de gamle Gavtyve paa Montgomery og Kearney Street, "brokers and bankers" osv., sender mig den ene Bifalds-Salve efter den anden, jo højere jeg taler om Renhed og Sædelighed, Dyd og Moral. Disse Spillekonger og "Spekulanter", der flaar de fattige levende og vilde skamme sig ved at blive greben i et simpelt Bedrageri, men fortælle det som en stolt Bedrift, naar de have tilvendt sig hundredetusinder ved Udsugelser og Aager af den skammeligste Slags.

Men jeg er ikke stærk. Midt paa Tvivlens Taagehav længes jeg dog efter Lys og Fred, og der er noget inden i mig, som græder højt! — Kun naar Mindet løfter mig tilbage til Graven i Josafats Dal, bliver jeg stille, — stille!

* * *

Igaar var det Juleaften. Klokkerne kimede næsten som hjemme. Jeg kendte en Blødhed og Stilhed, som jeg ikke længe havde følt.

Udenfor en glimrende Butik stod en Flok Skopudsere med deres Kasser og Børster. Men deres Iver for at tjene en "dime" ved "a shine" var i Øjeblikket vegen for Beskuelsen af al den Jule-Herlighed, der var at se i den fine Butik.

Jeg fik en Tanke. "Vil I spise til Aften med mig, Drenge"? spurgte jeg dem. De vendte sig om imod mig, nogle af dem i stum Forbavselse, andre i Tvivl, enkelte med et stilfærdigt: Yes. "Saa kom med"! Hele Flokken fulgte mig ind i en nærliggende Restaurant, hvor de fine Opvartere gjorde store Øjne, da de saa' deres Gæster. "Giv dem det bedste, De har", sagde jeg til Værten. Og de fik det. Hvor jeg nød deres Appetit. En stille Forundring lyste ud af deres Ansigter, men de spiste af Hjærtens Lyst.

Da vi kom udenfor paa Gaden, spurgte jeg hver enkelt af dem, hvad han helst vilde have i Julegave. — Ja, en vilde have dette, en anden hint. Og de fik det. Her var Butiker nok. Hvor det gjorde mig godt at se disse Drengeøjne straale og høre deres hviskende Bemærkninger.

"He is a kind of a crank, don't you think so"? var der en, der sagde, "but he is a dandy one anyhow", tilføjede han. Da jeg skiltes fra dem, var der en af dem, der havde set, hvorledes

det gaar til i Livet, og han udbrød: "Boys, three cheers for the gentleman"! Og jeg fik de tre cheers, — de bedste Hyldestraab jeg har faaet.

— — — — — — — — — — — —

"Buy a bokay? Buy a bokay' Ten cents only, Senor"! San Francisco har sine Blomsterpiger lige saa vel som Venezia og Rom. Den lille Pige bød sine Blomster fræm; hundreder gik forbi uden at ænse hende eller hendes Blomster; endelig var der en ældre Herre, der forbarmede sig over hende og købte en Buket, hvor med han forsvandt i en af de flotte Restauranter for "ladies and gentlemen", som der er saa mange af baade paa Kearney og Market Street.

En lurvet, sværlemmet Mand fulgte den lille Blomsterpige i Hælene. Saa snart hun havde solgt Buketen, traadte han tæt hen til hende, snappede Pengene ud af hendes Haand og førte hende, idet han tog hende haardt i Armen, hen til en Trappe, der førte ned til en Kælder-Knejpe. Hun saa' sig sky omkring og prøvede at gaa tilbage; men med en høj Ed og en uhyggelig, dæmonisk Latter stødte han hende ned ad Trappen. "Hvad er der i Vejen med dig? Vil du bare se, du piller af!" En Kvinde aabnede Døren: en fæl Os slog ud igennem Aabningen. Hun skjalv, da hun saa' Manden og Barnet sammen. "Send hende ikke her ned, Mark!

For Guds Skyld, send hende ikke her ned!" sagde hun i en lav, bedende Tone.

"Lad mig være fri for dine Indvendinger", svarede han haardt og raat. "Pas du dig selv; Tøsen er min, og jeg har Lov at gøre med hende, hvad jeg finder for godt".

Kvinden sukkede dybt og saa' med et Blik, der lyste i Kærlighed, paa den lille Pige. Stakkels blege, kuede, skræmte Kvinde! Knejpelivet havde mærket hende, Samlivet med Uslingen havde dræbt de spirende Blomster i hendes Sjæl; men Moderkærligheden var ikke slukket; den lyste ud af Øjet, den hang i Taaren, den lød gennem Sukket og talte fra de bævende Træk i det lidende, kummerfulde Ansigt.

Han stødte hende haardt ind i Knejpen, hvor Øldunst og Tobaksrøg laa som en Taage hen over Gæsterne, der sad ved smaa Borde og lyttede til en "Minstrel", der med gyselig fordrejet Ansigt sang: "O, my little Nelly Gray, they have taken her away"! Den lurvede skubbede den ældre Kvinde og Pigen foran sig og drev dem hen til Forhøjningen, hvor den sorte gjorde sit bedste for at underholde Forsamlingen.

Et Øjeblik efter var de begge to i Arbejde. Den ældre sang en Vise, hvis Omkvæd istemtes af de tykmælede, ølede og hæse Knejpegæster, mens de slog Takten med Støvlehæle og Ølglas og sagde meningsløse Vittigheder imellem Versene.

Blomsterpigen gik omkring og opvartede og blev opvartet med raa Smiger og Kærtegn.

Jeg saa' og hørte det hele. Derind vilde jeg ikke gaa. Men jeg tænkte paa Elendigheden hele Natten, og i Morges, da jeg vaagnede, stod det klart for mig, at jeg maatte gøre noget for at mildne den. Men hvorledes?

I Aftes gav jeg en Skildring af, hvad jeg saa' igaar paa Gaden. Jeg malede med Ord. De greb, de fængede! Jeg kunde se det, mærke det. Der lød Hulken op til mig fra mangen Stol.

Det var ikke Penge, jeg bad om; men varme, sympatetiske Hjærter vilde jeg have, Hjærter, der vilde lægge et Arbejde ind for at løfte de kuede og forladte — dem, der er saa mange, mange af.

Jeg har besøgt mange fattige i deres Hjem, delt ud baade Penge og Klæder; men det tykkes mig altsammen saa lidt, saa fattigt. Gør jeg det ikke mest for min egen Skyld?

* * *

Underligt nok, jeg kan ikke finde den Knejpe igen. Der, hvor jeg syntes, det var, at Blomsterpigen blev stødt ind forleden Aften, er der lukket, og ingen ved noget om Folkene.

* * *

"THE GOLDEN GATE" VED SAN FRANCISCO.

Lone Mountain—San Franciscos store Kirkegaard. En Række Sandhøje tæt ved Golden Gate er forvandlede til prægtige Haver med skyggefulde Gange, Blomsterterasser, udstrakte Anlæg med tropiske Planter og plaskende Vandspring, — her hvile de døde. Hvilken Mængde Grave! Mange ere sammensunkne, ukendelige; Græsset gro'r højt hen over dem. Ingen kærlig Haand har nogen Sinde hygget om dem, ingen Taare vædet dem. Men langt, langt fra "the Golden Gate" græd mangen Fader og Moder; mangen Hustru og Fæstemø saa' med Længsel den Dag i Møde, da Manden, Bejleren, vilde komme tilbage fra Guldets og de grønne Skoves Land. Men han kom aldrig!

Han søgte efter Rigdommens gyldne Port, men fandt kun en Grav ved the Golden Gate.

Passatvinden stryger hen over hans ensomme Hvilested paa Lone Mountain.

I en Krog af Kirkegaarden var der Jordefærd. Jeg gik nærmere. Følget var ubetydeligt: en ældre Kvinde, støttet af en yngre lille Pige, og et Par Mænd af tvivlsomt Udseende, — det var alt. Præst var der, og Ligprædiken holdt han.

Haarde og kolde faldt Ordene. Haard faldt Dommen over den døde og haard over de levende.

"Hans Blod vil blive krævet af din Haand, du

ulykkelige Kvinde! Fra Mørkets Afgrund vil Selvmorderens Røst stige som en voldsom Anklage: Havde du bleven hos mig, var det ikke sket!...."

Den ældre sortklædte Kvinde udstødte et Skrig og faldt om i Græsset, den unge Pige kastede sig hulkende over hende, medens et Par af Følget søgte at faa' hende ind i Vognen, hvilket omsider lykkedes.

Præsten gik. Jordefærden var endt. Min Deltagelse var vakt. Jeg gik hen til Kusken for at faa' Adressen. "Mrs. Newman, Mission Street", var Svaret. Husnumret hørte jeg ikke.

Men havde jeg ikke set baade Kvinden og den unge Pige før? Jeg ledte i min Hukommelse, men længe forgæves

Nu har jeg det!

Det var Blomsterpigen og hendes Moder; den døde Mand var hin lurvede, som stødte dem ned ad Knejpetrappen.

De var altsaa gaaet fra ham, og han var siden død som en Selvmorder. Det kunde jeg gætte mig til af den saakaldte Ligprædiken.

* * *

I et Par Aar har jeg nu boet i Mrs. Newmans Hus. Det er blevet mit Hjem herude ved det stille Hav. Hjem! Jeg naaede dog at faa' et saadant; de siger endog, at jeg har skabt det og kalder mig

deres Velgører. Jeg deler min Rigdom med dem, de giver mig deres Kærlighed.

Johanne — Blomsterpigen — løber ikke mere omkring for at sælge "bokays"; hun gaar paa Højskolen, hendes Lyst er at blive Lærerinde. Ingen kan som hun glatte Rynkerne i min Pande eller blæse Taagerne bort, naar de komme for at gøre deres gamle Herredømme gældende. Jeg har levet rige Dage, rigere end nogensinde siden min Ungdomskærligheds Dage i Kejserstaden ved Donau.

* * *

Jeg skal op i Bjærgene. Lægen kræver det. "Rejs", sagde Johanne og hendes Moder, "rejs for at leve sammen med os. Vi holder saa meget af Dem, vi vil nødig miste Dem"! Det kære Barn græd og var helt utrøstelig. Og jeg græd ogsaa, da jeg sagde farvel.

Gud ske Lov, jeg kan græde igen!

Derigennem synes jeg at se den g y l d n e P o r t lyse, den, der fører ind til Fredens lykkelige Land.

* * *

LAKE TAHOE.

Nevada County er Californias Himalaya-Egn: i Øst de høje Sjerras og deres evige Sne, i Vest Vinmarker og Orangelunde; her er ikke mange

Kornmarker, men desto flere Guldminer og Frugttræer, der ogsaa er Guldminer. Højt oppe i Bjærgene, omgiven af snedækte Fjældtinder, ligger Truckee, ikke langt paa den anden Side af denne Station er Grænselinjen imellem Staterne California og Nevada. En Mængde dejlige Alpesøer ligge gæmt oppe i Fjældene. De navnkundigste ere Donner Lake og Lake Tahoe. Baade Truckee og Tahoe er Navne paa indianske Høvdinge, om hvem der endnu gaa romantiske Sagn. Lake Tahoe er efter Indianernes Frasagn en forhekset Sø; sjælden vover den røde Mand sig did, hvor Tavsheden raader, og Ensomheden hersker uforstyrret. For mange, mange Aar siden, da Ukiah-Stammen var et stort og mægtigt Folk, kom langt ude fra Havet en hvid Mand med fagert Haar og Skæg og tog Bolig iblandt dem. Han var vis som ingen anden og vældig til at føre Vaaben; Høvdingen førte ham til sit eget Hus og gav ham sin Datter til Ægte. Hun elskede det blege Ansigt og blev aldrig træt af at skue ind i det smukke Aaasyn med de dybe, blaa Øjne. Men den hvide Mand blev ked af sin indianske Hustru, Længsel efter hans eget Folk tog ham, og han flygtede. Hun ilede efter ham, let som Antilopen, og indhentede ham ved Lake Tahoe, hvor hun bønfaldt ham om at vende tilbage igen. De stod begge paa et Fjæld, som hang ud over Vandet; han tog smilende hendes Haand og talte indsmigrende til hende,

men pludselig greb han hende med fast Haand og kastede hende af al Magt hovedkulds ned i Søen. Hun sank tilbunds, og den hvide Mand fortsatte sin Flugt, og ingen saa' ham siden. Men den myrdede Kvinde forvandledes til et Sø-Uhyre; at og til løfter en Søslange sig op over Bølgerne, den har et Kvindehoved med langt, lyst Haar og blaa Øjne; men den, som ser hende, dø'r inden næste Nymaane.

— — — — — — — — — — — —

SACRAMENTO.

— I fire Aar har jeg nu aandet Bjærglutt og levet mellem Desparados og Kinesere i Amerikas Himalaya.

Nu maa jeg ned til San Francisco. Jeg føler, at jeg har Venner dernede. Igaar fik jeg Brev fra Johanne. Hun skal op til Eksamen en af Dagene. Hun er saa glad, skriver hun, og holder saa meget af mig.

Sælsomt, at der endnu kan være et ungt Pigehjærte, der kan holde af mig! Men hun er jo kun et Barn endnu.

Hun holder af mig!

Har jeg glæmt Graven i Josafats Dal?

Nej. Men jeg har begyndt at mærke, at jeg endnu tilhører Verden, og at en Stræng i mit Hjærte, som jeg forlængst troede klangløs og død, endnu ejer en Tone, der fanger mig.

— — — — — — — — — — — —

SAN FRANCISCO.

Igaar var jeg ude hos Mrs. Newman. Jeg var Æresgæst; ti der var Gilde. Johanne havde taget Eksamen med Glans; nu kunde hun blive Lærerinde, hvad Dag det skulde være.

"Og det kan vi takke Dem for, Mr. Bristow" — det er mit Navn i Amerika, — "De er Aarsag til al vor Lykke og Glæde", sagde den gode Kone med Taarer i de ærlige Øjne. "De kom som en Guds Velsignelse til os, da det saa' allerværst ud. Og i seks Aar har De holdt hende fræm, saa hun er bleven til noget. Jeg havde rigtig nok aldrig tænkt, at jeg skulde blive saa glad"! Jeg følte Velsignelsen af at gøre et Menneske glad.

Johanne kom hen til mig, tog begge mine Hænder i sine og knugede dem stærkt, og en varm Taare faldt ned paa dem; hun saa' mig ind i Øjnene — ind i Sjælen — og sagde blødt, medens Stemmen skjalv lidt, skjalv i Glæde:

"Jeg er saa lykkelig! — saa usigelig lykkelig! — bare De nu ogsaa var det! Tak, inderlig Tak for alt godt"! Hendes Kind hvilede ved min. Hvor havde jeg forhen havt mine Øjne? Var den dejlige, slanke Skikkelse med disse talende Øjne, med denne bløde, betagende Røst, var det virkelig min lille Johanne? Kunde da disse Par Aar have virket en saadan Forandring? Skolepigen Johanne, der kyssede mig farvel, og som fortrolig klyngede sig

op til mig, naar det kneb med Algebraen og Fysiken, og jeg rodede op i Ruinerne af min Skolevisdom for at hjælpe hende, — og nu den unge, skønne Kvinde, en fuldendt Dejlighed, Dame i Væsen og Tale, og dog Barn i Uskyld og Ynde! Var det een og samme?

Jeg stod som bedøvet og saa' vist nok uendelig dum ud, da jeg svarede, at her var i Grunden ikke saa meget at takke for, den Smule Penge var vel anvendt.

Men da jeg et Par Timer senere sad i mit Værelse paa Palace Hotel, var der noget hos mig, som sagde:

"Der kan maaske endnu blive noget af dig"!

Og jeg greb mig selv i at regne Subtraktion. Hun var 20 Aar og jeg .... Ja, hvorfor skulde det regnes ud! Alderen spiller jo ingen Rolle. Kærligheden jævner.....

Kærligheden!

Underligt, at det Ord igen kan dukke op hos mig!

* * *

Mrs. Newmans Hus er det hyggeligste paa Mission Street, ja i hele San Francisco.

Det har jeg heller ikke set før. Tidligere syntes jeg næsten det modsatte. Bunker af Sytøj, Knappenaale alle mulige Steder, Klude, Sakse og Strygejærn paa Bordene, og saa den ækle Kat — jeg har

aldrig kunnet udstaa Katte — der hvæsede og skød Ryg og stirrede med sine grønne Øjene op i mit Ansigt, som om den talte hver Draabe Kaffe, jeg drak. Men i Dag kunde jeg slet ikke faa' Øje paa al den Uorden, og jeg bekvemmede mig endog til at stryge Katten ned ad Ryggen. Johanne skænkede Kaffe, det havde hun gjort saa tidt, — men som Kaffen smagte i Dag!

"Men De glæmmer jo helt at drikke Deres Kaffe for at se paa mig", sagde hun skælmsk. "Er der noget i Vejen med Krøllerne? De plejede al Tid at kritisere mine Krøller! Kan De huske det"?

Jeg mærkede, at jeg blev rød og vaasede noget om Krøller — Kritik — Kaffe — kønt — og en hel Del andet, der begyndte med K.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— Christina Nilsson var i San Francisco. Johanne og jeg hørte hende synge. Sad vi virkelig i Theatret? Eller var vi i den Verden, hvor de skønne Toner er eneraadende, i den rige, straalende Verden, hvor alt er Samklang og Skønhed, fordi alt er Kærlighed! Da de sidste Toner af da Capo-Numret: "Old folks at home", lød, — jeg kan ikke lide Udtrykket "døde"; ti saadanne Toner dø aldrig — sad den mylrende Menneskemængde et Øjeblik som betagen, lige som i Forsøg paa at følge de bortsvævende Toner. Hvilken Stilhed!

Men hvilket tordnende Bifald, der saa afløste denne Stilhed! Det var, som vilde den aldrig faa' Ende!

For mig, der har erfaret, hvad det vil sige, at tvivle om alt og se paa ethvert Menneske som en Løgner og Hykler, var det en Vederkvægelse at se de mange hundrede tindrende Øjne, hvor Smil og Taarer kæmpede med hverandre, eller rettere fulgtes venligt ad.

De Mennesker, hvis Hjærter Skønhedens Toner kunne røre og løfte, kan Sandhed og Kærlighed ogsaa naa'.

Dejlige, uforglæmmelige Aften! Da vi kom hjem, sang Johanne med sin søde, lille Stemme: "Old folks at home"; ti "Moder skal ogsaa have lidt Fornøjelse", sagde hun.

"Jeg faa'r det aldrig sagt", sagde jeg til mig selv, da jeg gik hjem. "Hun er min Glæde og Lykke. Men hun skal ikke vide, hvor meget hun egenlig er for mig. Min Vej er mere den blege Vinters, hendes er det rige, smilende Foraars. Men jeg vil frydes ved Solsmilet".

Lykkens g y l d n e P o r t vinker.

* * *

Hvilke Dage!

Jeg var i San Jose. Der fik jeg det Telegram, der i al sin Korthed sagde saa meget og stødte

mig ud paa de mørke Bølger: Johanne is very sick. Come quick.

— Jeg sad ved hendes Seng. Hun havde ikke mærket, at jeg var kommen ind. Hun aabnede Øjnene og saa' sig omkring, som om hun søgte nogen: "Moder! Er Mr. Bristow kommen"?

Jeg greb hendes Haand. "Johanne, min knækkede lille Blomst"! Jeg kunde ikke sige mere. Et langt og kærligt Blik viste, at hun kendte mig. Hun trykkede min Haand, løftede med Besvær sin Arm og strøg med de fine, bløde Fingre hen over min Pande og ned af mine Kinder. Pludselig lagde hun Armen om min Hals og drog mit Ansigt ned imod hendes, saa nær, at hun kunde løfte sit Hoved lidt fra Puden og trykke et varmt, glødende Kys paa min Mund. Jeg skjalv som i den stærkeste Storm. Jeg knugede hendes Haand og gav hende Kys paa Kys, Taare paa Taare.

"Tak! Aa, hvor jeg elsker dig! — Farvel! Vi mødes ...." Det var hendes sidste Ord.

Hun sank tilbage paa Puden, men hendes Øjne vedblev at hvile kærligt paa hendes Moder og mig. Et lyst Smil stod ud fra dem.

Saa kom Skyggen. Eller hvad var det? Skønt hendes Øjne endnu var vendt imod os, følte vi dog, at hun ikke var hos os. Stille var hun gleden bag ved Skyen, gaaet ind ad den g y l d n e P o r t til Fredens Land.

SAN FRANCISCO, FEM AAR EFTER.

— Igaar fulgte jeg Mrs. Newman til Jorden. Paa Lone Mountain ligger hun nu ved Siden af Johanne. Havtaagen stod tyk og tæt ind af the Golden Gate, saa at vi næppe kunde se ti Skridt fræm. Der gik en Gysen igennem mig, en Følelse af Forladthed. I Dag har jeg holdt mig inde. Jeg har jo ingen Steder at gaa hen.

Forladt! — Nej, de er hos mig, som jeg elsker.

* * *

Mit Haar er blevet graat; det gaar ned au Bakke med Kraft og Sundhed. Men de sorte Tvivl er overvundne, Taagerne ligge bag ved. Jeg er naaet til Fred med Gud og mig selv. Igennem Kamp og Arbejde har Savn og Længsel vist Vej til den g y l d n e P o r t, — ikke Rigdommens og Ærens og Magtens, heller ikke Sagaporten i Jerusalem eller Havbrus-Porten ved San Francisco, men den, der staar ved Indgangen til det Lykkens Land, hvor den evige Fred og Glæde har sit Tempel.

Jeg føler, at jeg nærmer mig den straalende Port med raske Skridt.

Inden ret længe hviler jeg ude paa Lone Mountain ved Golden Gate, ved Siden af Johanne.

Lægen siger rigtig nok, at det har intet at betyde; jeg maa ikke leve saa ensom, skal ud at more mig, nyde Livet!

Jeg h a r jo nydt Livet, — har jeg ikke? Var ikke h e n d e s Kys i Dødens Stund værd et helt Livs Kampe og Skygger?

Jeg har naaet, hvad jeg kunde naa': Sejr over Taager og Tvivl, Lys over Livet og Døden.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

San Francisco,
San Francis Hospital.

Om et Par Dage falder den sidste Planke af denne skrøbelige Skude. Doktoren maatte, hvor nødig han end vilde, ud med Sproget. Jeg føler ingen Smærter, er kun træt. Min Formue, som endnu er betydelig, har jeg sørget for, kan komme dem tilgode, som kæmpe haardest.

Blege Nonner i hvidt Lin færdes stille omkring mig med bløde Hænder og bløde Ord.

Et Par Gange om Dagen sidder en venlig gammel Pater ved min Seng. Jeg har fortalt ham mit Levnedsløb og mødt Forstaaelse. Han har selv elsket, tvivlet, kæmpet og vunden Fred.

Foran mig staar paa ranke, skinnende Søjler den g y l d n e P o r t, Naadens Port; to hvide Skikkelser vente mig — — — — alt er saa straalende lyst og søndagsstille — — — der er Sol foran — — — Sol bag ved — — — Sol alle Vegne — —

— — Jeg kan ikke skrive mere — — — men det er altsammen saa godt!

* * *

Vi leve først, naar ret vi ved,
Vort Jordliv er kun Kærlighed,
Det er fra Muld paa Englearm
At bæres til Guds Faderbarm.

REJSESKILDRINGER.

JAKOBS BRÖND.

Ad Vejen til N a b l u s, det gamle Sikem, gik min Rejse fra Jerusalem til Damaskus, forbi kendte Steder; ti det var ad den samme Vej, jeg drog ned til Jordan og Gilead. Januar-Solen brændte varmt, især inde imellem E f r a i m s skovklædte Bjærge, hvor Tidlig-Regnen allerede havde lokket mange Blomster fræm. Byen O f r a eller Efraim laa til højre i en Sidedal, men den ulejligede jeg mig ikke ned til, da den intet har, som er værd at se, og jeg vilde gærne naa' Nablus i god Tid.

Ved S e j l u n, det gamle S i l o, slog jeg mig lidt til Ro. Det er en venlig Landsby med Brønde og Grave fra Oldtiden og med herlige Minder; de suse gennem Sykomore-Træet, hvor under jeg sidder, de stirre alvorlig ud fra de forvitrede Ruin-

er af den muhamedanske Moske tæt her ved. Stor-Skikkelser træde fræm i den Saga, der er knyttet til disse Egne. Ved Skoven rejstes det første Alter i Kanaan til Jehovas Pris; det var A b r a h a m, som rejste det, og som midt i Hedenskabet "prædikede den levende Gud". Her færdedes I s a k og J a k o b med sin Sønneskare; hist ovre ligger D o t a m; der, ved de høje Palmer, vises endnu Gruben, hvor i Josef kastedes af sine Brødre. Her et Sted i Dalen var det, han kom, den gamle Jakobs Fryd, klædt i den brogede Kjortel, Tegnet paa Faderens Kærlighed. "Se, der kommer Drømmeren, lad os slaa ham ihjel og se, hvad der bliver af hans Drømme", lød det fra Brødrenes Mund. Saaledes har Lavsindet al Tid stræbt de "stærke Drømme" efter Livet, og mangen en "Drømmer" er ubarmhjærtig bleven kastet i Gruben; men enhver Drøm, vokset paa Sandheds Grund, vil en Gang faa Betydning for Livet; der er tidt mere A a n d s - Virkelighed i en Barnedrøm end i Vismændenes lærde Beregninger og Fornuftslutninger. — Minderne suse! Der holdes Ting ved Silo; Folkets ypperste Høvdinge, J o s v a forrest af alle, have stævnet Israels Børn hid; Landet skal deles i Stammer, Folkets Slægter faa' hver sin Lod, og T a b e r n a k l e t, Herrens Helligdom, faa'r Plads her i Silo og bliver her under hele Dommer-Tiden. Det var Byens Glans-Tid. Ved den aarlige Højtid traadte Pigerne i Dans

omkring Helligdommen. Her boede E l i, og her blev S a m u e l, den sidste Dommer, opdraget. "Da var Herrens Ord dyrt i Landet, og der skete ingen Syner" (1. Sam. 3, 1.). Det er lige saa fattigt her endnu. Samuel var en Aandskæmpe, en af Israels ypperste Idrætsmænd, lige stor i Krig og Fred, baade Præst og Skjald med Seer-Gave, og som Dommer og Lovhævder satte han sig et lysende Eftermæle i Folke-Hjærtet og i Historien. Med Samuel slutter Silos Krønike; da Pagtens Ark flyttedes Syd paa, tabte Byen sin Glans og fik den aldrig siden. Silo betyder Fred, og her var virkelig saa stille og fredeligt, jeg kunde ret holde Kirkegang i Mindernes Tempel.

Videre gik nu Vejen tæt forbi L u b a n, det gamle L i b n a, der skinnede som en hvid Blomst paa den grønne Dalbund, over Sletten M a k n a, der laa rig og yppig, indrammet af S a m a r i a s venlige Bjærge. Foran hævede sig G a r i s i m s og E b a l s sorte, skaldede Toppe, og langt oppe i Nord løftede sig, som svævende i Solskyerne, "djebel esch—scheik" eller s t o r e H e r m o n, L i b a n o n s højeste Tinde, i sin skinnende hvide Snekaabe. Paa den anden Side en af Garisims Udløbere, der stod smykket med Orange-, Figen- og Granat-Træer, kom jeg atter ned i et Dalstrøg, der krummede sig ind imellem Garisim og Ebal, og snart stod jeg ved J a k o b s B r ø n d, hvor ogsaa J o s e f s G r a v vises. Brønden er

meget dyb, Ruinerne til venstre ere af en gammel kristen Kirke. At denne Brønd er den samme, som Patriarken Jakob lod grave, og hvor Herren havde den vidunderlige Samtale med "den samaritanske Kvinde", er uden for al Tvivl. Overleveringen godkendes med en sjælden Enstemmighed baade af Kristne, Jøder og Muhamedanere. Hvor det dog var underligt at tænke paa: Her, hvor jeg nu sidder, sad vor Frelser; her løftede han sin Røst om "Livets Vand", som slukker Tørsten evindelig, og om den sande Tilbedelse af den levende Gud, mens hans klare Øjne hvilede mildt og forskende paa Kvindens Aasyn. G a r i s i m, Samaritanernes hellige Bjærg (som det er den Dag i Dag), ligger lige for; paa det pegede Kvinden, da hun vilde have at vide, hvor man skulde tilbede. Følgen af Herrens Samtale med denne Kvinde blev, at mange Samaritaner troede paa ham. Alt tidlig blomstrede i S i k e m (N a b l u s), som ligger tæt her ved, længere inde i Dalen, mellem Garisim og Ebal, en kristen Menighed, der blandt andre fostrede en Aandens Kæmpe som J u s t i n, der i Aaret 163 led Martyr-Døden i Rom.

Hvor her dog er smukt, og hvilken Fylde! Det volder de mange Kildespring, der risle og plaske alle Vegne; smaa Bække løbe gennem Haverne, hvor den graagrønne Oliven staar ved Siden af de dejlige Orangetræer, hvor paa Frugterne hænge som Guld i det grønne; Granattræet staar med de

ildrøde Blus ved Siden af den storbladede Figen og det duftende Mandeltræ. Her lige uden for Sikem ligger den dejlige Olivenlund, hvor den store T a s s o fik Ideen til sin "fortryllede Skov".

Dejlige Syn ud over Vidderne bag ved! dejligere endnu ind over Dalsnævringen med de alvorlige Bjærgkæmper til begge Sider, Vidnerne til hint mageløse Folkemøde, da Lovens hellige Ord lød fra Præster og Leviter, "deres Røst var som mange Vandes Lyd", og Israels Stammer stod seks paa hvert Bjærg, lyttende i stille Bæven til de stærke Ord, til Velsignelsen og Forbandelsen. Et mægtigt gribende Syn! Der stod Leviterne og raabte med høj Røst: Forbandet være hver den, som bander Fader og Moder, og alt Folket skal sige Amen! "Amen"! lød det fra hundred-tusinder skælvende Læber. Et frygteligt Amen! Ned fra Ebal rullede Forbandelserne, fulgte af det rædsomme Amen fra den mylrende Folkeskare; men fra Garisim steg Velsignelsens frigørende og løftende Ord.

Der er gaaet over tredive Aar med mange rige og velsignede Dage, siden jeg sad ved J a k o b s B r ø n d, mens den nedgaaende Sol tindrede paa de hellige Bjærge, og Sikems minderige Dal laa i sælsom Skumring foran. Men Minderne lyse endnu for mig, og jeg vokser ved dem, drikker Karskhed af deres rige Væld. Blandt alle Minder

uden for Hjemmet sætter Mindet om min Jorsals-Færd den skønneste Blomst. Dejligt dufter I for mig, Lilje fra Saron og Rose fra Karmel! Yndig rødmer du, Bloddraabe-Blomst fra Getsemane og Golgata! Jeg gæmmer eder trofast, I Østerlandets farverige Blomster, I kære, velsignede Minder fra de største Minders Land, "hvor Lyset oprandt, som Jordens Bold skal lysne udi og gløde"!

I LOMBARDIET.

En Rejseskitse.

Aldrig glæmmer jeg den skønne Morgen paa Lago di Como. Jeg kom fra Alpernes Land, fra Slædefart over Snefjældene, fra Isdronningens skinnende Vinterborg, — her var Sommer med Sol og Dejlighed, og foran mig laa Sangens og Kunstens Land, hvor Ordene er Musik, hvor Sproget blomstrer i Skønhed og Rigdom: det straalende Italien.

Selv i Italien havde man noget, der hed Fartplan, gældende for Jærnbaner og Dampskibe. Paa min Fartplan stod, at Dampbaaden til Como forlod C a l i c o Klokken otte om Morgenen, og da jeg om Aftenen spurgte Opvarteren i "Albergo Piazza Garibaldi", om det forholdt sig saa, svarede han naturligvis: "Si, Signore"! Men Klokken to om Natten hørte jeg Dampbaadens Fløjte give

Signal til Afgang. Jeg kom op i en Fart og i Klæderne; ti med vilde jeg. Jeg løb op og ned ad Trapperne i Hotellet og dundrede snart paa den ene, snart paa den anden Dør for at faa' fat paa et menneskeligt Væsen, der kunde aabne Porten for mig; ti alle Døre var stængt. Men forgæves; — alt blev tyst som i Graven i det store, skumle Hus. Men i Køkkenet laa endnu nogle Gløder af Kulilden fra om Aftenen.

Paa Gulvet laa et Spil Kort og en hel Del Glasskaar; det saa' næsten ud, som havde der staaet et Slag. Jeg raabte og trak i et halvt Dusin Klokkestrænge, men ingen kom.

Atter lød Dampskibsfløjten, — det var anden Gang. Hvad skulde jeg gøre? Ud maatte jeg, vilde jeg. En Smule Frokost syntes jeg ogsaa nok, jeg trængte til, og begyndte derfor at rumstere igen, og til sidst blev mine Astrængelser virkelig kronede med Held. Det lykkedes mig at vække en af Husets Piger. Jeg hørte, hun kom sjokkende, — langsomt, irriterende langsomt. Endelig kom hun ud i Køkkenet og mumlede et søvnigt "buono giorno, Signore"!

Hun lod meget tilbage at ønske baade i Retning af Renlighed og Hurtighed, men en rar Kop Kaffe lavede hun, og nok saa gemytlig lavede hun en til sig selv med det samme og satte sig hen ved Siden af mig som en gammel Kending. Kaffen

oplivede hende øjensynlig lidt, hun blev snaksom og vilde vide, om jeg skulde til Karneval i Milano. Det var paa Grund af dette, at der gik et ekstra Dampskib tidlig om Morgenen.

Her i Calico skulde ogsaa være Karneval, det skulde begynde i Dag. Jeg pegede paa Glasskaarene og det halv brændte Spil Kort og spurgte, om der havde været Slagsmaal.

"Aa nej", svarede hun smilende. "Det var bare Giuseppo, der kom for Skade at sætte sin Kniv i Paolis Bryst i Steden for ned i Bordet. Men det var en Fejltagelse"!

"Det var da en rædsom Fejltagelse! Er Giuseppo bleven fængslet"?

"Fængslet"? hun saa' forundret paa mig! — "for hvad? han har jo ikke gjort noget"!

"Ah saa, — han har ikke gjort noget"! Jeg havde glæmt, at jeg var i Italien. "Døde Paoli"?

"Ja, naturligvis! Giuseppo gør aldrig halvgjort Arbejde".

"Men det er jo forfærdeligt"!

Pigen trak paa Skuldrene og saa' medlidende paa mig, der havde slige plebejske Anskuelser. Men det blev mig lidt uhyggeligt. Jeg skyndte mig at betale min Regning og de uundgaaelige Drikkepenge; hun aabnede Porten, og jeg gik.

Skønt det var saa tidligt paa Morgenstunden, klart maanelyst, var der allerede enkelte Masker at se paa Gaden. Adskillige formummede Mænd i

Faareskinds-Kapper og med Cowboy-Hatte var temmelig højrøstede og noget voldsomme i deres Fagter. Maaske var Guiseppo imellem dem; jeg saa' Pigen nikke over til en af dem, en høj, slank Karl uden Maske, men med et Ansigt saa skummelt, at han magelig uden Maske kunde spille Røver eller Stimand eller selve Fra Diavolo.

Jeg naaede ned til Dampskibet lige i det sidste Minut. Et Øjeblik efter at jeg var kommen om Bord, lettede det, og vi sejlede ud paa den dejlige Komosø.

Rejse-Selskabet var ikke saa lidt blandet. Der var ærværdige Gejstlige; Nonner med nedslagne Øjne, men som alligevel fik alt at se, hvad de vilde se; Soldater, Fiskere, Markedsfolk. Karnevalsgæster, Bønder, Hyrder osv. Men saa var der ogsaa en tysk Landskabsmaler, gruelig vigtig og højrøstet, og et Par tyske Damer, der spiste Oranger, en Franskmand, der laante den gemytlige Tysker nogle rædsomme Øjne. Saa var der de uundgaaelige Englændere i stribet Tøj, med Theaterkikkerter, Lorgnetter, Alpestokke, Paraplyer og røde Rejsehaandbøger. Og de lige saa allestedsnærværende Amerikanere med store New York-Aviser og Notitsbøger; nogle meget blege og meget fornemme Ladies fra Boston, knejsende som Prinsesser, de fleste af dem vist nok meget lærde. Saa maa jeg heller ikke glæmme et Par søde ungarske Piger; den ene lignede en Nymfe

fra en eller anden Villa-Port i Rokoko-Stil, den anden en lille Heks fra Renaissancen. De hoppede omkring som et Par smaa Fugle, der lige er sluppen ud af Buret og fryder sig over den store, dejlige Verden, uden at spørge om, hvad Folk tænker om dem.

— Det var saa sælsomt betagende at sejle ned ad den dejlige Sø. Den var som skælvende Sølv. Maanen stod rund og blank paa den dybe, blaa Himmel, mens gaadefulde Skygger lejrede sig paa Bjærgene. Stille og spejlglat laa Søen med sin prægtige Ramme af snart rige, smilende, snart mægtige, storslaaede Kyster. Den bugtede og krummede sig som en Flod. Paa Bjærgtoppene og inde i Kløfterne laa venlige, smaa Byer klistret fast lige som Fuglereder, man kunde næsten blive bange for, at de vilde falde ned i Søen, naar det blæste.

— L a g o d i C o m o er vist nok den smukkeste af de store italienske Alpesøer, hvor Lombardiets yppige Slette hælder sig op til Alpernes Kæmpe-Skuldre. Den er omtrent 60 Mil lang og fem Mil, hvor den er bredest. Begge Kysterne er prydet med prægtige Landsteder, hvor de rige lombardiske Stormænd, især Silkekongerne fra Milano, ligge paa Landet. Det er vanskeligt at tænke sig en smukkere og mere naturskøn Egn. De fleste af Villaerne have store Haver og Vingaarde, anlagte med Terasser. Bag ved dem og

op ad Bjærgene staa de mørkegrønne Kastanje- og Valnødskove, af og til med en graagrøn Olivenlund ind imellem. Nordboer vil som oftest antage Oljetræerne for at være Piletræer, der er ikke saa lidt Lighed. Enkelte Steder løftede Bjærgene sig 7,000 Fod i Vejret, der laa Sne paa dem, og da det var Vintertid, naaede Sneen temmelig langt ned; lange, smalle Striber laa lige som hvide, fangende Arme helt ned til Haverne og Vingaardene.

Sejlturen ned ad Komosøen forekom mig endnu langt skønnere end den, jeg tog ned ad Rhinen. Der var maaske flere gamle Ruiner og historiske Minder, men her var til Gengæld større Natur-Ynde.

Vi løb ind til en Mængde smaa Holdepladser, og alt som det dagedes, begyndte det at røre sig i Byerne og paa Villaerne.

Saa kom Solen. Først lagde den Guld og Farveglans over Bjærgtinderne, saa gled den ned til Haverne og Vingaardene, og til sidst brød den fræm som en mægtig Lysstrøm, der kom rullende ned fra Alperne og klædte alt i Guld, baade Sø og Land.

Ved en af de første Holdepladser gik Fjældet, Monte Legnone (Stedet hed Dervia tro'r jeg), næsten lodret ned i Søen. I Gravedonna fik vi en hel Flok unge Piger om Bord. Der var "frisk Mod, Liv og Lystighed", de skulde ned til Milano til Karneval. En af dem kom jeg

i Snak med, da jeg var heldig nok til at samle en Pakke op, som hun tabte, da hun sagde Farvel til en hel Del andre, der stod vinkende og viftende paa Stranden.

"Grazie, Signore"! Det klang anderledes blidt og indsmigrende end det tyske "Danke Ihnen". Hun kendte "Danimarca" af Navn, kendte H. C. Andersens Æventyr og vidste, at Folkene i Danmark var saa godt som Hedninger; ti der var baade Bisper og Præster gift, noget, der forekom hende aldeles uforeneligt med sand Kristendom, "men forresten ganske rigtigt", tilføjede hun naivt. Hun var Datter af en rig Købmand i Milano, og det var tydeligt nok, at der var bleven sørget for mere end Silke og Fløjl til det skønne Legeme. Men en lille letsindig Sommerfugl var hun, lystig og overgiven. Paa Herrerne, der sværmede omkring hende som Myg omkring Lyset, ødslede hun Fingerkys og andre Kys i Mængde; men sød var hun! De fleste af Herrerne var vist ogsaa gode Kendinge og Venner.

Vi sejlede forbi herlige Villaer, Skove, Haver, forbi Byerne Bellona, Gittano, Varinna og Menaggio.

Det siges, at Varinna er den mest maleriske lille By, man kan tænke sig. Inde imellem Bjærgene omkring Byen bruser et vældigt Vandfald, og paa Fjældtinden staar en gammel Borgruin i højtidelig Ensomhed. Ogsaa "Mester Blodløs" arbejder der;

i den sydlige Ende af Byen ligger en mægtig stor, otte Stokværk høj Fabrik, hvor Silken vindes og tvindes.

Ved M e n a g g i o ligger paa Højden ved Siden af Kirken den dejlige V i l l a L e g o n i, der tidligere tilhørte den bekjendte Kunstelsker, M y l i u s, der var Købmand i Milano, men nok ellers en Tysker. Min unge Signorina oplyste mig om, at hun kendte ham godt, og havde været hos ham mange Gange. Han var umaadelig afholdt af alle Egnens Beboere, fortalte hun, for han var saa god imod de fattige.

"Men inde i Villaen er Arbejder af T h o r v a l d s e n", føjede hun til. "Dem burde De se! Et af dem er en 'Nemesis', saa ren og ædel. Ja, det er sandt, alene det, at I Danske har havt en Mand som Thorvaldsen, er nok til at gøre eder verdenskendt. Vi tænkte ogsaa paa eder her nede i Italien, da I havde Krig med de slemme Tedesci."

Smilende kyssede hun paa Fingrene og hoppede hen til en, der saa' ud som en rigtig gnaven, spleensyg Englænder, men som jeg senere fik at vide, var en højærværdig Biskop fra Belgien, der færdedes her for sin Sundheds Skyld.

Ved B e l a g g i o deler Søen sig i to Arme, den ene kaldes Lago di Como, den anden L a g o d i L e c c o. Paa den anden Side af Belaggio bliver Villaerne endnu talrigere og endnu mere straalende.

Der, hvor Bjærget spalter Søen i to, ligger højt til Fjælds Villa Lerbelloni, der maa være en prægtig Udsigt fra Vinløv-Verandaerne deroppe. Kongen af Belgien ejer Villa Giulia; her gik Biskoppen i Land. De yndige Haver og rige Vinbjærge ved Villa Melsi og andre fyrsteligt udstyrede Landsteder saa' vi ikke meget af fra Skibet, da de laa gæmt bag nogle misundelige hvide Mure. Men min fagre Signorina, der lod til at kende alt og alle her omkring, fortalte mig om Blomster-Dejligheden og Kunstskattene, der laa derinde.

"Der er Arbejder af Canova, Malerier af alle vore berømteste Mestre, Mindesmærker for Dante og Alfieri midt i den prægtigste, halv tropiske Flora med store, blomstrende Magnolia- og Kamelia-Træer, kinesiske Graner, Kæmpe-Aloer og en hel Skov af Oleandre. Hist ovre ligger Cadenabbia. Ser De det store Slot imellem Orangerne og Sypresserne? Det er Villa Carlotta. Der inde er en stor Sal, som de kalde Marmorsalen. Det smukkeste og berømteste Kunstværk den ejer, er Thorvaldsens mageløse Frise, 'Aleksander-Toget'. Over Kaminen i Billardværelset er et Ungdoms-Arbejde af eders berømte Mester, en lille Marmorfrise. Imellem Marmorsalens Kunstherligheder er ogsaa Arbejder af vor egen Canova. Der er saaledes en 'Magdalena', saa yndig og tro, en 'Eros og

Psyke', en 'Afrodite og Ares' og en hel Del andre. Ja, ikke sandt? Vi er rige Folk her ved Lago di Como! Natur og Kunst holder Bryllup hos os! Velsignet er her, — meget kønnere end ved Lago Maggiore. Synes De ikke"?

"Si, Signorina"! Jo, det syntes jeg rigtig nok

Vi sejlede videre i frydefuldt Solvejr.

Vivat la bella Italia!

Det duftede ud til os fra Lavrbærtræerne ved B r u n n o. Paa begge Bredderne saa' det ud som en hel Villaby, især da vi kom forbi T o r n o. Der laa iblandt andre ogsaa V i l l a T a g l i o n i, hvor en Gang den verdensberømte Danserinde holdt Hof.

Klokken ti landede vi ved C o m o, hvor jeg blev til næste Dag. Fra Hotellet til Domkirken var ikke langt, men der var et Menneske-Mylder, en Karneval-Støj og Maskerade-Lystighed, saa det var vanskeligt at trænge sig fræm.

Den mægtige Domkirke, bygget af Marmor — det tog nok over hundrede Aar at bygge den — løfter sig som en Dronning imellem Ternerne.

Folk gik ind og ud hele Tiden, Piger, der havde været paa Torvet, Mænd, der kom fra Arbejde, Mænd, der drev omkring, og Drenge, der kom fra Skole. Ved Indgangen bøjede de Knæ og gjorde Korsets Tegn, gik saa hen til et af de mange Altre, der straalede med Guld og Lys og Blomsterpragt, og holdt deres Bøn efter Rosenkransen; stille gik

de saa ud igen til deres Dont. Andre holdt Bøn ved flere Altre og dvælede længere Tid i Helligdommen.

Lad saa være, at der i denne Kirkegang er megen Letsindighed, Tankeløshed og Overfladiskhed; men jeg er bange for, at vi synder mere med vore tidt lange og kedsommelige dogmatiske Prædikener, end disse Folk med deres egen enfoldige Gudsdyrkelse. Hos os er den saa kaldte Gudstjeneste nær ved at være indskrænket til at høre en Præst tale. Tidt har jeg ønsket, at vore lutherske Kirker stod aabne og var tilgængelige for Folk, naar som helst de følte Trang til at gaa ind og bede. Den protestantiske Forgudelse af Prædiken er i mine Øjne lige saa farlig og forkert og aandløs, som meget af det man klager over i Romerkirken.

Hos os Protestanter er der tidt en forunderlig Ligegyldighed over for "Herrens Hus". Der er dem, der mener, at en "gudelig Forsamling" i et Privathus er at foretrække for Samlingen i Herrens Hus, og at der til dette ikke er knyttet nogen særlig Velsignelse. Jeg kan ikke se det saaledes og er vis paa, at den aristokratiske Afspærring af Kirkerne paa Søgnedage har gjort megen Fortræd. Men endnu mere Fortræd har det voldt, at enhver Præstetale lidt efter lidt er bleven enstydig med "Guds Ord". Bliver Prædiken utilbørlig tilsidesat i Romerkirken, saa har den i vor

egen Lejr faaet en saa fræmskudt Stilling, at den i mange Menneskers Øjne er den egenlige Gudstjeneste. Sangen regner man sjælden for noget, hvor der da ikke er et indøvet Kor, saa den kan blive en Kunstnydelse; Daab og Altergang har kun Betydning for de egenlige Deltagere. Præsten er den højtideligt løftebundne Embedsmand, der skal leve "standsmæssig". Er Prædiken "Guds Ord", saa er den ufejlbarlig; ti "Guds Ord kan ikke fejle". Hagen bliver, at mens Romerkirken nøjes med en ufejlbar Pave i Vatikanet, saa faa' vi dem i Snesevis.

— Stor og lys, i ædel lombardisk Stil, er Domkirken i Como, Voltas' og Plinius' Fødeby. Den er et af de smukkeste Templer i Italien. Hvad der støder Øjet mest, er den broget malede Hvælving, det forstyrrer Renheden og den ellers saa ophøjede Simpelhed, der er Total-Indtrykket. De fire høje Søjler paa Kirkens Forside er smykkede med Statuer og andet Billedhugger-Arbejde.

Como er, som alle italienske Byer, rig paa Klostre og Kirker. Mange af dem er prægtige og rigt udstyrede Bygninger. Raadhuset (Broletto) straaler i rigt Farvespil, idet Stenene er valgt af alle mulige Arter. Ogsaa i andre Henseender er her Rigdom: Silke-Rigdom, Handels-Rigdom. Rundt omkring summer det fra Væverierne, hvor mange hundrede flittige Hænder arbejde; det bliv-

er til Brød for de fattige og Silkekjoler for de rige.

At se disse gamle Byer lige som tvungne ind i den moderne Kultur med røgspyende Fabrikskorstene og summende Maskinerier midt imellem Ruiner med en tusindaarig Historie, er lige som at pynte en gammel, ærværdig, rynket Oldemoder med Pandekrøller eller sætte hende paa en Bicycle og give hende "bloomers" paa!

Lad disse gamle Byer, der h a r levet, faa' Lov at hvile i Fred! Det er en Skam at friste dem ind i en unaturlig Tilværelse; det minder mig om dansende Skeletter. Disse moderniserede gamle Byer er hverken det ene eller det andet, hverken Fugl eller Fisk, deres moderne Klædning passer dem lige saa daarligt som en Lapse-Frakke paa en Dakota-Farmer. Ridderne og Smaafyrsterne er borte; men lad Borgene og Ruinerne blive staaende, og fræm for alt Klostrene med de trivelige Munke i deres fromme Lediggang.

— Turen paa Lago di Como havde været som en dejlig Sommerdrøm. I Milano og nede paa den l o m b a r d i s k e Slette var det varmt, men ved Como var Søbrise, og i det fjærne løftede M o n t e R o s a sit hvide, ærværdige Hoved, Snekæmpen imellem Alperne. Como sad midt i Dejligheden som en smilende Dronning, der lænede sit Hoved til de mægtige Alper, mens hun koket spejlede sig i den blanke Sø, bedaarende i sin rige, yppige Skønhed.

* *

Alperne bag ved, Italien foran, dejlig selv i sin Vinterdragt. Sidst jeg var her, var det den varme Sommer; men ogsaa nu var det mildt som en Foraarsdag i Norden. Den lyse Natur gjorde ogsaa Sindet lyst; i alt Fald følte jeg mig glad og vel til Mode, da jeg i en alt andet end lys Omnibus, fuld af Rejsende, kørte ud til Comos Forstad, C a m e r l a t a, hvor Jærnvejen til Milano begynder. Karnevalet syntes at opfylde alle Menneskers Sind og Tanker; ti Talen lød ikke om andet. Omnibus-Konversationen gik i samme Retning. Øjnene tindrede, Minespillet vekslede utrolig hurtigt og livligt, der blev talt baade med Mund og med Øjne og Hænder, tidt saa underlig vildt, at man ordenlig kunde blive bange for at sidde saa nær ved de talende.

Endelig sad jeg i en Jærnbanevogn ved Camerlata, og Toget bruste af Sted ind i L o m b a r d i e t, de gamle L o n g o b a r d e r s Land. En fornøjelig, tjenstvillig Munk sad ved Siden af mig og var utrættelig i at fortælle mig om de mange Kirker og Klostre, vi fo'r forbi, og om de Helgeners Bedrifter, som havde gjort disse Steder navnkundige. Foruden en hel Del Pjat fik jeg ogsaa noget virkelig godt at høre, og det skønner jeg al Tid paa, hvem det saa end er, der giver mig det.

Hele Egnen var en bølgeformig Slette; Jordens Rigdom skinnede fræm alle Vegne. Bønderne,

som gik paa Markerne, lignede Bønderne hjemme i Danmark, syntes jeg; de havde blondt Haar, blaa Øjne og lys Hudfarve; hvem ved, om det ikke kommer af Longobarder-Blodet, der flyder i deres Aarer, og Longobarderne hørte jo til Normanna-Stammen. I Byerne lagde jeg ikke saa meget Mærke til det, der er Befolkningen saa blandet. Bønderne havde smaatærnede blaa Bluser og Fløjlsbenklæder paa, mens de arbejdede, det saa helt fint ud, og dog var det Hverdagstøj.

*

Den eneste betydelige By paa Vejen til Milano var M o n z a. Munken viste mig den høje, smukke Domkirke, der er over 1,200 Aar gammel, bygget af en lombardisk Dronning. Den er af Marmor med en Mængde herlige Søjler. Munken forsikrede, at den rummede en utrolig Mængde hellige Skatte; størst blandt dem var den saa kaldte "J æ r n k r o n e", der jo er verdensberømt. Over Højaltret inde i Kirken løfter sig et rigt smykket Guldkors, hvis Midtpunkt dannes af en Slags Juvelskrin, hvori "Jærnkronen" gæmmes. Selve Kronen bestaar af en bred Guldring med en Mængde prægtige Perler og Ædelstene, indvendig er den beklædt med en smal Jærnring, som skal være lavet af de Søm, der sad i Kristi Kors, og en af Naglerne, hvor med hans Hænder var fæstet til

Korset. Dette gør jo Kronen meget mere værdifuld i alle rettroendes Øjne, end alle dens Ædelstene. Kejserinde Helena skal have bragt Sømmene med fra det hellige Land. Med Jærnkronen er 34 gamle lombardiske Drotter bleven kronet, den sidste var Kejser Karl den femte. Saa gik der Aarhundreder, og Jærnkronen var næsten glæmt, da Napoleon i 1805 kronede sig selv med den. "Gud har givet mig den", sagde han, "lad den tage den fra mig, som tør". Men Jærnkronen kom til at tynge haardt nok paa den stolte Verdenshersker. I Aaret 1838 blev Kejser Ferdinand af Østerrig kronet med den. Da Østerrigerne i 1859 tabte Herredømmet over Lombardiet, tog de ved Nattetid Kronen med sig til Mantova, hvor fra den blev flyttet til Skatkamret i Wien. Fredslutningen i 1866 bragte den dog tilbage til den gamle Plads igen. Den Dronning, der har bygget Domkirken, ligger begravet derinde, og Munken fortalte om en hel Del Mirakler, der var sket ved hendes Grav og ved det prægtige Højalter, hvor der staar et dejligt Billede af vor Frue. I Domkirkens Skatkammer gæmmes to Brød af Sølv, en Guldhøne og syv smaa Guld-Kyllinger, som skal forestille Lombardiet og dets syv Provinser. Meget højtideligt fortalte min gejstlige Sidemand mig ogsaa, at højsalig Dronning Teodolinda, der havde bygget Kirken, ogsaa havde skænket den sin Krone, sit Naalehus og sin Kam, og at navnlig

Kammen var overordenlig hellig og velsignet med særlige Mirakelgaver og især dygtig til at fordrive Utøj fra Hovedet og helbrede for Udslet og Saar. Da jeg tillod mig at ytre en svag Tvivl om Kammens vidunderlige Egenskaber, sukkede han dybt og udbrød: "Jeg er en Nar, at jeg sidder og fortæller Guds Lærdomme for en protestantisk Kætter; men jeg troede dog ikke, at De var af den værste Slags! Af en Kætter at være saa' De ret skikkelig ud"!

Jeg mærkede, at den gamle Mand var bleven vred og bad ham om Forladelse, hvis jeg havde sagt noget, der kunde krænke ham; det havde ikke været min Hensigt. Den gode Gamling var af en altfor snaksom Natur, til at han kunde være vred og tavs ret længe; snart smilte han velvilligt igen og kom med flere Historier, der flød saa meget rigeligere fra hans Læber, som han ved hver Holdeplads — og et Par Gange imellem hver — vædede dem med en god Slurk Vin. Til sidst laa hans runde, gemytlige Ansigt i et eneste stort Smil.

"Nu er vi ved Milano", sagde han og pegede over imod den store, mægtige Domkirke, hvis Marmorspir tindrede i Solen. "Ikke langt fra 'el Duomo' ligger Klostret, hvor jeg hører hjemme. Ser De den høje Sypres? den staar lige uden for min Selle".

"M i l a n o"! raabte Konduktøren. Vi steg ud

ved den vældige Banegaard udenfor Porta Nuova.

Jeg søgte at holde Øje med min Pater, men han blev borte for mig i Folkestimlen. Jeg vilde denne Gang kun opholde mig i Milano en Dag, da jeg tidligere havde havt Lejlighed til at se mig om. Nu gjaldt det kun om at naa' Verona, Venedig og Triest, for derfra at komme til Afrika.

Da jeg kom uden for Banegaarden og vilde ind i Byen for at finde det samme Hotel, hvor jeg havde boet forrige Gang, havde jeg et Par Vadsække og andet Pikpak i Hænderne og under Armen. Jeg blev raabt an af en noget lurvet udseende Personlighed; men da jeg ikke var helt ukendt med italienske Tiggere og dito Tyve og Røvere, lod jeg, som jeg ikke hørte noget og gik lidt hurtigere. Men den lurvede kom efter mig og tog fat i mig. Jeg rev mig imidlertid fra ham og vilde ikke tage Hensyn til hans Raab og Skrig. Men nu kom tre-fire andre omtrent lige saa lurvede, der uden videre Snak skilte mig af med mit Tøj og trak mig hen i Portvagten, hvor de begyndte at rode omkring i mine Sager og se paa mig med bistre Miner.

Nu gik der et Lys op for mig, — det var hans Majestæt, Kong Viktor Emanuels, Toldvæsen, jeg var falden i Hænderne paa. Naa ja, det kunde da have været værre! Da de ikke fandt nogen toldpligtige Sager, begyndte de at føle paa mig og

spurgte om Tobak, Sigarer og Brændevin, — altsammen noget, jeg heldigvis ikke ejede noget af.

Endelig lod de mig gaa og skældte mig ud den dyre Tid for en "dum Tysker" osv.

Midt i min Ærgrelse var det en Tilfredsstillelse for mig at høre, at Tyskerne, der al Tid plejer at gøre sig lystige over de "dumme Dänen", her bliver betalt med samme Mynt og kaldt dumme. Alligevel harmede det mig, at jeg skulde skældes ud for en Tysker.

Optrinet — jeg havde formodenlig nok spillet en noget pudsig Rolle — havde lokket en hel Del milanesiske Gadedrenge sammen omkring mig Da Tolderne var færdige med mig, syntes Drengene, det var deres Tur at faa' sig et billigt Grin og forfulgte mig et langt Stykke op ad Gaden med Raabet "Tedesco, — Tysker"! Jeg kunde høre Tolderne skoggerle og saa' Folk vende sig og smile. Det kogte i mig; men der var ikke noget at gøre; det var jo min egen Dumhed, at jeg ikke havde hørt bedre efter, den Gang Toldvæsnet raabte mig an. Var jeg da straks gaaet hen til Vagten og havde faaet mine Sager efterset, saa havde jeg undgaaet hele denne Hurlumhej.

Da endelig Gadedrengene blev kede af at løbe efter mig, lagde jeg Mærke til, at en noget fordægtig udseende, tilknappet Fyr gik ovre paa den anden Side af Gaden og holdt Øje med mig.

Jeg vøjede om i en anden Gade; men den tilknappede fulgte trofast med.

Jeg er nok ikke færdig endnu, tænkte jeg, hvad mon det nu er for en?

Endelig naaede jeg Hotellet. Jeg gik ind. Værten, en Schweizer, kunde genkende mig og bød mig velkommen paa sit brede Thurgau-Maal. Da jeg havde skrevet mit Navn i Hotellets Bog, kom den tilknappede og læste, hvad jeg havde skrevet og talte derefter ivrigt med Værten, mens han laante mig nogle mistænksomme Øjne. Værten gav sig til at le.

"Blev de usaattes med Toldvæsnet i Portvagten"? spurgte Værten.

Jeg forklarede ham mit Uheld og alt det Vrøvl, der kom ud af det.

Han lo igen og morede sig udmærket paa min Bekostning.

Til sidst syntes jeg da, at det kunde være nok med den Morskab og sagde noget mut:

"Jeg kan egenlig ikke se, det er saa svært morsomt"!

Den godmodige Vært lo, saa det klukkede i ham, og da han fik det hele fortalt for den tilknappede, begyndte han virkelig ogsaa at le.

"Hør, ved De hvad", sagde jeg irriteret, "jeg er ikke kommen ind til Dem for at blive gjort Nar af. Der er Hoteller nok i Milano"!

Jeg gjorde Mine til at ville samle mine Ting sammen og gaa.

"Nej, stop lidt! det er ikke værd at blive vred for saa lidt! Godt Ord igen"! raabte Værten.

Den tilknappede gik. "Ser De, den Fyr, der gik, var en Opdagelsesbetjent, en af det hemmelige Politi. Alt det Staahej De dog gjorde"! Saa lo han igen.

"Aa, det var ikke mig, der gjorde Staahej, men Tolderne og Gadedrengene", afbrød jeg ham ærgerlig.

"Nu vel", fortsatte han, "alt det Staahej, der blev, da De kom, og Deres tilsyneladende Vægring, at lade Deres Tøj undersøge, gjorde denne Fyr opmærksom. Han satte sig i Hovedet, at De sikkert maatte være en Anarkist eller noget andet farligt noget, derfor gik han efter Dem. Da han i Bogen saa, at De var fra 'Danimarka' og vil rejse til 'Egitto' (Ægypten), havde han nær tabt baade Næse og Mund og vidste ikke, hvad han skulde tro, især da han saa', at De var 'Missionario'! Men nu er det jo altsammen klaret. Slaa Dem nu til Ro! Numer 76 er til Tjeneste; De ved, at De derfra kan se noget af Domkirken. Skal det være et Glas Vin"?

I SOLEN OG SANDET.

(Erindringer fra Ørkenen og den øvre Nil.)

* * *

. . . . . Jeg havde faaet Lov at følge med en stor Karavane, der gik Syd paa. Det var Slavehandlere, altsaa ikke just det mest passende Selskab for en Missjonær, skønt disse Herrer selv var ivrige Missjonærer for Islam.

Vi gjorde forholdsvis lange Dagsrejser og holdt kun Hvil midt paa Dagen. Saa blev Tæltet rejst, en Kamelhud spændt ud imellem 4 Lanser, det skærmede mod Solen, og om Natten var det dog al Tid Tag over Hovedet. Sengen bestod af to Tæpper, det ene blev lagt paa Jorden, den andet var Overdyne. Slanger, Skorpioner, Taranteller og lignende smaa Ubehageligheder skænker man til sidst ikke en Tanke; man bliver saa van til at se dem og vide dem over alt omkring sig, at man ikke bryder sig om dem. Naar man i mange, lange Timer er bleven gynget og vugget

paa Kamelens Pukkel, er man, naar Hviletiden kommer, alt for glad over at faa Lov til at stige af og strække de stive Lemmer paa det bløde Sand, til at tænke paa Slanger eller Skorpioner.

Vore Levnedsmidler var Ris, Fedt, Macaronni, Kaffe, Sukker, Brød, Dadler, Figner og Vand.

Vandet opbevaredes i Gedeskindssække, der var tættet med Tjære.

Hver Gang vi skulde bryde op, brølede Kamelerne og Kameldriverne omkap, det var en Hedningestøj med Banden og Skældsord og Raaben paa Schejk Abd el Gadir — "den almægtiges Tjener" — Karavanernes Skytspatron. Jo mere man lærer Kamelen at kende, des mere maa man beundre den. Ørkenen og Kamelen høre sammen. Jeg kom ordenlig til at holde af den, skønt den er grim og trodsig og alt andet end elskværdig. Men den er udholdende og nøjsom; den tager til takke med det simpleste Foder, selv med Torne og Tidsler. De smaa tornede Akasier, som der er saa mange af paa Stepperne, æder Kamelen som en Lækkerbid. Den gaar meget forsigtig, især om Natten; man kan trygt betro sig til den. Dens ejendommelige vuggende eller slingrende Gang volder i Begyndelsen omtrent de samme Fornæmmelser af Søsyge som en Sejltur; men senere synes man, det er helt behageligt og gør Trætheden mindre følelig.

Vore Kameldrivere tilhørte forskellige nubiske Stammer, hver af dem havde en eller to lange Lanser. Flere gik barhovedet og havde den nøgne Overkrop indsmurt med Fedt; det lugtede ikke godt, men det gjorde Lemmerne smidige, sagde de, og værnede imod Solen. De lod ikke til at være bange for Solstik, og Træthed syntes de ikke at kende. Paa Fødderne havde de Sandaler og om Livet et Stykke Bomuldstøj. Adskillige af dem havde fint formede, noble Ansigtstræk, snehvide Tænder og kraftige Arme.

Slavehandlerne vare Arabere og Maltesere, alle Muhamedanere. Det var langskægede, alvorlige gentlemen; vidste man ikke bedre, vilde man tage dem for en Samling Ypperstepræster eller ærværdige Raadsherrer. De var væbnet med Bøsser, Revolvere og tyrkiske Krumsabler. De indlod sig aldrig i Samtale med Kameldriverne eller plejede Samkvem med dem. Men en Dag maatte de dog staa ved Siden af dem og deltage i fælles Forsvar imod en stor Flok Arabere af Hadendua-Stamme, der vilde forbyde os Adgangen til en lille Oase med Vand. Et Par Skud drev dem dog snart paa Flugt. Mange af Stammerne her omkring er ellers fredelige og godmodige, skønt det ægyptiske Regimente ikke havde meget at betyde den Gang for de omvandrende Nuba-Folk.

Den ene Dag gik som den anden: over alt

den samme Ensformighed, det samme Sand, de samme Sten, de samme nøgne Klipper i det fjærne nede ved Nilen, hvor fra vi mere og mere fjærnede os, — den samme livløse Stilhed. Nogle faa Steder, hvor de tropiske Regnskyl havde foretaget et Strejftog ind i Landet, var Ørkenen forvandlet til Steppe med Kæmpegræs, tornede Akasier og enkelte Palmer og et Mylder af Slanger og alt andet kravlende og krybende.

Efter som det var Slavehandlere, jeg rejste med, blev jeg overmaade godt og venligt behandlet. De var meget religiøse, holdt deres Bøn fem Gange om Dagen med Ansigterne vendt mod Kaaba. Naar vi holdt Hvil under et ensomt Træ eller den sparsomme Skygge af en Klippe, sov de for det meste, hvad de ogsaa tidt gjorde, mens de sad paa deres Kameler; eller de sad i denne ægte østerlandske halv vaagne, drømmende Stilling. Under Tiden kom Kort og Tærninger fræm, men aldrig berusende Drikke. De blev aldrig højrøstede, det var kun Kameldriverne, der bandte og støjede.

. . . . . Vi kom til to Oaser uden at finde Vand. Det, vi havde i vore Flasker, begyndte at ligne det, der i Reglen findes ved Kanten af en Mødding, og smagte ikke stort bedre. Den tropiske Sol og Sandet havde sat Smag paa det. Alligevel blev de smaa, kostbare Portioner, hvori det blev delt, drukken med Begærlighed. Vi tændte ikke Ild ret tidt, da Kamelgødningen, som

vi omhyggelig samlede og lod tørre, var vort eneste Brændsel. Sandet gav ogsaa Varme nok i mange Tilfælde. Endelig naaede vi en Oase med Vand, Glæden var stor, vor Nød var endt. Vi fik Sække og Flasker fyldt og holdt et ekstra flot Maaltid med ristet Dadelkage, Gaselleкød og Durrah. Kameldriverne affyrede Glædesskud, og selv de alvorlige Schejks smilede og ofrede en ekstra Takkebøn til Allah og Profeten. Vi var helt alene, ellers plejer der gærne at være en eller anden Stamme lejret ved Oaserne.

Saa gik det videre, Sol foroven, Sand forneden, Dag ud og Dag ind.

Karavanevejen var tydelig nok; den var betegnet med Skeletter og blege Ben af Kameler, af og til ogsaa af Mennesker. Ørkenens glødende Sol havde bleget dem. Vor Fører var en Kordofaner, en gammel halvblods Araber med en Mængde Skrammer og Ar i sit rynkede Ansigt.

Ved Abu Harras blev jeg ene. Min Vej gik mod syd uden Fører, uden Ledsager i det store, vilde Land. Slavehandlerne vilde vest paa, ad Tsad-Søen til.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Karavanen var borte, og jeg var overladt til de sortes Barmhjærtighed. Jeg fandt den. Aldrig skal jeg glæmme den Venlighed og Gæstfrihed, som stakkels uvidende, afrikanske Hedning-

er, saa kaldte "sorte vilde", viste mig i disse solbrændte Trope-Egne i Hjærtet af Sudan.

Landet regnes til Dar Dongola, skønt nogle regner det til Kordofan. Men hvor er Grænserne imellem disse afrikanske Riger? Selv hvor Ægypterne have Magten og haandhæve den ved en Mudir eller General-Guvernør og Soldater, ere Grænserne i høj Grad flydende.

Abu Harras er kun en stor Oase i Ørkenen Um Dajir, en af Saharas østlige Udløbere, som flere Steder skyder sine gule Sandtunger ind imellem de røde og sorte Fjelde, helt ned til Nilen. Abu Harras er den eneste betydelige Oase imellem Dongolo, Sennaar og Kordofan. Her er Kilder og Palmer og ret anselige Skove, noget, der er en hel Sjældenhed i Nubien.

Befolkningen bestaar af Tragruri-Negere, Nubaer og Hau-ha-hin Arabere. Det var hos Tragrurifolket, jeg var Gæst.

Deres Religion var Islam, men blandet med gammelt Hedenskab, end og med Spor af Fetischdyrkelse. Jeg var jo kun en vantro Giaur (uren), en Kafir, der ikke en Gang viste Krokodillen nogen Ære.

"Ja, Timsach!" — o hellige Krokodille! var et Udraab, jeg hørte i Dongola, hver Gang et af de hæslige Udyr viste sig paa Sandbankerne i Nilen.

Jeg haabede at kunne faa Lov at rejse ned til

Darfur uden alt for mange Besværligheder. Men jeg gjorde Regning uden Nilfeberen og de indbyrdes Krige. Fra Darfur mente jeg saa at kunne naa' mit egenlige Maal Gallalandet. Hvorledes — vidste jeg ikke og grublede ikke meget over det.

I min Rejsetaske havde jeg adskillige Smaating, som jeg vidste, Folk her nede satte Pris paa, f. Eks. Strimler af Bomuldstøj og Silke, Glasperler, Saltstykker, Sakse, Naale, Knive, Kamme, Spejle osv. Desuden havde jeg et Par Bøger, Papir og Skrivetøj, Medisin, Kompas og et Par andre Instrumenter. I en Vadsæk havde jeg Vand, nogle faa Levnedsmidler og en Revolver.

I Dongola sagde man, det var umuligt at rejse ind i Sudan uden Kameler og uden Følge, samt at to nær boende Stammer et Sted dernede laa i Krig, og at dette alene vilde hindre min Rejse, for ikke at tale om Feberen. Den havde rigtig nok sluppen mig igen i Dongola; men man advarede mig mod at være saa lettroende at mene, at den ikke kom mere, i det den ret snart vilde gentage sit højst uvelkomne Besøg.

Jeg vilde nu til Trods for alle Advarsler prøve, hvor langt jeg kunde naa'. Men en ubeskrivelig Følelse af Ensomhed overfaldt mig, især da jeg nogle Dage efter min Afrejse fra Abu Harras blev syg igen, og Vandet blev udrikkeligt.

Dog var Ensomheds-Følelsen ikke den eneste, som betog mig. Nej, der var noget underligt ophøjet og gribende i den Tanke: her gaar du helt alene i den uhyre Ørken eller i de mægtige Urskove!

Hvilken evig skyløs Himmel! Hvilken Stjærnepragt! Hvilken Nattestilhed!

En Aften blev jeg overfaldet af et ægte tropisk Tordenvejr. Vadi Mokattam, hvori jeg red, blev i utrolig kort Tid til en rivende Strøm, saaledes skyllede Regnen ned. I Tide søgte jeg op paa en af Højderne. Det blev bælgmørkt. Stormen hylede ned igennem Dalen som en Hærskare af løsslupne Dæmoner; det knagede og bragede i Urskoven dernede. Lyn fulgte paa Lyn med en underlig hvislende Lyd, næsten som naar Raketter gaar i Vejret i et Fyrværkeri. Tordenen brølede Skrald paa Skrald. Jeg satte mig under en lille Busk, men blev naturligvis gennemvaad, netop ønskligt for Feberen. I Løbet af en Times Tid var det hele forbi, Himlen straalede ren og klar som al Tid, og over Naturen laa den samme dybe Stilhed, som jeg var bleven saa fortrolig med fra Rejsen gennem Ørkenen.

Lidt efter lidt havde Landets Karakter helt forandret sig. Da jeg kom ind i Sennaar og nærmede mig den blaa Nil, hørte Ørkenen op; i Steden for den traadte tætte, tornede Skove eller store Pampas-Sletter med flere betydelige Vand-

løb; langs med disse var der overordenligt frugtbart Land.

Sennaar er Hovedstaden i Landskabet af samme Navn, stor og snavset. Folket syntes at være enten Slavehandlere eller Slaver. Jeg blev der ikke længer end nødvendigt. Ingen lagde videre Mærke til mig. Jeg forlod nu atter den blaa Nil for tværs over et Stykke Ørken at naa' den hvide Nil. Det tog længere Tid, end jeg havde tænkt, og da jeg endelig ved Abu Zeir naaede Floden, var jeg ilde medtaget.

Her antog Folk mig for en tyrkisk Slavehandler og saa' mistænksomt paa mig, men voldte mig ingen Men. For et Par Stykker Salt og nogle Glasperler fik jeg Føde baade til Dyret og mig selv, fik frisk Vand og ny Dadelkager. Befolkningen var af Neger-Racen, enten af Dinka- eller Bertastammen, med sort, glinsende Hud, tykke, kødfulde Læber, flad Næse og Uldhaar, — just ikke Skønheder! Hele deres Udseende tydede paa Indskrænkethed. De var ivrige Jægere og lagde vist aldrig Lansen fra sig. Hele deres Klædedragt var en Dyrehud kastet over Skuldrene, hængende ned ad Ryggen. Kvinder og Børn var nøgne. En Del var Hedninger, men de fleste var Muhamedanere. De arabiske Købmænd og Slavehandlere er nidkære Missjonærer, og disse vilde Negerstammer blive ofte de störste Fanatikere. Hovedmassen af Bertastammen bo'r

længere mod Syd ned efter Gondekoro og Syd for den blaa Nil. Husene er bygget af en Slags Bambusrør, eller ogsaa nøjes de med Termitrederne.

Fra Abu Zair til Adasi var der tyk Skov langs med den hvide Nil. Der var mange vilde Dyr, de indfødte sagde, der var baade Elefanter, Løver, Tigre, Næshorn, Giraffer og Hyæner. Underskoven bestod af Tjørnekrat. Vej var der ikke, jeg maatte bane mig den selv, som jeg kunde bedst. Men baade Klæder, Ansigt og Hænder fik Mærker af Afrikas skarpe Torne; mit stakkels Æsel saa' endnu ynkeligere ud, end det ellers plejede. Storskoven overgik i Kraft og Yppighed alt, hvad jeg hidtil havde set. Her var Abebrødtræer med Stammer, over 30 Fod i Omkreds; mægtige Lianer og Vinranker slyngede sig højt op af Kæmpetræerne, oppe i Toppen prangede saa de skønneste Blomster. Lianerne krøb fra Træ til Træ og dannede mægtige Hængebroer, hvor smaa, glimrende Fugle flagrede omkring. Paa Grenene sad de grønne Papegøjer med røde Hoveder og saa' gruelig vigtige ud. Og saa var der de morsomme blaagraa Aber, der kastede Kviste og Blade ned paa mig.

Her saa' jeg ogsaa for første Gang de høje, slanke Gummitræer, meget lig dem, der er saa mange af i California. Men her vokste de vildt. Ligeledes opdagede jeg hist og her nogle Myrra-

træer (Røgelsetræer). I Regntiden — ti jeg var kommen ud af det "regnløse Bælte" — maa her være mageløst. Men med de stærke tropiske Regnskyl kommer ogsaa alle mulige Slags Slanger, Skorpioner og talløse Arter af Insekter tillive. Termitrederne eller Straatagene paa Negerhytterne er deres Residenser. Ikke sjældent plumper en Slange eller et Par Skorpioner eller lignende Fyre ned imellem Hyttens Beboere, som dog i Reglen ikke gøre videre Blæst af det, men slaar dem til Side, omtrent som vi pleje at vifte en næsvis Flue bort. Jo mere bange man er, des mere er man udsat for at blive stukken. Det høje Pampasgræs skyder 20—30 Fod i Vejret alle Vegne, hvor Skoven ikke staar for tæt. Gaar man i dette Græs, kan man knap se Himlen over sig, til Siderne er der lukket. Det er tykt og sejgt og tornet. Regnskyllene er i Reglen ledsagede af frygtelige Orkaner og Tordenvejr. Jorden vrider sig, naar Naturns vældige Kræfter er i Oprør.

— I Adasi tog jeg ind til Schejken, Abd el Ati, en Araber, der, lige som alle de Arabere jeg har lært at kende, var Gæstfriheden selv. Jeg fik Natteleje i en af hans Hytter, et stort Brødfrugttræ skyggede over den. Derinde var en "angarib", en Slags Seng, hvor paa jeg kunde lægge mig. Brød, Ris og Mælk vilde han give mig uden Betaling, saa længe jeg ønskede at blive hos ham. Da jeg Dagen efter befandt mig betydeligt bedre og rejste

videre ind i det ukendte Land, fulgte han mig et Stykke paa Vej og nedbad Allahs Velsignelse over mig, mens han takkede mig, fordi jeg havde givet ham Lejlighed til at øve godt. "Om Gud vil, bringer dit Besøg mig Lykke", sagde Abd el Ati ved Afskeden.

Ved Adasi hørte Skoven op. Den var en Udløber af de mægtige Urskove ved den blaa Nil, der lige som havde forvildet sig saa langt mod Vest og pludselig var bleven Nabo med Ørkenen. Nu kom jeg igen ud paa Sletten, hvor Græsset i Begyndelsen stod mandshøjt, men snart blev kortere og kortere. Hele Flokke af Antiloper jog forbi mig, af og til ogsaa en Gaselle.

Det var blevet mig klart, at Darfur laa alt for langt mod Vest, og at jeg i Grunden helst burde vedbleven at følge den blaa Nil. Nu vilde jeg prøve, om jeg kunde komme ned igennem Kordofan og muligvis over til Fasodi ved den abysiniske Grænse.

— Da jeg kom til Tibirki, knugede Feberen mig, og det blev værre og værre. I Begyndelsen mente Folkene der paa Egnen, at jeg var en Tyrk; nogle blev bange og troede, at mit Komme varslede om en nær forestaaende Ulykke.

I Schejk Sabun traf jeg dog en Mand, der trods al Mistænksomhed, velvillig overlod mig en ledig Myretue.

Enhver, der har været i det tropiske Afrika, kan fortælle om de mægtige Pyramider, som ere Værk-

er af Millioner Myrers utrættelige Arbejde. Som næsten alt i dette sælsomme Land er ogsaa disse Termitboliger underlig kolossale og fantastiske. Saadanne Termitbyer blive ikke sjældent forvandlede til Boliger for en hel Negerstamme, saa faa'r Myretuen Navn af "bet" eller "beta", det arabiske Navn for Hus, Bolig.

Det var i en saadan "beta", at jeg laa, sorgfuld og febersyg. Ved Aftentid traadte tre sorte Soldater ind. Uden at mæle et Ord, tog de Plads ved Indgangen og holdt Øje med selv den ringeste Bevægelse, jeg gjorde paa "es-sjansjira", den arabiske Maatte, Hyttens Seng og eneste Bohave. Mine tapre Vogteres Uniformer viste tilstrækkeligt, at Ma--'ara-Stammen ikke var forfalden til Udskejelser i Retning af Luksus; ti de havde i Grunden ikke noget paa med Undtagelse af et Dyreskind ned ad Ryggen og nogle Strudsfjær — ægte — i Uldhaaret og saa en drabelig lang Lanse.

Denne Stamme havde kun den mørke Hudfarve tilfælles med Berta-Folket, de saa' ikke ud som Negere; der flød vist ikke saa lidt arabisk Blod i deres Aarer.

Næste Dag blev Termit-Pyramiden, hvor jeg boede, et Valfartsted for alle Folk i Omegnen. Deres Skyhed svandt hurtigt og gik over til Frihed, men alle vare venlige. Kvinderne kom med deres smaa Børn, de skulde se den fremmede hvide

Mand; nogle lod deres Børn klappe mine Kinder og Hænder. Arabiske Slavehandlere kendte de desværre kun alt for godt, men Evropæere havde de ikke set, siden Missjonær Eipperle gæstede dem, da han kom tilbage fra sit mislykkede Forsøg paa at naa' ind i Gallalandet. Jeg forstod ikke den Mundart, de talte; saa vidt jeg kunde skønne, var den i Slægt baade med Berta-Negernes og Berberinernes Sprog; men næsten alle talte godt Arabisk, saa jeg kunde nok gøre mig forstaaelig for dem. Disse saa kaldte vilde teede sig forøvrigt langt fra saa næsvise eller naragtige, som jeg senere saa tidt har set det baade i Evropa og Amerika.

Mig forekom denne Stamme at være et smukt Folkefærd. Den sorte Hudfarve syntes jeg den Gang næsten hørte med til at være køn. Øjnene var ildfulde og livlige, store og klare; Læberne noget opad kastede; paa Armene var de kunstigt tattoverede, Haaret var langt og bag til, trods det uldagtige, flettet i en hel Del Piske; især syntes Mændene at være meget omhyggelige for Haarpynten, lige som det i det hele taget her var det "stærke Køn," der tillige maatte kaldes det smukke; ti Flertallet af Kvinderne var just ikke Skønheder.

Hvis nogen mener, at Afrikanerne savner alle Betingelser for Aandsdannelse og Ævne til at kunne leve et skønt og ædelt Menneskeliv, saa er

det kun en gammel, taabelig Vildfarelse. Jeg har mødt mange Negere med lige saa rige Ævner som hvide Folk. Mange af dem har f. Eks. en overordenlig god Hukommelse og er meget musikalske, og have et mærkværdigt Talent til at kunne gengive, hvad de har set eller hørt, ikke ubevidst eller mekanisk, men med Lune og Omtanke.

Hvor Evropæerne med al deres Indsigt og Kundskab staa raadløse og maallöse og stirre betuttede paa de fjendlige Naturkræfter i det indre Afrika, der ved Negeren straks at finde sig tilrette. Gælder det en Kamp med Tropernes voldsomme Storme, med Ørkenens Sand eller med Urskovenes vilde Dyr og giftige Kryb, da kan ingen optage den som Negeren, der har et forunderligt øvet Øje til at finde det rette Middel og nytte det rette Øjeblik. Afrikas Forbandelse er Slavehandelen og det tusindaarige Afguderi, der ruger som en tung, sort Nat over et trælbundet Folk.

Tropernes glødende Sol straalede over Sletten, hvor hist og her en Palme eller et Baobab-Træ ragede op imellem Termit- og Bambus-Hytterne. Simpelheden i Klædedragt hos disse Folk syntes ikke at udelukke Iagttagelse af mange kedelige Former, et helt Ceremoniel og Hofstel, da min Sag skulde behandles.

Min Begæring til den værdige Overhøvding, Sabun Agasja eller "el-Mek", som han helst vilde kaldes, da det skulde sige saa meget som Konge,

var at faa' Tilladelse til, saa snart jeg blev rask, at rejse igennem hans Land for at naa' Gallalandet. Jeg forelagde ham den kongelige Firman fra Kairo, der befalede alle Høvdinge i Nubien og Sudan at fremme min Rejse.

Under et stort Brødfrugttræ holdt Høvdingen Statsraad. Jeg var ført derhen, da Statsraadet drejede sig om min ringe Person. Den ægyptiske Firman smilte man af. "Kairo er langt herfra", sagde de betegnende. Efter en højtidelig Raadslagning blev jeg ført tilbage til min Hytte.

Ved Solnedgang kom hans afrikanske Majestæt selv ind til mig og erklærede mig meget omstændeligt, at han ikke kunde give mig den Tilladelse, jeg ønskede, da der var udbrudt Fjendligheder imellem ham og to af hans Nabostammer. Flere af hans Ministre var overbevist om, at jeg var en forklædt Slavehandler, og et Par gamle, højt betroede Ekscellenser havde end og udtalt det som deres Mening, at jeg vilde udspejde Landet og maaske berøve Folket dets ældgamle Selvstændighed. Paa Grund af alle disse Omstændigheder havde den vise Høvding i Overensstemmelse med samtlige Gehejmeraader besluttet at beholde mig, til jeg blev saa rask, at jeg atter kunde drage tilbage ad den Vej, jeg var kommen. Forøvrigt vilde man behandle mig godt.

Denne Efterretning var meget nedslaaende for mig; hele min lange, farefulde og besværlige Rejse

op ad Nilen og igennem Ørkenen var altsaa spildt! Alle mine Indvendinger hjalp ikke; mine Glasperler, Sæbe- og Saltstykker lige saa lidt. Maaske kunde jeg med betydelige Gaver have omstemt Høvdingens Sind, men dem kunde jeg ikke byde ham. Alt, hvad han vilde love, var, næste Dag at tage Sagen under fornyet Overvejelse.

Næste Dag sad jeg, elendig og rystende af Nilfeber, igen foran Statsraadet. Omkring mig stod en Mængde væbnede sorte Krigere, der stirrede paa mig med ikke overdreven venlige Blikke. Høvdingen opfordrede mig til at tale. Paa Arabisk fortalte jeg om min Rejse, dens Maal og Hensigt. Det forekom mig, som om min lille Tale gjorde et godt Indtryk, og som Ansigterne efter Haanden opklaredes — hvis jeg ellers tør bruge dette Udtryk om sorte Ansigter — men da jeg var færdig, gentog Høvdingen sin Erklæring, at en Fortsættelse af min Rejse vilde være en Umulighed og have min Død til Følge, som han og hans Folk vilde faa' Skyld for. Derimod vilde han sørge for, at jeg blev rask og hjælpe mig til at rejse tilbage til Ægypten.

De gamle Ministre, der sad omkring Majestæten, gav deres Bifald tilkende, og jeg mærkede, at der var ikke andet at gøre end at finde mig i det. Folkene i Dongola fik altsaa alligevel Ret. De ulykkelige Krige imellem Stammerne og Mistanken, at jeg paa en eller anden Maade var i Led-

tog med Slavejægerne, vilde virkelig gøre en brat Ende paa min Rejse og alle mine Planer.

Efter Statsraadet blev jeg ført hen i en langt bedre Bolig, skønt en Myretue, op til et mægtigt Brødfrugttræ. Den var nok end ogsaa en af selve de kongelige Residenser.

Feberen blev værre og værre. Jeg følte mig sløv og ønskede næsten, at den maatte blive min Bane. Udenfor i Ørkenen hylede Sjakalerne deres Aftensange, som af og til istemtes af en væmmelig Hyæne, der sneg sig omkring efter Bytte.

Høvdingen sendte mig sin Hoflæge eller Livlæge, en gammel sort Medisinmand, der ogsaa var Overhofheksemester, øverste Troldmand og Stjærnetyder, Professor i Regnmageri og vist nok tillige kongelig Konfessionarius. Han havde faaet allerhøjeste Befaling, at han skulde helbrede mig inden tre Dage, hvis ikke, vilde han faa' Bastonade. Den højlærde Herre gned mig ned ad Ryggen med en meget skarp Plantesaft, det bed og sved som Brændenælder; imens mumlede han nogle Besværgelser, lavede der efter en meget styrkende og sveddrivende Drik til mig; da jeg havde drukken den — den smagte ækelt — satte han sig hen ved mit Leje og gav sig til at dundre voldsomt løs paa en Tromme. Den gode Doktor erklærede, at Feberen var væsenlig den ganske naturlige Følge af, at ikke færre end 99 onde Aander rumsterede inde i mit Hoved. De maatte trommes ud,

det Middel var aldeles ufejlbarligt. Jeg var for syg og sløv til at gøre Indvendinger. Jeg kunde jo lige saa gærne blive trommet ihjel som noget andet.

Han trommede ufortrøden og af alle Livsens Kræfter, og jeg laa og tumlede med 99 onde Aander og mange Gange 99 uregerlige Tanker!

Da han endelig blev færdig med sit Trommeri, hængte han en Amulet omkring mit venstre Haandled og fortalte, at nu gik han ud for at ofre en hvid Hane for mig, saa var han vis paa, at jeg næste Morgen vilde være rask.

Hele Natten laa jeg i stærk Feber. Men da det begyndte at dages, faldt jeg i en rolig, styrkende Søvn, og da jeg vaagnede, var jeg saa rask, at jeg kunde staa op. Jeg fik virkelig Respekt for Overhofheksemesteren og Livlægen! Han smilte, da han saa' mig paa Benene, og erklærede, at det undrede ham slet ikke. Hans Kur hjalp al Tid.

Som et Vidnesbyrd om, hvor godt Høvdingen mente det med mig, blev jeg hentet til det kongelige Taffel, hvori ogsaa et Par Prinser af Blodet og nogle af de ærværdige Ministre og Livlægen deltog. Paa den bare Jord var bredt et Par store Skind, de lignede Panterskind. Paa dem blev vi budt Sæde. Foran Kongen var sat en Træbakke, kunstig udskaaren, vist nok arabisk Arbejde; vi andre maatte nøjes med store Blade, der lignede Figenblade, til Tallerkener. Vore Fingre maatte

gøre Tjeneste baade som Skeer, Gafler og Knive. Med Undtagelse af Risen og Dadelkagerne ved jeg ikke, hvad det var for Retter, vi fik; men der var mange og flere af dem ret velsmagende. Jeg sad ved Kongens venstre Side, den mest ærefulde Plads, og nød den særlige Udmærkelse, at blive madet af hans Majestæts højstegne Hænder. Af og til behagede det næmlig allerhøjstsamme at stikke sine kongelige Fingre ned i Risen og saa putte dem i min plebejske Mund og lade mig slikke dem! Ogsaa et Par Stykker Kød fik jeg paa den Maade. De gamle Ministre saa' forargede ud; ti en saadan kongelig Ære burde efter deres Mening ikke været vist en fremmed.

Næste Dag var jeg paa Vejen til Khartum. To Krigere ledsagede mig; vi var alle tre paa Kameler. Mit Æsel blev i Tibirki som Vederlag for Laanet af Kamelen.

DIGTE

Hvorledes er der i Danmark?

(Sønnen, født i Amerika, spørger; Faderen svarer.)

Hvorledes er der i Danmark?
—Et Land, hvor, for Føden at bjærge, der slides,
Men hvor man om Guldet ej rives og bides,
Et Land, hvor til Sang og til Leg man har Stunder,
Og derfor i Livskampen faa bukker under,
Hvor dybt der maa pløjes,
Med lidt man maa nøjes,
Men hvor til det lille Tilfredsheden føjes:
Se, saaledes er der i Danmark!

Hvorledes er der i Danmark?
—Der møder det lyse du nede og oppe,
I Pigernes Blik og i Bøgenes Toppe;
Og lys er den jævne, trohjærtige Tale,
Og lyse er Marker og Høje og Dale;
De blaanende Sunde
Som Solpletter blunde
Og svøbe sig kælent om Enge og Lunde:
Se, saaledes er der i Danmark!

Hvorledes er der i Danmark?
—Et Land uden Fjælde med trodsige Tinder,
Med retskafne Mænd og med flittige Kvinder;
Ej Floderne svulme til rivende Strømme,
Kun legende Bække, hvor Aakander drømme;
I Skovskjulets Ynde
Smaakilderne skynde
Sig sammen med Droslerne højt at forkynde:
At saaledes er der i Danmark!

Hvorledes er der i Danmark?
—Et Land uden øde, tungsindige Vidder,
I Engen gaar Storken saa strunk som en Ridder,
Og selv paa den stille, alvorlige Hede
Den livsglade Lærke har bygget sin Rede;
Indsmigrende søde,
Betagende bløde,
Dig skovgæmte Nattergal-Toner vil møde:
Se, saaledes er der i Danmark!

Hvorledes er i der i Danmark?
—Et Land, hvor ej nogen paa Rænker vil skønne,
Hvor Kongen er tryg i den fattigste Rønne;
Som Nordlysblink flammer dets Minder og Sage
Med herlige Helte og daadrige Dage!
Derfor, lad os ære
Det Navn, som vi bære,
Og stolt af vor Moder, vor Ungdom vi lære:
At saaledes er der i Danmark!

Den unge Nybyggers Sang.

Der er en Pige, saa lys som Dagen,
Det hele "Country" har ikke Magen!
Og hun har Øjne saa sommerblanke,
De tog min Drøm og min hele Tanke.

Men jeg vil synge og jeg vil danse,
Og næppe kan jeg mit Arbejd sanse;
Ti hun har hvisket mig i mit Øre,
At hun vil mig og kun mig tilhøre!

At hun til Vaaren vil til mig flytte
Og dele med mig min Præri'hytte;
Hvor jeg skal plante og saa' og pløje
Og drikke Solskin af hendes Øje!

Vi faa' lidt Skovland — et dejligt Stykke!
Og hver Dag vokser vor unge Lykke
I Sol og Regn, som vor Herre sender,
Han signer hendes og mine Hænder.

Saa vi en Tur hjem til Danmark tage,
Og gamle Mo'r faa' vi med tilbage,
Og saa en Guldskat af rige Minder,
En Børneskare med røde Kinder.

Vor Jord er bedst dog af alle Kloder,
Naar gamle Mo'r bliver Bedstemoder!
Hurra for Gildet, der bli'r paar Farmen,
Naar h u n staar lys med en Glut paa Armen!

"Dagen er endt."

(Frit efter Longfellows: "The day is done").

Nu Dagen er endt, og Mørket
Paa Nattens Vinger udgaar,
Som naar fra stigende Fjeldørn
En dalende Fjær os naa'r.

Igennem Skyer og Taage
Jeg skimter Landsbyens Lys,
Et sælsomt Vemod mig griber
Med snigende Kuldegys.

Et Vemod, en tynget Længsel,
Dog ikke fra Smærtens Egn,
Og ligner den dunkle Sorg kun,
Som Taagerne ligne Regn.

Læs for mig et eller andet
Med blødt og med venligt Skær,
Der fjærner mig Dagens Uro
Og støjende Tankehær!

Ej en af de store Mestre,
Og ikke hin Kæmpeskjald,
Hvis Fodtrin end fjærnt genlyde
Fra Tidernes Tempelhal.

Som vældige Krigsbasuner
Udraaber hver mægtig Sang,
At Livet er Kamp og Higen, —
Jeg har kun til H v i l e Trang.

Nej, læs af en af de mindre,
Hvis Sange fra Hjærtet flød
Som Væde fra Sommerskyen,
Som Taaren af Øjets Skød.

En, som gennem Dages Møje
Og Nætter foruden Ro
Dog hørte Livsharmonien
Og turde paa Tonen tro.

Ti saadan en Sang kan dulme,
Naar hvileløst Hjærtet slaar,
Den kvæger, som naar i Kirken
Velsignelsen sidst man faa'r.

Tag saa af de rige Skatte,
Læs for mig din Yndlingssang,
Og giv til Digterens Rytmer
Din prægtige Stemmes Klang.

Til Natten staar lys med Toner,
Men Dagens Bekymring gaar,
Som naar Araberen lydløst
Sit Ørkentelt sammenslaar.

Ved Aftentid.

Nu lægger jeg træt mit Hoved ned
Stille paa Pude,
Og beder til Gud om Nattefred
For mig og hver Sjæl, som græder i Natten derude!
derude!

Se, hen over Skov og Mark i Kvæld
Taagerne glide, —
Naar en Gang de gaa igennem min Sjæl,
Jeg beder dig, Gud, i Taagen staa du ved min Side!

Nu hviler vor Jord ved Nattens Bryst,
Glæmmer sin Møje;
O, gør i min Sjæl det trygt og tyst!
Hør Hytternes Bøn: nu signe os Gud i det høje!

Jeg beder dig, Gud, naar Sol gaar ned:
Hvad jeg har øvet,
Det dække du mildt med Kærlighed,
Og aller mest det, hvis jeg har et Hjærte bedrøvet!

Urolige Sjæl, naar sidste Gang
Stille du hviler,
O, kender du da den Aftensang,
Der gør, at du trygt ad Døden og Dødsriget smiler?

"The New Woman."

(En modfalden Ægtemands Klagesang.)

Jeg er Peder Nusse fra Sæby
Og har baade Kone og "Baby",
Og jeg har begaaet en Vise,
Hvori jeg min Kone vil prise.

Fra "College" hun har graduëret,
En "Essay" om Darwin leveret,
Hun snakker Latin som en Romer
Og har et Par store Diplomer.

Hun taler om Sfinksen og Luksor,
Men jeg gaar med frynsede Bukser;
Min Vest har ej længe kendt Knapper,
Jeg Frakken baldyrer med Lapper.

Hun bruger kun klassiske Dragter,
— De ved nok, i Folder de lagt er;
Og se, disse bløde Gevandter
Kan skjule adskilligt, som sandt er.

Hun kan sin Zola som en Lekse
Og kan mig med Tolstoj forhekse,
Og naar min Taalmodighed læns er,
Hun læsker mit Hjærte med Spencer.

Hun laver en Ibseniade,
Mens jeg vasker Kopper og Fade;
Hun cykler og svømmer og rider,
Imens jeg mit Mælkebrød svider.

Hun hylder vist Theosofien —
Lidt Luftighed er der da i'en;
Hun hypnotiserer forresten
Og præker skam bedre end Præsten.

Mens jeg tørrer Potter og Gryder,
Et Par Cigaretter hun nyder;
Og stopper jeg Strømper og Lagner,
Saa faa'r jeg et Stykke af Wagner.

Hun tegner og synger og maler
Og holder om "Frisølvet" Taler,
Og medens jeg passer paa Ungen,
Hun bruger paa "Platformen" Tungen.

Men sandelig ikke det Grin er
Med saadan en Kone, som min er!
Hver Aften saa skal hun til Møde,
Men det er m i n Pung, der maa bløde.

Naar ud jeg om Aft'nen mig drister
Med en eller anden Filister,
Hun al Tid mig trofast formaner
Imod alle hæslige Vaner.

Og naar med Humøret det skidt er,
Hun siger, at Forholdet frit er,
Og at en udviklet Mandinde
Ej saadan vil lade sig binde.

Men sæt, hun nu bliver Borgmester? —
Saa holder vi Fester paa Fester!
Hvad regner jeg vel paa en Daler,
Naar Bysens Folk bare betaler!

Saa skal Peder Nusse fra Sæby — — —
For Pokker, nu vaagner vist "Baby"!
Ja, saa maa nok Vuggen jeg gynge
Og "Lullaby, Baby sweet" synge!

Til de unge.

(Ved en Ungdomsfest i Chicago 1895).

Hvad er det, ung at være?
Det er at være g l a d
Som Skovens Sangerskare
Bag Vaarens lyse Blad;
Men ingen pjanket Vildskab
Og ingen slibrig Sjov;
Nej, Glæden, svøbt i Ynde,
Der lyder Skønheds Lov.

Hvad er det, ung at være?
Det er at være s t æ r k
Og vie Liv og Kræfter
Til ædels Manddomsværk;
Men ingen Jættestyrke,
Som kun er kold og haard;
Nej, den, som midt i Kampen
Kan føle, Hjærtet slaar.

Hvad er det, ung at være?
Det er at l e v e r i g t,
At Kærligheden adler
Den mindste Hverdagspligt;
Ja, leve rigt, men ikke
Med Fjas og Bægerklang,
Men i at løfte Hjærter,
Som har til Sollys Trang.

Hvad er det, ung at være?
Det er at h a a b e s t o r t
Og aldrig Fanen sænke,
Selv ej ved Dødens Port;
Et Haab, som aldrig blegner,
Som kun ad Faren ler,
Og gennem Mulm og Taage
Dog Vej til Maalet ser.

Hvad er det, unge at være?
Det er at g a a p a a T o g,
Den Kongedatter vinde,
Som først dit Hjærte drog!
Dertil det halve Rige,
De kække Drømmes Land,
Hvor Ungdomskilden springer
Paa Livets Palmestrand.

Saa grib da nu dit Værge,
Løft højt dit blanke Skjold
Mod alle Dybets Dværge,
Mod hver en Mørkets Trold;
Vær glad og stærk og frejdig,
Bliv Ungdomstanken tro!
Byg under Korsets Mærke
Til Ærens Højsal Bro!

Det er saa tyndt.

Man siger, Homøopathien
Bestaar i den Kunst at fortynde,
Men mange vil med Poesien
Den samme Forretning begynde.

Vær ærlig! vær pligttro! — bevares!
Et "ophøjet Synspunkt" det skænker!
Men dog maa saalunde der fares,
At først paa sin Fordel man tænker.

Der "startes" med flotte Reklamer
Et Aktieselskab blandt andet,
Til sidst som Tableau, mine Damer.
Gaar hele Menagen i Vandet!

Pastoren paa Prædikestolen
Har brudt med den gamle Forkyndelse,
Han lever paa Kraven og Kjolen
Og byder paa sjappet Fortyndelse.

Selv Elskov sig listelig læmper,
Fortyndelsens Love adlyder;
En Nutidens Elsker ej kæmper,
Kun vandede Vers han udgyder.

Til Kunstens og Lærdommens Tempel
Var Vejen besværlig at finde;
Nu købes Diploma og Stempel
for "cash" — og saa er man derinde!

Hvem gider vel have en Mening
Og tage en Sag i Detaljer —
Man flyder ind i en "Forening"
Og gør som de andre Kanaljer.

Fortyndet skal al Ting nu nydes,
Kun eet vokser fedt og ublandet:
af V r ø v l det utroligste bydes, —
Min Vise er ej heller andet.

Dag og Nat.

Dagen i gyldne Klæder
Gaar ind ad den aabne Dør,
Paa Tærsklen møder han Natten
Med dunkelt, flagrende Slør.

Natten gaar over Bjærge
I straalende Stjærnekarm,
Der lege tusinde Drømme
Ved hendes bølgende Barm.

Natten sin Kaabe breder
Ud over den trætte Jord,
Om Barnevuggen hun væver
Det fineste Drømmeflor.

Den, der ved Dag maa stride,
Den, som staar ene, forladt,
Vil hilse Nymaanens Sølvhorn:
Velkommen, venlige Nat!

En Gang.

En Gang vil Verdens Herlighed
Forsvinde for mit Øje,
Og med en fattig Haandfuld Muld
Jeg maa mig lade nøje.

En Gang, — hvor sært at tænke paa!
Er jeg ej mer hernede,
Og snart endog min Grav er glæmt,
Og ingen vil den frede!

En Gang skal, hvad jeg stred og vandt
Paa Livets dybe Strømme,
Ej kendes mer end Morgendug
Og Sommernattens Drømme.

Og dog, — hvad jeg i Kærlighed
Har tænkt og talt og øvet,
Det hører evigt Livet til
Og kan ej dø med Støvet.

En Gang jeg favne skal, hvad mig
Paa Jorden kært var blevet;
Ti tabt er ej det mindste, som
I Sandhed skønt blev levet.

Själländeren, Fynboen og Jyden.

Der sad tre Venner ved breden Bord,
Og mens de Krusene tømte,
Med Blus paa Kinden og store Ord
Enhver sin Hjemstavn berømte.

De sammen sad i det fjærne Vest,
Hvor mangt og meget maa prøves,
Men Mindet sad som den fjerde Gæst
Om Hjemmet, hvor Bøgen løves.

Vildt Sneen ude paa Prærien føg,
De talte med højrøstet Stemme,
Af stumpede Piber de vældigt røg
Og syntes, de var derhjemme.

"Hos os vi Konge og Rigsdag har;
Ti er det jo klart som Dagen",
Saa mælte en skikkelig Sællandsfar,
"At Sælland er Hovedsagen.

"Og hvem har som vi et Øresund!
Man over til Sverig kiger!
Og kønnere end vor Bøgelund
Er kun de sællandske Piger".

En vever Fynbo nu højt udbrød:
"Nej, Fyen er Danmarks Have;
Ti hvor er Humlen vel mere sød
Og Mundtøjet mer i Lave?

"Om vi har Skønhed? jo, paa det Lav!
Men ikke mere jeg siger;
I ved, jeg er nede fra Svendborg av',
Og der, kan I tro, vi har Piger"!

"Ho, ho"! lo Jyden nu, tør og bred,
"Dog Jylland er det, der batter!
Det andet er jo, som alle ved,
Ej mere end et Par Klatter.

"Maaske er Jyden lidt sejg og sen,
Han ligner i mangt sin Hede!
Fra Danevirke til Skagens Gren
Han staar paa Vagt for vor Rede"!

Der blev lidt stille, til paa en Gang
De alle en Sang istemte;
Det var helt sært, ved den gamle Sang
Hver af dem "sit eget" glæmte:

"Der er et yndigt Land,
Det staar med brede Bøge,
Nær salten Østerstrand;
Det bugter sig i Bakke, Dal,
Dets Navn er gamle Danmark,
Og det er Frejas Sal.

Der sad de Venner ved breden Bord,
Forlængst var Krusene tømte, —
Med Blus paa Kinden, men uden Ord
Om Fædrelandet de drømte.

INDHOLD.

Fortællinger og Skitser:

Side

Farmer Jens Jacobsen 7
Fjerde Juli 40
I Josafats Dal 64
Naar Bægeret flyder over 70
Black Bart 93
Ole skriver Runer 106
Mormonskræderen 111
Tunge Tanker 121
Da Brevene brændte 127
Landsoldaten 132
Bedstemoderen 138
Den gyldne Port 145

Rejseskildringer:

Jacobs Brønd 189
I Lombardiet 195
I Solen og Sandet 216

Digte 237

Hvorledes er der i Danmark. Den unge Nybyggers Sang. Dagen er endt. Ved Aftentid. The New Woman. Til de Unge. Det er saa tyndt. Dag og Nat. En Gang. Sjællænderen, Fynboen og Jyden.

PT8250.D360 V33 1902
Dan, Adam, 1848-1931.
Vaarbud
39967003365603